

MINULO IN PRIHODNJE INVESTICIJSKO OBDOBJE

TRDNE OSNOVE IN ZELO DOBRI POGOJI
za nagel gospodarski vzpon in višjo življenjsko raven

V obdobju 1957-60 smo v našem okraju investirali 32 milijard 667 milijonov — Porast narodnega dohodka za 104 odstotke, na prebivalca od 125 na 220 tisoč dinarjev — Najlepši obeti in pogoji za prihodnje petletno obdobje

Prelep razcvet, ki ga je doživel koprski okraj v pravkar minuli petletki, kakor na dlani kaže izredno življenjsko zmogljivost delovnega človeka, ki si v socialističnih družbenih pogojih kuje svoj današnji in jutrišnji dan. Kamorkoli se ozrete, povsod ugotovite radostno voljo do ustvarjanja in čedalje vidnejšo sproščenost, ki jo prinaša in oblikuje vprav delavske in družbene upravljanje. Prav to in pa že doslej ustvarjeni materialni pogoji kar najzanesljiveje obetajo, da bo naslednje petletno obdobje prineslo koprskemu okraju še nageljši gospodarski vzpon in hkrati z njim najtesneje povezano višjo življenjsko raven.

Z investicijami, vloženimi v obdobju 1957/60, so v koprskem okraju znatno narasle proizvodilne sile. Če primerjamo stanje (proizvodnjo in narodni dohodek pa življenjsko raven) tega področja v letu 1956 s stanjem konec leta 1960, se nam sama po sebi ponuja kot prva ugotovitev, da se tudi to področje dviga iz zaostalosti, izkoriščajoč svoje značilnosti in ugodne prirodne pogoje, ki jim zgodovinske in politične okoliščine vse do osvoboditve niso dale rasti. Obseg in sestava investicij v minulem obdobju 1957/60 sta prikazana v večji tabeli spodaj.

Podoba investicijskih naložb v minulem obdobju ima dvoje značilnosti. Naložbe v gospodarstvo obsegajo 75 %, negospodarske investicije pa znašajo 25 %. Med gospodarskimi investicijami pa zajema malone polovico promet. Pretežni del investicij v gospodarstvo je v danem položaju popolnoma umrliv, saj je vendar bilo treba ustvarjati materialno osnovo za dvig proizvodilnih sil ter gospodarnostnih pogojev, kar velja predvsem za promet (ladje za pomorski promet in avtomobili ter avtobusi za tovorni in potniški promet). Tako nam torej investicijske naložbe v obdobju 1957/60 kažejo, da so bili z njimi postavljeni temelji poglavitnega gospodarskega ožila, ki ga bo seveda v nadaljnjih letih treba dopolnjevati in izpopolnjevati, vendar pa s takšno investicijsko usmerjenostjo, da se bo iz leta v leto dvigal tudi odstotek negospodarskih naložb, torej naložb v družbeni standard. Takšna usmerjenost je namreč čedalje bolj nujna, če preprosto upoštevamo, da naložbe v gospodarske panoge nujno prinašajo vrsto odprtih problemov, ki štejejo v tako imenovani kompleks družbenega standarda.

Za dopolnitev dosedanje investicijske podobe je treba neogibno postrti tudi v viri, iz katerih se prihajala investicijska sredstva. Zakaj prav to kaže, kako v okraju narašča lastna investicijska zmogljivost.

(glej manjšo tabelo)

Skoraj tretjino sredstev so v investicije prispevala podjetja in ustanove, kar pač očitno priča o tem, da si delovni kolektivi v gospodarskih organizacijah na vso moč prizadevajo, da bi v kar največji meri pripomogli do nageljšega porasta proizvodilnih sil, to se pravi do še hitrejšega ekonomskega vzpona in rasti.

Ker so investicijske naložbe v tem obdobju v glavnem znane, jih bomo v tem prikazu le na kratko ponovili. Večina je, kot že povedano, šla v

sega tako okrajno kakor republiško merilo, saj se že sedaj, ko je šele v prvi gradbeni etapi, že učinkovito vključuje v naše državno pomorsko gospodarstvo. V dosedanje graditev pristanišča je bilo vloženih okroglo 1.100.000.000 din, pri čemer pa je treba poudariti, da v to veliko investicijo v največji meri prispevajo predvsem lokalna sredstva. Zanj je doslej bilo vloženih 380 milijonov republiških sredstev, 107 milijonov je bilo vloženih iz okrajnega investicijskega skla-

Tito o perspektivnem planu

»Ogromni uspehi, ki jih je naša dežela dosegla v dosedanjem razvoju, najbolje potrjujejo pravilnost poti, po kateri smo šli. V razmeroma kratkem obdobju petnajstih let smo se z doseženimi uspehi odmaknili od tistega obdobja, ko je Jugoslavija, merjeno z vsemi pokazatelji razvitosti, sodila med gospodarsko nerazvite dežele sveta in bila ena najbolj nerazvitih evropskih dežel. Zdaj, približno z dva in polkrat večjim narodnim dohodkom in s približno štiri in polkrat močnejšo industrijo kakor pred vojno, 60 odstotkov večjo kmetijsko proizvodnjo, z bistveno spremenjeno sestavo prebivalstva in povečano delovno storilnostjo, se Jugoslavija približuje stopnji razvitejših dežel.«

Iz ekspozicije predsednika republike Josipa Broza Tita, ki ga je imel v ponedeljek, 26. decembra, na zasedanju Zvezne ljudske skupščine v zvezi s našim novim petletnim perspektivnim planom. — Na sliki: tovariš Tito na slavnosti ob začetku serijske proizvodnje motornih koles v tovarni TOMOS

da, vse ostalo pa so lastna sredstva podjetja in sredstva drugih gospodarskih organizacij. S sredstvi okraja ter s samofinansiranjem pa so potekale tudi graditve še drugih važnih objektov, kot n. pr. »Mehanotehnika« v Izoli itd. Takšne investicije so seveda potekale počasneje ter za del časa vezale vložena sredstva.

SADOVI DOBRIH IN RENTABILNIH NALOŽB

Razmeroma znatne štiriletnje investicije, h katerim je v izdatni meri prispevala skupnost, so za dobro mero dvignile področje koprškega okraja iz gospodarske zaostalosti ter mu dale trdne pogoje za nadaljnji nageljši gospodarski vzpon. Prav gotovo pa bi bili uspehi še neprimerno močnejši, če bi prav na začetku obdobja ne bilo treba trošiti sredstev in sil za sanacijo nekaterih objektov, zastavljenih še v letih pred prvo petletko v koprskem okraju, sanacijo investicij, ki niso bile vsemtransko ekonomsko preučene in utemeljene (Erma itd.).

Ob čedalje boljšem izkoriščanju dvigajočih se proizvodnih pogojev, ob čedalje boljših izkušnjah samoupravljanja ter tudi spričo porasta delovne storilnosti se je družbeni bruto proizvod v okraju po letu 1956 do leta 1960 dvignil za 113 %. Ta izreden porast sta prinesli zlasti zadnji dve leti 1959/60. V primerjavi z letom 1956 pa je porasel narodni dohodek za 104 %, ali na prebivalca od 125.000 v letu 1956 na 220.000 din v letu 1960. Primerjava čedalje nageljšega gospodarskega razvoja je prav zanimiva v

Nove perspektive

Vedno spremlja zaton starega in prihod novega leta mnogo želja in ugibanj. Mnogo misli se poraja ob čestitkah, ki jih pošiljajo ljudje drug drugemu, mnogo želja za zdravje, zadovoljstvo in uspehe.

Za delovne ljudi naše domovine je letošnji prehod iz starega v novo leto še posebej pomemben. Z novim letom stopamo na prag jubilejnega leta, ko bomo proslavljali dvajsetletnico začetka oboroženega dela naše revolucije, z novim letom bomo začeli novo časovno obdobje našega družbenega in gospodarskega razvoja, ki ga bomo začrtali z novim petletnim perspektivnim planom. Vse to pa nam bo prineslo novih uspehov, pa tudi izpolnitev tistih želja, ki jih običajno izrekamo s čestitkami drug drugemu v osebnem življenju.

Trdni so temelji za stavbo naših bodočih uspehov. Z zadovoljstvom se bližamo koncu tega leta, saj smo razvoj naše dežele, ki bi ga morali doseči šele prihodnje leto, dosegli že letos. Petletni perspektivni plan smo izpolnili v štirih letih. Kakor po vsej naši domovini, tako so tudi v našem okraju vidni rezultati tega velikega uspeha. Vidni so v različnih novih objektih, občutimo pa jih tudi v našem življenju, ki se nenehno spreminja, postaja lepše in bogatejše.

V novo leto stopamo z ugodnimi pogoji. Obletnica najbolj slavnega obdobja v zgodovini naših narodov bo gotovo še bolj obogatila novo leto, leto našega še posebej intenzivnega vzpona in razvoja. Samoupravljanje kot oblika naše socialistične demokracije je bila vsa ta leta tista sila, ki je dajala tako močan polet našemu napredku. V vsej naši državi sodeluje v organih samoupravljanja več milijonov ljudi, v našem okraju pa je vsak sedmi prebivalec vključen v ta ali oni organ samoupravljanja. Samoupravne pravice so čedalje bolj povezane s pravicami na gospodarjenje z ustvarjenim dohodkom. Novo leto nam bo prineslo tudi glede tega še globlje spremembe. Nova delitev dohodka bo še povečala pravico proizvajalcev na gospodarjenje z ustvarjenimi sredstvi in komunam bo dobila s tem kot temeljna enota našega družbenega sistema še bolj določno obliko.

Svetle perspektive nam odgrinja novo leto, svetle perspektive, za katere smo si že doslej zgradili ugodne pogoje. Ne le v domačem, tudi v mednarodnem merilu. Sodelovanje med narodi je po pomembni zaslugi našega dragega predsednika Tita dobilo v preteklem letu kljub mnogim težavam nove, močnejše temelje, saj se mostovi sodelovanja vse bolj in bolj širijo zlasti med tistimi narodi, ki hočejo svojim delovnim ljudem v miru graditi boljše življenje. Tudi glede tega se ob zaključku tega leta s ponosom oziramo na prehojeno pot in z zaupanjem gledamo v bodočnost.

Vsekakor se nam ob zatonu starega leta odpirajo nove, še svetlejšje perspektive in zato imamo dovolj razloga, da gledamo v bodočnost s kar največjim optimizmom. Zato naj bo srečno in uspeha polno novo leto, da bo življenje vseh naših delovnih ljudi iz dneva v dan še bolj bogato in še lepše!

ALBERT JAKOPIČ-KAJTIMIR

merilu republike in zveze. V obdobju 1956/58 se je v okraju gospodarstvo razvijalo precej skladno oziroma enakomerno z gospodarskim razvojem republike in zveze. Tako se je okrajni delež v narodnem dohodku republike v tem času povečal skoraj znatno od 5,15 na 5,26 %. V zadnjih dveh letih pa se že kaže nageljši gospodarski vzpon okraja, čigar delež v narodnem dohodku republike znaša v letu 1960 že 6,6 %. Medtem ko je narodni dohodek na prebivalca v letu 1956 znašal za republiškim povprečjem za 19 %, znaša letos ta zaostanek samo še 6 %, tako da je okraj že sedaj, ko vse naložbe še ne vračajo sredstev, že malone na republiški ravni narodnega dohodka. V federaciji pa se je delež koprškega okraja glede narodnega dohodka od 1956 do letos povzpela od 0,85 na 1,04 odstotka.

Smotnost in rentabilnost dosedanjih naložb pa zgovorno ilustrira razmerje med investicijami in narodnim dohodkom. V FLRJ povprečju da 1 dinar investicij 0,32 dinarja narodnega dohodka, v LRS 0,34 din. v koprskem okraju pa 0,37 din narodnega dohodka. Ta ugotovitev priča, da vložene investicije v izdatni meri vplivajo na porast narodnega dohodka, da so torej naložbe ne le smotne, ampak imajo tudi razmeroma hiter ekonomski učinek.

Za obdobje prihodnje petletke

1961/65 je za zdaj še nemogoče popolnoma določno navajati investicijske naložbe. Vsekakor pa se jasno kaže, da se bo treba lotiti razširitve in rekonstrukcije podjetja »Iplasa«, nadaljevali gradnjo pristanišča, izpopolniti »Tomos«, še povečati ladjevje za dolgo in obalno plovbo, rekonstruirati piranske soline, še razširiti zmogljivost »Lesonita« in »Topola« v Ilirski Bistrici ter »Javora« na Pivki, dati ilirskobistriškemu »Zadružniku« pogoje za proizvodnjo citronske kisline, dvigniti zmogljivost »Delamarisa« ter dopolniti proizvodni program izolske »Mehanotehnike« itd. Naše gospodarske organizacije, občine in okraj že nekaj časa proučujejo vso to problematiko, saj imajo v glavnem že izdelane programe ter se pripravljajo na nadaljnji razvoj in napredek, pri tem pa bo po sklepu okrajnih političnih forumov treba bolj kot doslej upoštevati pravilnejše razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami, zakaj v socializmu je poglavitna postavka delovni človek. Letemu pa je moč izdatno zvišati življenjsko raven s tem, da bomo pri vseh novih investicijah obvezno planirali tudi sredstva za stanovanja, menze, trgovine, šole, zdravstvo, kulturne in športne objekte ter podobno — skratka, da bomo pri vsaki novi investiciji predvideli tudi ustrezna sredstva za družbeni standard.

Vsem prebivalcem koprškega okraja za novo leto 1961

iskrene želje za srečo in zdravje ter uspešno delo pri naših skupnih naporih za zgraditev lepšega življenja v naši socialistični domovini Jugoslaviji

OKRAJNI KOMITE ZKS
OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI ODBOR ZB NOV
OKRAJNI SINDIKALNI SVET
OKRAJNI KOMITE LMS

KOPER**V NOVEM LETU 1961**

želi vsem prebivalcem okraja obilo sreče, zdravja in zadovoljstva ter še večjih delovnih zmag pri graditvi boljšega življenja

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KOPER

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED ★ NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED ★ NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI

Leto pomembnih dogodkov

AFRIKA

V Afriki je vedno kaj novega — je že pred dva tisoč leti ugotovil Plinij starejši. Za leto 1960 velja to še prav posebno! V dvanajstih mesecih so sneli osemnajst starih držav in izobesili prav toliko novih. Več kot v vseh štiri sto letih, odkar je začela Evropa ustanavljati tu svoje kolonije. To je bila pomlad, ki bo šla v zgodovino z zlatimi črkami. Proces osvoboditve afriških narodov se je začel v bistvu šele pred desetimi leti. Toda ko se je začel, se je stopnjeval v mogočen crescendo. Le pogledimo: leta 1946 so bile na kontinentu, trikrat večjem od Evrope, le tri samostojne države, in sicer Južnoafriška unija, Etiopija in Liberija. Deset let pozneje že osem, sedaj pa jih je že 28!

Nekdaj — in še ni dolgo tega — so o Afriki razpravljali v kabinetih evropskih držav, zdaj pa je afriško-azijska skupina držav postala tako močna v Združenih narodih, da morajo z njo raču-

Veliko preizkušnjo doživlja afriška dežela Kongo, ki bi morala po sklepu OZN postati v letu 1960 neodvisna. Ker Belgijci (gre za njihovo bivšo kolonijo) niso voljni kar tako pustiti ogromnih naravnih bogastev te dežele, ker je od njih odvisno blagostanje Belgije, se je položaj zapletel z odkritim vmešavanjem Belgije in drugih držav v kongoške notranje zadeve. Tudi intervencija OZN se je pokazala pristranska, tako da je legatni premier Patrice Lumumba (na sliki desno, pod njim levo pa njemu zvesti senator Bokito) bil aretiran in maltretiran po vojaki uzurpatorskega polkovnika Mobutuja, ki služi interesom belgijske kolonialne politike. V ozadju pa je še predsednik kongoškega parlamenta Kasavubu, ki se naslanja na ameriške politične sile

nati prav vsi. Ta skupina, ki šteje med svoje tudi Ciper, a izključuje Izrael in Formozo (Čangajškovo Kitajsko) in Južnoafriško unijo, ima sedaj 46 od 99 glasov v Organizaciji ZN, torej dobro polovico.

Vse do druge svetovne vojne, in še nekaj let zatem, je bila Afrika edinstveno tržišče za evropske industrijske proizvode, neizčrpna surovinska baza, z eno besedo, objekt eksploatacije. Bila je svet zase, kjer se je čas ustavil.

Danes razpravljajo predstavniki afriških držav o združenih državah Afrike, afriški sindikalni federaciji, skupnem afriškem tržišču itd. Afriški diplomati pa diskutirajo v Londonu, Parizu, v Organizaciji združenih narodov, o najbolj zamotanih vprašanjih, investicijskih programih, mednarodnem pravu itd.

In vendar še ni več kot dobrih sto let, ko so gnali na ladje, v Ameriko, na plantaže ameriškega Jaga, stotisoče in stotisoče sužnjev. Kontinent, za katerega so bili celo najboljši poznavalci pred vojni preobrnjeni, da bo razbil zarjavele verige okrog leta dva tisoč, se je prebudil z energijo vulkana. V enem samem letu je pokopal pod seboj osemnaest kolonialnih trdnjav. Vihar, ki je pri tem nastal, je razgalil oblake, ki so se stoletja in stoletja grmadili nad tem kontinentom.

Se se skušajo nekatere države s spretnimi potezami, ekonomsko »pomočjo« itd. vrniti skozi zadnja vrata v Afriko, vendar pa se jim ti načrti sproti podirajo. Neokolo-

nializem je izgubil bitko, še predno jo je pravzaprav začel.

Res ima Kongo velike težave, toda katera nova država jih ni imela. Ali ni šla tudi Indonezija skozi križe in težave, ali ni vladal v Indiji pa v Pakistanu prva leta en sam kaos, ali ni Burma le za las ušla državljanski vojni!

Ne le Kongo, tudi druge države jih imajo, a se o njih ne piše na prvih straneh. Vendar je jasno, da je zatonila doba, ko se je Evropa še širila in bogatela na račun Afrike in njene cenene delovne moči. Kolesa Afrike se vrte naprej, ne nazaj in tega razvoja ne more nihče zaustaviti — niti Francija niti Belgija.

Ko so pred šestimi leti, na dan prvega novembra 1954, počile prve puške v Alžiriji, nihče ni mogel niti slutiti, da je bil to signal velike osvobodilne borbe. Še francoski generalni štab je bil prepričan, da gre le za akcijo nezadovoljnih elementov — ne pa za ljudsko vstajo. Zato Francija ne more dobiti bitke. Lahko dobi referendum, ne more pa pridobiti Alžircev za svojo stvar. Kri prelita po alžirskih planinah, med makijami in oljčnimi gaji, bo govorila še desetletja in desetletja.

Alžirija je že odgovorila »ne« francoskim načrtom.

HOMO NOVUS V BELI HIŠI

Dejansko se je Eisenhower že poslovil od Bele hiše, vendar bo novi predsednik stopil uradno čez prag šele 20. januarja. Zdej se izbira svojo ekipo. In to ni lahka stvar: treba je izbrati kar štiri sto ljudi za najbolj odgovorne funkcije. Ameriški listi ugotavljajo z zadovoljstvom, da je bil za novega zunanjega ministra imenovan Dean Rusk, za ameriškega predstavnika pri Združenih narodih pa Adlai Stevenson, torej državnik širokih razgledov in liberalnih nazorov.

Fitzgerald John Kennedy bo najmlajši predsednik v zgodovini ZDA. Vsi drugi so imeli že sive lase, ko so se vselili v Belo hišo, toda doba, ko je moral biti ameriški predsednik že v zadnji tretjini svojega življenja, je že mimo.

Kennedyjeva zmaga res ni bila prepričevalna, toda če pomislimo, da je bil pred štirimi leti še malo znano ime, pred osmimi leti pa še manj znan senator, je njegov uspeh zares presenetljiv. Najbolj važno pa je, da prihaja sedaj v Belo hišo človek, ki ni odgovoren za napake republikanskega režima, za hladno vojno, napetost na Daljnem vzhodu zaradi Formoze, ameriška letala nad Sovjetsko zvezo, oboroževalno tekmo itd.

Začel bo lahko znova in z novimi močmi, medtem ko bi vlekel Nixon, seveda če bi zmagal, star voz iz blata. Priznati pa moramo, če hočemo biti objektivni, da Nixon v predvolilni kampanji ni imel lahke naloge, saj je moral braniti režim, ki ni šel z duhom časa in je za dogodki močno zaostajal. Le zakaj se je oficijelna Amerika vedno in povsod identi-

ficirala s konservativnimi režimi. Ali so ti po njenem mišljenju res najbolj solidna garancija ameriških interesov?

Roosevelt je prišel v Belo hišo po velikem finančnem polomu na newyorški borzi. Kennedy pa prihaja po osemletnem tavanju republikancev za dogodki. Niso zato redki, ki zatrjujejo, da bo ostal tam do leta 1968, torej dve mandatni dobi.

NAŠ GLAS V SVETU

Čim bolj se približuje trenutek, ko bo Kennedy dejansko zamenjal starega Eisenhowerja in dal

Jesenske predsedniške volitve so v ZDA prinesle spremembo politične garniture: demokrati so premagali republikance in Dwighta Eisenhowerja bo februarja 1961 zamenjal v Beli hiši John Kennedy — kar pa ne bo bistveno vplivalo na ameriško zunanjo politiko

Ameriki nov kurz, tem bolj raste upanje, da utegne priti v prvi polovici 1961. leta do novega poskusa, da se zgladijo nasprotja med Vzhodom in Zahodom, do novega vrhunskega sestanka. Zaenkrat so to šele sondiranja in o konkretnih pripravah še ni niti govora, vendar je že samo dejstvo, da nima nihče nič proti, pozitiven znak. Toda, če dobro premislimo, Kennedy za to enostavno ne bo imel časa, saj se bo moral v prvih mesecih, ali celo v prvem letu posvetiti notranjim vprašanjem.

Kdo je trdil, da je ključ miru v rokah velike četvorice! Naša država je ob vsaki primerni priliki odločno poudarjala, da je mir stvar vseh, in ne le velikih držav, da o razorožitvi ne morejo razpravljati v krogu štirih pa niti desetih držav, da Azija in Afrika ne moreta dopustiti, da bi jim drugi rezali kruh, z eno besedo, da nihče ne more govoriti v imenu drugih, če ni za to posebej pooblaščen.

Predsednik Tito, ki se je osebnostno udeležil jubilejnega zasedanja Združenih narodov v New Yorku, je s tribune Generalne skupščine opozoril na veliko in čedalje odgovornejšo vlogo malih držav, posebno nevezanih. Prav te države so podale vrsto konstruktivnih predlogov. Čeprav ti niso bili sprejeti, so vseeno odjeknili po vsem svetu.

Opozoril pa je tudi na odgo-

vornost Združenih narodov v današnjem svetu. In prav ta organizacija, največja in najbolj reprezentativna na svetu, ni izpolnila pričakovanj sveta. Namesto da bi ščitila interese afriških držav, z eno besedo, Afrike, se je le prečesto postavila na stališče bivših kolonizatorjev, Belgijcev, skrivajoč se za formulo, da je treba v Kongu braniti legalnost. In po začasnih ustavi Konga ima predsednik republike res pravico, da v izjemnih primerih odstavi predsednika vlade (Lomumbo), toda predsednik republike Kasavubu je to pooblastilo zlorabil.

Zato je voz Združenih narodov tudi običal v blatu in bodo potrebni še veliki napor, predno ga bodo izvlekli na suho. Vendar ob tej priliki, ko že govorimo o Združenih narodih in njihovi pomoči — nekateri bi raje uporabili besedo intervenciji — ne smemo prezreti njihove ekonomske pomoči. Vse gotovo ni bilo črno!

V prestopnem letu 1960 so se razširili naši stiki s celo vrsto dežel. Navezali smo diplomatske stike z afriškimi deželami, razširili trgovinske kontakte z Latinsko Ameriko, Azijo. Dejansko ni bilo države, ki je ne bi obiskala ta ali ona delegacija.

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je obiskal vrsto azijskih držav, proti koncu leta je bil tudi v Avstriji in Italiji, prav pred koncem leta pa se je udeležil tudi razprave o alžirskem in kongoškem vprašanju v OZN. Naša meja z Italijo je sedaj tista, prek katere teče največja reka turistov v Evropi. In morda bomo junija ali julija že vzpostavili z Avstrijo novo zvezo prek predora pod Ljubeljem!

To so rezultati politike aktivnega sožitja, sporazumnega reše-

Ljudstvo in vojska v Turčiji sta bila vesela strmoglavljenja starega korupcijskega režima Menderesa in državnega poglavarja Dželala Bajara, ki jima zdaj sodijo na otoku Jasu pred Carigradom. Na sliki: splošno veselje v Turčiji ob prevratu

vanja mednarodnih vprašanj. Naše načelo je z vsemi in proti nikomur. In s tem načelom se uveljavljamo v svetu.

PLUS ALI MINUS?

V Italiji nič novega. Na administrativnih volitvah v novembru ni prišlo do nobenih bistvenih sprememb. Krščanska demokracija je sicer zmagala — v to ni nihče dvomil — vendar se tehtnica premika od volitev do volitev bolj na levo. Krščanska demokracija je na novembrskih volitvah izgubila 975.000 glasov, izgubila je tudi desnica. profašistična stranka (MSI) pa je pridobila na glasovih. Toda fašisti z monarhisti vred (tako imenovano zmerno desno) ne pomenijo dosti v italijanskem političnem življenju. Levo usmerjene stranke imajo danes v Italiji — če štejemo k tem poleg KPI še socialiste in socialne demokrate, 44,6% vseh oddanih glasov!

Od Brazilije do Japonske je več kot deset tisoč kilometrov, prav toliko pa jih je tudi od slednje do Južne Afrike. Zveze med

Mednarodni politični dogodek leta je bilo jesensko zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov v New Yorku, ki so se ga udeležili tudi mnogi državni poglavarji. V ospredju mednarodne pozornosti na tem zasedanju je bila akcija voditeljev izvenblokovskih držav za obnovo neposrednih stikov med Eisenhowerjem in Hruščevim. Na čelu te akcije je stal in bil tudi najpogostejši omenjan v zvezi s tem zasedanjem predsednik Jugoslavije Josip Broz-Tito, ki je bil tudi sicer v mednarodnem dogajanju leta 1960 pobudnik in odločen zagovornik številnih akcij za oslabeitev mednarodne napetosti in ohranitev miru v svetu

volitvami v teh treh državah pa ni posebne. V Braziliji je zmagal Janio Quadros, ki bo skušal, vsaj tako zatrjujejo, naravnati krmilo te države na srednji kurz, vsaj za nekaj stopinj bliže nevtralni smeri. Na Japonskem pa so zmagali liberali, pravzaprav bi morali reči konservativci — kot na vseh povojnih volitvah. Zato ni bilo nerealno pričakovati novih pobud, iniciativ s strani Ikedine vlade. Toda Japonska ne bo mogla proti vetru, ki veje v Azijo!

Do volitev v Zahodni Nemčiji je še daleč, vendar se vse stranke že intenzivno pripravljajo nanje. Tudi socialdemokrati. Njihov oficijelni kandidat za nemškega kanclerja (premiera) bo Willy Brandt. Socialdemokrati pričakujejo, da bodo z njegovo zastavo zmagali in poslali starega Adenauerja v penzijo.

Toda za kakšno ceno? Za ceno kompromisov. Brandt je pripravljen prevzeti od krščanskih demokratov njihovo celotno zunanjepolitično nasledstvo, priznati Atlantski nakt kot nemško rešitev, nemško oborožitev kot absolutno nujnost itd. Oportunizem! Da, toda kje so načela, za katere so se nekdanji borili?

Južna Afrika je jeseni glasovala za republiko. Nič novega na svetu, bi lahko ugotovili. Črnci bodo ostali črnci, Južna Afrika pa njen ghetto. V dvajsetem stoletju!

PREMIKI V LATINSKI AMERIKI

Kuba je šla lani po poti, ki ni bila postлана s cveticami. Vendar je bila kos vsem situacijam. Navezala je stike s celo vrsto novih držav, prodala svoj sladkor (to je naivnejši izvozni predmet), vključila se je v svetovno trgovino in se iztrgala iz obročja, v katerega jo je vklebil ameriški kapital.

Tudi v Argentini, Čilu in Mehiki so lahko ugotovili, da so na pravi, čeprav na nekoliko vijugasti poti. V vseh teh treh državah so slavili 150-letnico proglavitve neodvisnosti, v Mehiki pa tudi 50-letnico revolucije. Dva spomenika bosta ohranila trajno vrednost v srcih Mehikancev: agrarna reforma in nacionalizacija petrolejske industrije. Prva je zadala smrtni udarec staremu fevdalnemu sistemu, druga pa je osvobodila Mehiko ameriške odvisnosti.

Novembra se je nebo nad srednjo Ameriko močno stemnilo, vendar predstavnikom fevdalno-vojaških diktatur ni uspelo utrditi svoje oblasti. Razni Stroessnerji, Trujilli in Somoze so ostali še vedno na oblasti v Paragvaju, Dominicani oziroma Nicaragui. Toda njihova oblast je od danes na jutri.

M. O.

Revolucionarni režim Fidel Castra na Cubi je že toliko utrjen, da si je lahko dovolil splošno amnestijo za vse upornike, ki še na ta ali oni način nasprotujejo novi kubanski ureditvi. Amnestija je bila objavljena na posebnih letakih, kakršnega kaže tudi gornja slika

Na relaciji: KOMUNA - DELOVNI ČLOVEK

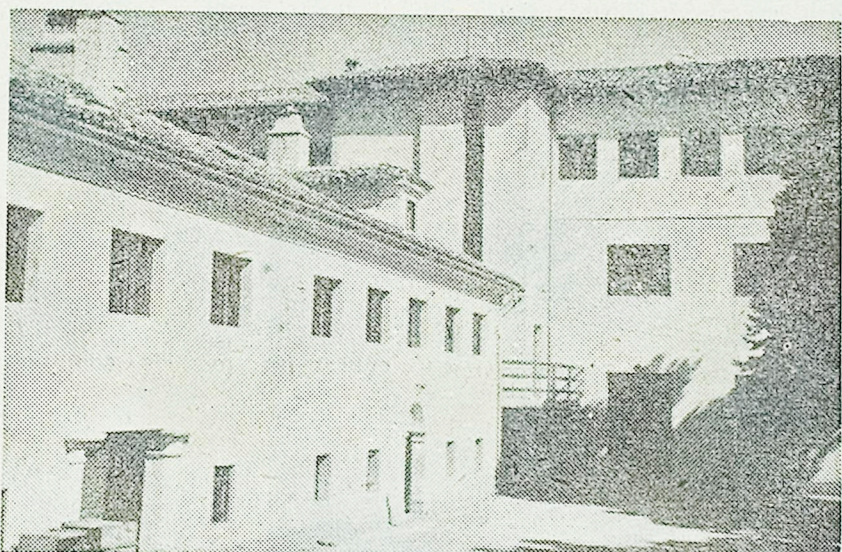
TEDEN DNI
po Jugoslaviji

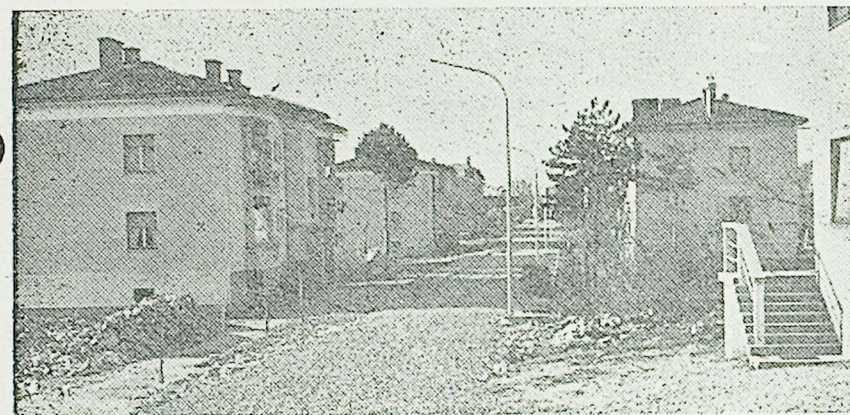
IZOLA: Iz sredstev občine in podjetij so zgradili letos 45 stanovanj, predvsem v Izoli. Tukaj so odprli tudi sodobno ljudsko menzo, uredili 2 kluba SZDL ter presenetili Izolčane s sodobno samopostrežno trgovino, kjer imajo dnevno tudi do 800 strank s prometom do pol milijona dinarjev. Če omenimo še ureditev drevoreda, javne razsvetljave, obnovo podeželja ter vrsto drobnih komunalnih del, zares lahko govorimo o lepi bilanci letošnje gradnje objektov družbenega standarda. Na sliki: novi bloki v drevoredu 1. maj v Izoli

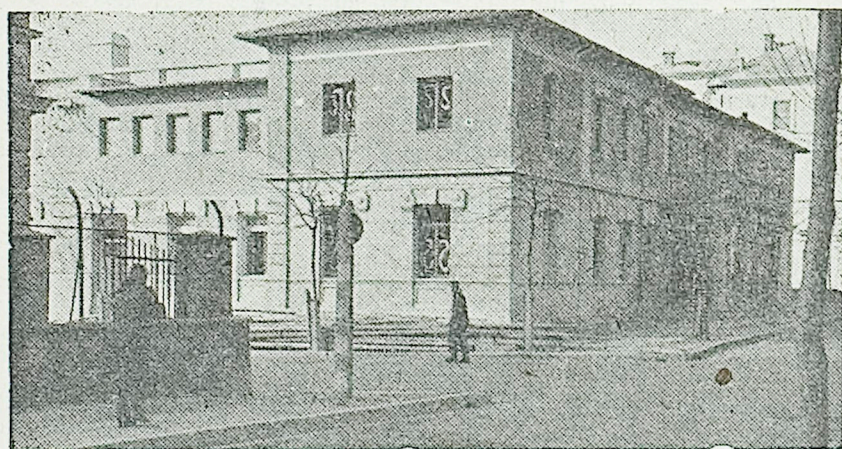
HRPOLJE: Kljub temu, da je hrpoljska občina najmanjša in sodi med najbolj zaostale v našem okraju, so v zadnjih letih vložili velika sredstva v objekte družbenega standarda. Samo letos so zgradili 27 stanovanj in adaptirali vrsto starih. Med nove pridobitve spada javna razsvetljava petih vasi, številni prebivalci občine pa so dobili letos zaposlitev v obnovljenem obratu žage podjetja »Jelka«, v novo ustanovljeni mehanični delavnici ter obratu Iplasa v Podgradu. Na sliki: tovarna »TOS« v Hrpoljah

BESEDILO IN POSNETKI B. BOROVIC

SEŽANA: Na področju sežanske občine so letos zgradili 78 novih stanovanj, nadaljnjih 50 pa je v gradnji. Program za leto 1961 predvideva gradnjo nadaljnjih 108 stanovanj, več stanovanjskih objektov pa gradijo vojaške oblasti za pripadnike JLA. Razen tega so na področju sežanske občine uredili vrsto vodovodov, cest in podobnih komunalnih objektov. V Sežani sami pa se postavljajo z moderno samopostrežno trgovino in mesnico, vrsto podobnih objektov pa so zgradili in odprli v tem letu tudi v drugih krajih sežanske občine. Na sliki: pogled na del novega naselja v Sežani

POSTOJNA: Tudi v postojnski občini so bila stanovanja med objekti družbenega standarda deležna največje pozornosti. Zgradili so na področju celotne občine kar 110 stanovanj, 55 nadaljnjih pa bo dograjeno do pomladi 1961. Posebna pridobitev za Postojnčane je tudi nov kulturni dom, za Pivčane dograjen zadrugi dom, vrsta naselij pa je med drugim dobila v tem letu javno razsvetljavo, nove ceste, vodovod itd. Postavko v občinskem proračunu za objekte družbenega standarda so presegle kar za 31 %, ter znašajo vse investicije v ta namen v tem letu kar 327 milijonov dinarjev. Na sliki: novi kulturni dom v Postojni

ILIRSKA BISTRICA: Bistričani so dobili v tem letu skupno 31 novih stanovanj ter so podjetja in občina investirali zanje skupno 120 milijonov dinarjev. Naj omenimo še več naselij, ki so dobila letos javno razsvetljavo, od novozgrajenih cest pa velja omeniti posebno cesto na Snežnik ceste na Veliko brdo in del nove brkinske ceste. Obsežen program za prihodnje leto pa predvideva med drugim gradnjo več deset novih stanovanj, dograjenca pa bo tudi nova šola in zdravstveni dom. Na sliki: trgovska hiša (v pritličju), kjer imajo prebivalci Ilirske Bistrice urejeno sodobno mlečno restavracijo, mesnico, trgovino z živili in zelenjadno trgovino

15,5 % VEČ KOT LANI

Naša industrijska proizvodnja je bila v letošnjih 11 mesecih za 15,5 % večja od lanskoletne. Največji uspeh povečanja je dosegla proizvodnja nafte (za 32 %), proizvodnja industrije gume (za 26 %), kovinske industrije (za 24 %) in industrije usnja in obutve (za 22 %).

3.100 TOVORNIJAKOV TAM

Tovarna avtomobilov Maribor bo prihodnje leto izdelala 3.100 tovornih avtomobilov, predvsem tovornjake znamke TAM-4500 z zračno hlajenim Dieslovim motorjem. Ti kamioni imajo nosilnost 4,5 tone. Prihodnje leto bo Tovarna avtomobilov v Mariboru izdelala tudi nekaj tovornjakov znamke TAM-2.000, ki bodo v vsem domače konstrukcije.

PISALNI STROJ — 50.000 DIN

V prihodnjih dneh bo ljubljanska tovarna pisalnih strojev TOPS dala na tržišče prvo serijo 400 pisalnih strojev. Cena te vrste pisalnega stroja bo 50 tisoč dinarjev.

6.120.000 TON KORUZE

Državna posestva in kmetijske zadruge so letos pridelale 6.120.000 ton koruze. Pri tem je zanimivo to, da so na 2.570.000 hektarjih dosegli povprečni pridelek 25,8 metrskih stotov na hektar.

NOV IZDELEK ZA GRADNENIŠTVO

V Bodovljah pri Škofji Loki je začel obratovati obrat za proizvodnjo mineralne volne, ki je izdelana iz domačih surovin in je odlični toplotni ter akustični izolator, namenjen gradbeništvu. V tem obratu bodo dnevno izdelali štiri vagonne mineralne volne po najnovejšem tehnološkem postopku. Obrat je zgradilo Industrijsko montažno podjetje za toplotne akustične izolacije »Termika« iz Ljubljane.

NAJVEČJA HLADILNICA JE V VOJVODINI

V Novem Sadu so zgradili največjo hladilnico v Vojvodini, ki ima zmogljivost 230 vagonov in možnost, da jo bodo razširili še za vskladiščenje nadaljnjih 200 vagonov.

SLOVENIJA NA TRETJEM MESTU

Lani si je v Sloveniji ogledalo 20 milijonov ljudi kinematografske predstave. Tako se je Slovenija s povprečnim obiskom kinematografov uvrstila na tretje mesto v Evropi, saj ima 250 javnih kinematografov in še skoraj toliko tudi kinematografov raznih organizacij in potujočih kinopodjetij.

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

V leto večje stabilizacije

Ko stopamo v novo gospodarsko leto 1961, se moramo zavedati, da vstopamo v prvo leto novega petletnega perspektivnega gospodarskega plana. Vemo, da smo sedanjega izvršili v štirih letih in da sta bili zlasti leti 1959 in 1960 v gospodarskem pogledu zelo pomembni, saj smo prav v teh dveh letih v glavnem dosegli tempo gospodarskega razvoja, ki je omogočil, da smo opravili delo petih let v štirih.

Vendar je ta ugotovitev samo del vsega, ker nam prav tako nagel gospodarski razvoj zadnjih let in gospodarska raven, ki smo jo dosegli, omogočata, da se bomo novega plana lotili z nezmanjšanim tempom, kar naj bi omogočilo nadaljnjo stabilizacijo gospodarstva. V tem smislu je pripravljen tudi nov družbeni načrt gospodarskega razvoja v l. 1961, katerega temeljno vodilo je, doseči stabilizacijo gospodarstva in enakomeren gospodarski razvoj na vseh področjih gospodarskega udejstvovanja.

O stabilizaciji in enakomernem razvoju gospodarstva smo govorili tudi doslej in gospodarski načrti imajo prav ta namen, da v pogojih družbene lastnine osnovnih sredstev dosega stabilno in enakomerno gospodarsko rast. Vendar pa je bilo doslej čisto potrebno in nujno pospeševati to ali ono gospodarsko vejo pred drugo, čisto pa se je tudi dogajalo, da so se nekatere dejavnosti

hitreje razvijale kot druge. To velja zlasti za industrijo, ki jo je bilo treba najprej dvigniti na višji nivo in ji bo treba v prihodnje posvečati še vedno veliko skrb. Dogajalo pa se je tudi, da je šel razvoj v nekaterih dejavnostih mimo plana in da so bila tako ustvarjena nasprotja, boljše, da je bilo porušeno ravnotežje, kakršnega so predvidevali gospodarski načrti. To velja, kot vemo, zlasti za investicije in investiranje sploh, ki je preseglo ne le meje, predvidene po gospodarskih načrtih, temveč čisto tudi meje naših zmogljivosti. Zato so bili tudi že v l. 1960 storjeni ukrepi, da se na tem področju ustvari stanje, ki ustreza našim potrebam in zmogljivostim.

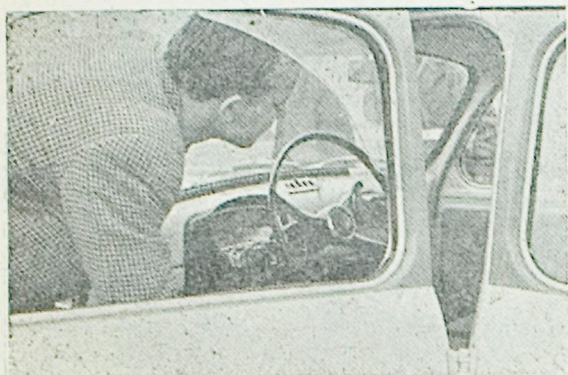
Najbolj se kaže potreba po stabilizaciji v gospodarstvu na področju cen. Njihovo gibanje je odvisno od gospodarskih razmerij v proizvodnji, uvozu, izvozu in drugih elementih. Cene same na sebi predstavljajo rezultat dovolj zapletenega mehanizma in je o tem tukaj težko kaj več govoriti. Vendar pa lahko ugotovimo po indeksih n. pr. od l. 1956, da se je indeks proizvajalcev industrijskih proizvodov dvignil le za 5 točk. Pač pa so se dvignili v tem času indeksi cen kmetijskih proizvodov za več kot 20 točk, splošni indeks cen na drobno za 23, indeks cen industrijskih proizvodov na drobno za 15 točk, itd. Življenjski stroški štiričlanske družine pa so se povečali do kon-

ca avgusta letos za 28 točk. Seveda so se v tem času dvignili tudi denarni prejemki in to za 21 točk, v gospodarstvu celo za 27. V napovedih glede prihodnjega gospodarskega plana je predvideno ponovno povišanje indeksa cen ob istočasnem porastu prejemkov in zvišanju življenjske ravni prebivalstva sploh.

Treba je poudariti, da je razvoj cen važen pokazatelj stabilnosti gospodarstva in da so zato tudi gospodarski ukrepi v prihodnje usmerjeni v to, da dosežemo v tem pogledu stabilnost. Pri tem naj omenimo ukrepe na kreditnem področju, v zunanji trgovini, deviznem režimu, zlasti pa ukrepe pri delitvi dohodka. Tu bo prišlo do vsklajevanja medsebojnih razmerij cen, ko se bodo cene tega blaga znižale, onega pa zvišale. Zlasti bo k temu pripomogla stabilizacija dinarja na novi ravni nasproti dolarju.

Prehod v novo gospodarsko leto ne predstavlja nekega mejnika, ki bi zarezal v ta razvoj kako mejo. Če sedaj dejansko izvajamo del tistih ukrepov in razvijamo gospodarstvo v tisti smeri, ki jo načrtujeta novi letni in petletni gospodarski načrt. Ukrepi, ki bodo še sledili, bodo samo pospešili in poglobili razvoj v tej smeri. Zato lahko pričakujemo uspehe, posebno še, ker sta poudarjeni doslednost in nepopustljivost v izvajanju ukrepov, ki so in ki bodo sprejeti.

-dt-

Voznik je napravil prometni prekršek in ga je poskušal prometnim organom zanikati, kajti ni slutil, da je nevidno oko spremljalo njegovo divjo vožnjo po ovinkih daleč pred mestom, kjer ga je prometni miličnik ustavil. Vljuden poziv v avtomobil prometne milice in tukaj je »grešnik« lahko slišal na lastna ušesa, da vključeno v UKV mrežo, ki je nevidno razpeta nad cesto, ter je svedsano trenutek zatem skesano priznal svoj prekršek.

Radi boste potrdili, da ima prisotnost prometnih miličnikov magično moč na vse uporabnike cest. Vsak izmed njih, bodisi pešec, kolesar, motorist ali voznik avtomobila, takrat bliskovito ocenijo položaj ter poskušajo kar najhitreje najti v svoji zakladnici prometnih predpisov trenutno situacijo ustreznega pravila.

No, v bodoče tudi takim voznikom, ki so disciplinirani samo takrat, ko jih motri oko varuha reda na cesti, ne bo pomagalo nobeno bliščenje. Vprašate zakaj in kako?

Ce vas zanima, se nam lahko pridružite. Prosim!

UKV oddajnik, ki je montiran v vsakem belo-modrem vozilu prometne milice Fiat 1100, vas mogoče ne bo presenetil, ker ste njegovo prisotnost lahko ugotovili že prej po elegantno št.

Bila na zadnjem delu avtomobila. Z njim vas bo presenetila prisotnost uniformiranega tovarisa, ki skrbno drži v naročju majhen oddajnik KL-4. Toda kmalu vam bo postalo jasno, s kakšnim namenom so odbrala belo-modra kontrolna vozila prometne milice na vse strani po asfaltu. Može je za majhnimi oddajniki izstopajo in trenutno za tem rinejo na visoke razgledne točke, pod katerimi leži več kilometrov ceste kot na dlan.

— Halo, Jastreb 15! Halo, Jastreb 15! Zazvenel nenadoma v avtomobil razločen glas. — Kličte točka 2! Kličte točka 2! Kličte točka 2!

Mož ob UKV oddajniku v vozilu odgovarja: — Tukaj Jastreb 15! Poslušamo te točka 2! Govoril!

Jastreb 15 se je med tem že ustavil. Radijski valovi so prinesli obvestilo točke 2:

— Osebnih avtomobil znamke Mercedes vozi na ovinku prehitro. Ustavite ga in opozorite voznika! Sta razumeli sporočilo?

No, najbrž ste tudi vi, dragi bralci, razumeli, da je to doslej neobičajno ugotavljanje prekrškov ne le izredno učinkovito, ampak tudi skrajno zanesljivo. Možakar, ki na znak prometnega miličnika ustavi avtomobil, je začuden in neverjetno ošinil varuha reda na cesti in nato približal: — Nisem napravil nikakršnega prekrška! Sicer pa nas od teh ovinkov loči razdalja treh kilometrov in me sploh niste videli...

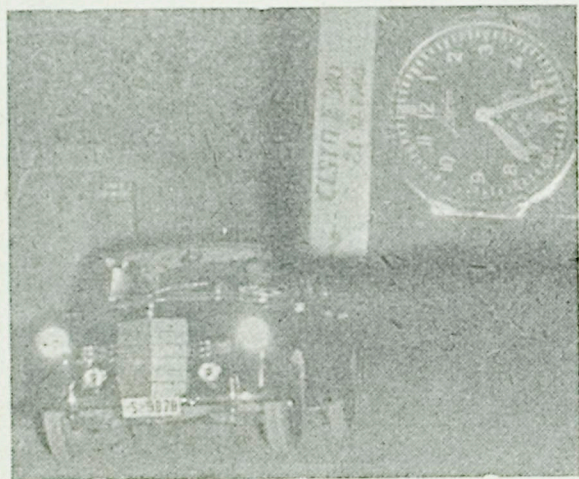
Milčnik je vljudo povabil voznika Mercedes v kontrolno vozilo, naka je s slušalko v roki zaprosil točko 2., da ponovi prejšnje obvestilo. Tedaj se je iz radijske naprave zavrtal v glavo nejevolnega Tomaža glas točke 2. Miličnik je opozoril, da je v celoti ponovil prekršek Mercedes. Voznik je nekaj časa v zadregi prestopal z noge na nogo, nato pa priznal: — Nisem vedel, da sem bil opozoren že na ovinkih. Oprostite, zares sem vozil prehitro.

Opozorilo je zaleglo, kajne? Vozniku je bilo namreč takoj jasno, da se bo verjetno kmalu znašel na območju

druge točke, ki dominira nad cesto. Lahko nam verjamete, da so prometni miličniki nad vse veseli teh novitev. Ne mogoče zato, ker jim UKV mreža lajša delo, temveč predvsem zaradi izrednih možnosti nadzora v prometu — torej to, kar si v vseh svojih operativnih in preventivnih posegih najbolj prizadevajo: izboljšati prometno službo do take mere, da bodo ljudje v naraščajočem cestnem prometu popolnoma varni.

Zal nam prostor ne dopušča, da bi tokrat objavili nadvse zanimive razgovore z najboljšimi prizadevnimi prometnimi miličniki Silvom Depangerjem, Rajkom Prevolskom, Darkom Dujmovičem, Matijo Fortunom in drugimi, ki v tem preciznem mehanizmu prometnega nadzora ne igrajo le nadzornikov in sodnikov, temveč z globoko čutečimi sili in z zavestjo največje humanosti bdiijo nad življenji ljudi, opozarjajo pristojne organe na pomanjkljivosti in učijo, nenehno učijo državljane, da obstajajo prometni predpisi edinega na namenom, omogočiti vsem uporabnikom cest varno in nemoteno vožnjo.

Sicer pa povzemamo nekatere predloge in pripombe, ki jih prometni miličniki smatrajo za najbolj pereče. Tako n. pr. hudo pogrešajo močnejše samohodno dvigalo, ki bi bilo vedno na razpolago za odstranjevanje raznih ovir s ceste, najčiste, žal, razbitih avtomobilov, ponesrečenih avtomobilov. Menijo, da bi se s takim dvigalom morali opremiti gasilci v Kopru in mogoče še kje drugod ter naj bi razen tega imeli tudi UKV oddajnik. Nadalje menijo, da bodo morale obične in sami uporabniki postajališe poskrbeti za boljše večina teh prostorov ob cesti, kajti večina postajališč nima asfaltne prevleke ter zato prenašajo avtomobili na cesto blato, kar resno ogroža varnost motornih

Nočni posnetek s spidofodom, ki je »ujel« kršilca prometnih predpisov z nezaseženimi lučmi na neki naši cesti. Kot vidite, sta na posnetku tudi točen čas in kraj prekrška

TEHNIKA V SLUŽBI PROMETNE MILICE

Nad asfaltom bdi nevidno oko

Uvedba najsodobnejših tehničnih sredstev za nadzor v prometu tudi v koprskem okraju — UKV oddajniki zanesljivi pomočniki prometne milice — Ponoči odkrije prestopnika blisk spidofoda — Kršilec, ki ogrožajo varnost na cestah in življenja ljudi, preostane samo eno: dosledno upoštevanje prometnih predpisov

vozi. Občuteno si med drugim prometni miličniki prizadevajo, da bi starši in vsi, ki odgovarjajo za varnost otrok, bolj skrbeli zanje, kajti malčki si šestkrat izberejo cesto za svoje igranje. In še poziv motoriziranim sbrbičam z registrsko tablico TS, da si nase demokratično v prometu tolažijo tako, kot jih učijo strogi prometni predpisi onstran meje. Zoniranje po cesti, vožnja po pločnikih in podobne akrobatske točke naj v bodoče opustijo, kajti naši prometni organi jih bodo tudi v bodoče poučili, da se morajo tudi tuji državljani, kot je povsod običaj, podrediti prometnim predpisom države, katere ceste uporabljajo.

SPIDOFOD — UČINKOVIT POMOČNIK PROMETNE MILICE

Zadnja tehnična novotarija, ki bo postala te dni važen pripomoček prometne milice pri ugotavljanju prekrškov, je tako imenovani SPIDOFOD. To je posebna naprava za snemanje prometne situacije, kar bo zaleglo posebno za primere, če gre za prekrške, ki so ostali brez vidnih sledov. Nezasežene luči, nepravilna vožnja itd. bodo odsej postali »plena spidofoda, tega mlace nemavdnega fotografskega aparata, ki bo vgrajen v kontrolno vozilo ter bo s svojim močnim bliskom pomagal prometnim organom do posnetka, na katerem bo hkrati posneto prizorišče prekrška ter zabeležen čas ter hitrost vozila ob prekršku.

• Naj poudarimo, da je postal promet tudi važen sestavni del našega gospodarstva, kar je posebno važno za obalno področje, ki nima železniške zveze z zaledjem. Zato smo zares leže v celoti zadovoljni, da tudi naša služba za nadzor v prometu gre naprej s časom. Kratke povzetke bilance letošnjega dogajanja na naših cestah kaže, da čakajo prometno milico tudi v bodoče važne in odgovorne naloge.

• Kljub temu, da v našem okraju domala ni lastnika motornega vozila, kolesarja, ali celo pešca, ki letos ne bi bil deležen »prometne šo-

le» v tej ali oni obliki, razpolagajo prometni organi tudi s podatkom, da je med vozniki še vedno najmanj 10% uporabnikov cest, ki ne upoštevajo prometnih predpisov. Ta odstotek je po zaslugi prometnih organov našega okraja, ki so letos z izredno skrbjo izvajali in vodili več prometnih akcij, v običnem upadanju. Trud torej ni bil zaman in tudi trud, ki so jih terjale razne oblike vzgojnega vplivanja na uporabnike prometnih sredstev in cest, niso bila zaman. Uspeh je zares otipljiv, število prometnih nezdod se je znižalo od 565 v preteklem letu na 502 prometni nezdodi v tem letu, čeprav se statistična krivulja gostote prometa in števila motornih vozil nenehno dviga. Sicer pa število motornih vozil, ki se je samo v našem okra-

distk, ostale imajo izpit za A ali B kategorijo, oziroma za oboje. Kljub izredno visokemu številu voznikov ženskega spola in poklicnih voznikov, odpadejo domala vse oblike kazni in opozoril predvsem na moške voznike amaterje, na mopediste, kolesarje in lastnike vprege. Samo letos je bilo za prekrške na cestah opozorjenih 11.373 oseb.

• Vsi navedeni podatki nesporno potrjujejo uresničeno uveljavljanje sodobnih tehničnih sredstev za pomoč našim prometnim organom pri njihovi vzorni skrbi za varen promet. Nedvomno bo vestnim prometnikom v takih pogojih dela in ob takih možnostih nadzora naših cest, oziroma prometa, uspelo obratovati ogromno premoženje, ki po-

Prometni miličnik z oddajnikom KL-4 na razgledni točki, s katere lahko sporoči svojemu kontrolnemu vozilu slednji prometni prekršek uporabnikov ceste

ju postalo na 5500, zgovorno ilustrira omenjenost naših cest. • Pešci, kolesarji in vprege so še vedno osnovni problem na naših cestah. Med uporabniki motornih vozil je največ prestopnikov v vrstah motornih voznikov amaterjev, dosledno pa upoštevajo prometne predpise vozniki ženskega spola in tudi poklicni vozniki transportnih podjetij. Trenutno ima v okraju 527 žena izpit voznikov amaterjev. Od tega je 105 mope-

stane največkrat plen uničenja brezvestnih kršilcev prometnih predpisov. K sreči je teh čedalje manj. Nedvomno pa bi se njih vrste še zdesetkale, če bi vsakdo izmed njih imel stalno pred očmi številne nevarnosti in grozote posledic lahkomišljenja uporabljanja vozil, ki jim je dana samo moč in hitrost, nikakor pa skrb za varno vožnjo. Ta naloga pa je namenjena tebi, voznik!

Boro Borovič

Trgovina na Postojnskem nad planom

Po podatkih analize na osnovi pridenh 9-mesečnih periodičnih obračunov predvidevajo, da bodo trgovska podjetja postojnske občine v letu 1960 prekoračila višino planiranega blagovnega prometa za 29%, čeprav je družbeni plan za tekoče leto računal samo z 12-odstotnim povečanjem. S tem bo ostriženi blagovni promet hkrati v štirih letih za 3% prekoračil planirano višino petletnega perspektivnega plana.

Na lokalno povečanje blagovnega prometa v postojnski občini so v preteklem letu vplivali pred-

vsem založenost trgovin z industrijskimi proizvodi za široko potrošnjo, bogatejša izbira blaga, povečanje osebne potrošnje ter stalno naraščanje dotoka domačih in tujih turistov na to področje.

Trgovska podjetja so v letu 1960 investirala 113 milijonov dinarjev. Od tega 95 milijonov za zgraditev novih trgovskih skladišč podjetja »Nanos« v Postojni ter 18 milijonov za izboljšanje in olepšavo opreme in prostorov trgovin na drobno.

(ma)

Lahko bi začeli opis kraške Sežane tako, kakor ga je pred leti začel s škripajočim peresom neki osnovnošolček:

»Kras je zelo velika pokrajina, na kateri živijo Kraševci, ki so tudi Slovenci. Zemlja je zelo skopra, ljudje pa trdi, toda dobro. Kras je znan po tem, da ima taka tla, ki propuščajo vodo, zato nima potokov in rek. Ima pa veliko kamenj, vrtač, breze in podzemskih jam. Stari ljudje pravijo, da jim je narava zato dala tako dobro vino — kraški teran, ker se jim je voda tako globoko skrila. Nadloga Kraševcev je burja, ki lahko odnese človeku je kup ali pa streho nad glavo. Glavno mesto Krasa je Sežana, ki je blizu Trsta...«

Ker bi bilo tako popisovanje kraške prestolice za bralca nekoliko premonotono, moramo nadaljevati bolj živahno in v tesni zvezi s časom, v katerem živimo.

Še dobro, da se je vreme čez noč spremenilo in da je prenehalo deževati. Sicer ne bi mogel pisati o kraški Sežani, ki je bila nekaj dnih tednov prav tako dolgotrajna in pustna, kakor vsi kraji po naši domovini. Tako se pa lahko s privihnjem ovratnikom mojega plašča zaženem v boj proti razposajeni burji, ko odkorakam po glavni in edini cesti skozi mesto in se previdno umikam hrumečim vozilom koristnikov Videmskega sporazuma, ki se s prazničnimi dobrotami vračajo domov.

Moje solzne oči komaj ozarjajo znanke, ki jih je veliko, ker je

V BURJI NI PRAHU

mesto majhno, usta pa le drhteče odzdravljajo: »Zdravilo!«

»Pa je le kóndro pritisnilo,« me nagovori znanec, kmet iz bližnje vasi.

»Čas je, čas, oče,« mu odgovarjam in se držim za baretko.

»Čudno je pa le,« me drži možakar za rokav. »Rekl so, da so sklenili tam zgoraj (pokazal je v smer, kjer letajo sateliti), da ne bodo kjenjali pretaj, dokler se ne bo pocenila elektrika.«

Zasmejem se in ko se mu hočem iztrgati, me zadrži:

»Zakaj imaš tako silo?«

»Napisati moram reportažo o kraški Sežani.«

»Ooo!« se možakar prestraši in me potegne v najbližjo gostilno. Pri kozarčku vina mi skoraj šepetaje zaupa: »O Kraševcih ne piši, če nočeš, da boš tepen. Ne dobrega ne slabega...«

»Zakaj ne?« Pogledam ga v drobn očesci, ki živahno migotata. Ne vem, ali se šali ali pa mi slil kravovo resno.

»Ker pravih Kraševcev ni več.«

»Kaj ste pa potem vi, ki živite tu?«

»Tega pa ne povem, ker tudi jaz ne bi bil rad tepen.«

Radovedno je pogledal poln kozarček proti luči in zazdelo se mi je, da se mu je utrlil davni smolin. Morda na črtno, ki je imela nekoč veliko vodno kot

tista, ki jo je mislil popiti? Kdo ve! Morda pa tudi na tisti stari svet, ki ga pred njegovimi očmi pobira vrag. Ko je izpil, se je začelo tudi njemu muditi. Rekel je:

»Rešiti moram težek problem. Doma mi eno joče, drugo pa muče.«

Dolgo sem tuhtal, preden sem uganil, na kaj možakar misli. Dobil je vnučka in telčka.

Nenavadni ljudje, si mislim, ko spet odstavim po zamrznjeni

VASJA OCVIRK

cesti, ki jo z obeh strani obdajata dolgi vrsti druga k drugi stisnjenih hiš. Zdi se mi, kakor da so se v burji še bolj strnile in da se komaj obdržijo, da jih one druge, manjše, ki so pohlevno za njo, ne potisnejo na pločnik. Tudi tista nova, trinadstropna, ki je pred kratkim zrasla nasproti kavarni »Sport« in v kateri je končno dobilo stanovanja tudi nekaj prosvetnih delavcev — dosedanjih pastorkov.

Kje je že preteklost tega kraja, skozi katerega so nekoč vozile marljive kraške mlekarice v Trst mleko! Od ranega jutra do mraka so bile na poti. Ko so se vračale iz mesta, v katerem gori nešteto luči, so imele njihove utrujene oči zmagovalen lesk redni-

kov številne družine. Kakšna ironija! Danes se po isti cesti (ni je asfaltirala samo sodobna zavojvalčevalna tehnika, ampak tudi težki koraki delovnih kolon iz Krasa v preteklost!) priziblje na obmejni blok vnučkinja ene od tistih ženic, se kokineta nasmehne in pokaže na polno »borso«.

»Kaj imate?« jo vpraša službojoči carinik.

»Oh!« se dekle omalovažujoče nasmehne. »Nič takega... nejlom nogavice... nekaj blaga za obleko... tudi robci so... ah, da... tu je tudi svilena ruta... vse skoraj zastoj...«

Majhni zavitki, pregled je opravljen in ko odhaja, zablesti na njenem obrazu zmagovalen nasmeh. Je prevarila carinike? Ali pa je bil nasmeh mladosti, ki je brezskrbnejši, kakor je bil nasmeh njene babice ali prababice. Moja misel in moja pot pa gresta dalje, kakor mesta naprej tudi burja in naš čas, ki ju ničesar ne ustavi. Govorim z enim, govorim z drugim človekom in včasih se mi zazdi, da je ljudem dolgčas. Večen problem nekaterih, ki živijo v provinci. Kulturni življenji?

»Včasih se je na Krasu veliko pelo, zdaj...« pravi prileten mož in zamahne z roko. »Samo karte, tiste preklete karte!«

»Eh, kaj včasih!« mu odgovar-

ja drugi. »Danes imamo kino in televizijo!«

Da, kaj! Pustimo sežansko kino dvorano, ki je že po svojem vzdušju mrzla. Spominjam se se, da sem večkrat stopil med njene zidove, da bi si ogledal kak dober film. In vsakokrat, ko sem šel, sem se potlej kesal. Nikoli nisem vedel, kateri predstavi bi sledil: ali tisti na platnu ali tisti za mojimi hrbtom, ki so jo improvizirali odrasli pobalini. Ne vem, kako to, da se ne da preprečiti dostopa v dvorano ljudem, ki ne vedo, da filmska predstava ni najcenejša gostilna, ampak hram sedme umetnosti, katere namen je med drugim tudi plemeniti ljudi?

Dolga cesta je že zavita v gost mrak, ko stopam proti železniški postaji, ki jo je usoda porinila čisto na rob mesta. Tam srečam, kakor vedno, kadar me tod zamane pot, edinega postreščka v Sežani, starega Jako. Tisti dan ni dobro razporežen. Najbrž ni še nič zaslužil. Povprašam ga, kaj mu je, on pa mi z grenkim nasmehom odgovori:

»Premišljuje o trinajsti pla-

či.«

Nasmehnem se mu in rečem:

»Tudi jaz, ljubi Jakal!«

In tako stopiva dva sotrpina, edini poklicni postrežniki in edini poklicni novinar v Sežani v temni noč. Molčiva, dolgo molčiva, čez čas pa naju iz zamišljenosti zbudi navdušen klic nekoga, ki je po vsej verjetnosti »pretočil« že dobršen del trinajste plače:

»Srečno novo leto, Sežana!«

Baročni salon v Glasbeni šoli

Lepo število resnih obiskovalcev koncertov

Letošnja programska politika Zavoda Primorske prireditve je končno pričela polniti v koprskem kulturnem življenju vrzel, ki je zlepa ni bilo mogoče odstraniti: redke glasbene prireditve so doslej bolele na slabem obisku. Opravičil seveda ni manjkalo, vendar pa to ni pomagalo k pogostejšim in bolj obiskanim koncertom. Zdaj pa je videti, da premore Koper kar lepo število resnih obiskovalcev koncertov, le da jih je treba pritegniti z vrednim in zanimivim sporedom. Že prvi glasbeni večer v tej sezoni (koncert italijanskega pianista Nina Gardija) je to nedvomno dokazal, ponedeljkov II. salon pa je samo potrdil, da je v našem mestu čedalje več ljudi, ki jim je umetnost stalna duševna potreba.

Na II. salonu poezije in glasbe, ki je bil v ponedeljek v dvorani koprške Glasbene šole, v torku pa v Piranu, so sodelovali štirje umetniki: violinistka Olga Skalarjeva, pianist Andrej Jarc ter recitatorja Klio Maver-Ciuhova in Joško Lukeš. Da bi dvorano v glasbeni šoli v resnici spremenili v intimni salon, to je akademski slikar Mire Cetin po zamisli Milana Lindiča opremil s preprostimi rekviziti, s čimer je dosegel nenavadno prepričljiv učinek. Dvorana se je spremenila v improvizirani baročni kotiček, poln prijetne domačnosti in tople ubranosti; svetloba, ki jo je dajal svečnik, pa je odmaknila poslušalca od zunanega hrupa in usmerila njegovo pozornost na izvajalce.

Pestri in obsežni spored ni imel nobenega vsebinskega nagiba, s čimer hočem reči, da ni šlo za določen pojem, ki bi ga opevala poezija ali bi ga opisovale skladbe, kakor je to v navadi ponekod, kjer se vrstijo razne »Pomladi v besedi in glasbi« in podobno. Kljub raznolikosti v izboru pa je spored II. salona učinkoval kot zaključena celota, rekel bi celo, kot umetniško sestavljen mozaik, pri katerem sta bili obe veji umetnosti, besedna in glasbena, enakovredno odtehtani.

Oba glasbena umetnika, tako violinistko Olga Skalarjevo, kakor tudi pianista Andreja Jarca odlikuje mladostna prežetost, vnema, ki ju sili h globljemu pronicanju v smisel stvaritve in ju hkrati varuje cenenih učinkov. Nepotrebno je omenjati njuno muzikalnost, smisel za tehno in iskreno oblikovano podajanje, kakor tudi tehnično dospelost. Vse odlike so prišle do izraza b-

disi v skupni igri, ali pa v solističnem nastopu. Njun ubran harmonični duo je zablestel posebno pri obeh Paganinijevih Capriccih in izvrstni Montbrunovi priredbi ter pri Ravelovi »Tzigane«, ki jo v takšni izvedbi le redko slišimo.

Recitatorja Klio Maver-Ciuhova in Joško Lukeš sta predstavila vrsto literarnih del tujih in domačih avtorjev (Shakespeare, Leopardi, Jesenjin, Kitajska in Ciganska lirika, Lorca ter Zidar, Kovič, Kette, Kalanova, Vipotnik, Prešeren, Kačič, Lindič, Menart in Zupančič). Brez nepotrebne patetike sta vsa dela podala toplo doživeto in prepričano.

Načrt Zavoda Primorske prireditve predvideva v tej in nadaljnjih sezonah še vrsto podobnih prireditev in koncertov, ki bodo prav gotovo privabila še lepše število poslušalcev. S tem pa bo izpolnjeno tudi koncertno poslanstvo Zavoda.

VLADIMIR LOVEC

Tako je bilo na prireditvi, ki so jo imenovali »II. salon poezije in glasbe« v improvizirani baročni opremljeni dvorani na koprski Glasbeni šoli

Za bogatijo pestrosti

Na robu programa zimske sezone Zavoda Primorske prireditve

Težko je ujeti enotno barvo okusa na tako raznorodnem terenu, kot je zadnja leta Koper in mesta ob slovenski obali: heterogenost prebivalstva, ki se je in se še naseljuje tod, prihaja z vseh področij naše republike in od drugod, prinaša s seboj različne navade, svojevrstnost kul-

turnih potreb in navajenost na predstave. Včasih so potrebna desetletja za uravnoteženje neke kulturne ravni, tod pri nas gre vsa stvar sicer nekoliko bolj površno, zato pa hitreje. Zavod Primorske prireditve je trenutno pač edini stimulator tega — naj ga tako imenujemo — »kulturnega ozračja« in edini posrednik gledališke in koncertne dejavnosti osrednjih republiških ustanov. Zveličavnih receptov za uspešno delovanje tega zavoda seveda ni, kajti Primorske prireditve so lahko »kulturne« le v okvirih svojih financ, ki so žal še vedno omejene. Zavod je torej še vedno — dasi beležimo že četrto leto njegovega obstoja — v fazi repertoarne improvizacije, ki pa je na srečo dovolj uspešna in zadovoljiva.

Kaj prinašajo načrti letošnje programske zimske sezone? Že v začetku januarja (4. v Kopru, 5. v Izoli in 6. v Portorožu) gostuje Mestno gledališče iz Ljubljane s sodobno ameriško komedijo Leslieja Stevensa (v podnaslovu jo imenuje avtor »predavanje o monogamiji v dveh delih«) »Zakonski vrtljak«.

Naša želja: da bi zazibali gledalce v svet smeha, ki je zdravje! Nekaj dni zatem prihaja k nam Slovensko gledališče iz Trsta z izredno uspešnim »Dnevnikom Ane Frank«, in sicer gostuje v Divači, Prestranku, Kopru in v Portorožu. Naslovno vlogo tolmači Mira Sardoč-Babičeva in dasi so koprski ljubitelji gledališke umetnosti »Dnevnik« že videli, bo nova interpretacija Ane vsekakor že zaradi primerjave z ljubljansko Dramo zanimiva.

V načrtu je še eno gostovanje ljubljanske Drame, pa prihod

mariborskega gledališča z musicalom »Sola za žene« Libermannna (SNG Maribor je prejelo za uspešno izvedbo tega dela zvezno dotacijo za gostovanja) in seveda še gostovanja tržaškega gledališča. Že februarja bomo videli uspešno izvedbo Casonove drame »Drevesa umirajo stoje«, kjer je glavna vloga matere poverjena izvrstni igralki Elviri Kraljevi. Če bo dovolj sredstev, utegne tudi priti do gostovanja zagrebške Komedije.

Začetek letošnje zimske sezone je v spored Zavoda Primorske

prireditve prinesel noviteto, ki je tudi v jugoslovanskih merilih originalna: obliko glasbeno-literarnih prireditev pod skupnim naslovom »Salon«. To so intimni, skoraj miniaturni večeri komorne glasbe in umetniške besede v stilno zasnovani baročni dvorani koprške Glasbene šole. Na prvem takem »salonu« je bil gost zavoda in občinstva mladi italijanski pianist Nino Gardi, drugi salon pa je pred dnevi predstavil violinistko Olga Skalarjevo, pianista Andreja Jarca ter recitatorja Klio Maver-Ciuhovo in člana tržaškega gledališča Jožka Lukeša. Do zaključka zimske sezone bodo Primorske prireditve dale še dva »salona«: prvi bo — ob glasbenih in baletnih komentarjih — večer poezije Garcie Lorce, drugi pa bo z Drolčevom in Balohom posvečen črnski liriki in opremljen z magnetofonsko glasbo črnskih duhovnih pesmi.

Ljubiteljem glasbe se obeta nekaj zanimivih gostovanj: violinista Dejana Bravničarja (diplomanta na mojstrski šoli Davida Ojstraha v Moskvi) in češkega violinista Josefa Suka (sina češkega skladatelja istega imena), verjetno pianistke Dubravke Tomšič in japonske pianistke Sumiko Juiči. Dogovorjeno je tudi že gostovanje odličnega godalnega ansambla Slovenskih solistov, ki ga vodi Karlo Rupel in ki se je pred nedavnim vrnil z uspešne koncertne turneje po Italiji. Kvaliteto koncertnih nastopov bo dopolnilo gostovanje priljubljene glasbene okekteta.

Ljubiteljem zabave se obetajo nastopi Avsenikovega kvinteta, Zagrebškega jazz-kvarteta s pevko Gaby Novak in verjetno skupine Dalmatincev RTV Zagreb. Okvirni program navaja še nastop Ljubljanskega jazz-ansambla ob sodelovanju znanih jugoslovanskih pevcov zabavne glasbe.

To bi bila »programska plahta« zimske sezone Zavoda Primorske prireditve. Jasno je, da so v tem okviru možne tudi spremembe, ki pa bistveno ne bodo predrušile programske osnove prireditev v zimski sezoni. Zavod se ne opira na slovesna gesla, zagotavlja pa — za razliko od minulih sezon — pestrost in kvaliteto. To je pa tudi največ, kar lahko obljubi in dá!

MILO

IZ KNJIŽNEGA NAČRTA ZALOŽBE LIPE ZA LETO 1961

34 naslovov del domačih in tujih pisateljev

Pred dnevi se je v Kopru sestal založniški svet založbe Lipa in razpravljaj o letošnji knjižni žetvi, pripravil na proslavo ob izidu stote knjige, jubilejnih izdajah v počastitev dvajsetletnice vstaje (založba bo razpisala nagradni natečaj) in o obsežnem programu za leto 1961.

Kljub nekaterim neobjavljenim zamudam je dosegla založba Lipa tudi letos vidne uspehe. S knjigami, ki so v vezavi in tik pred izidom (Hans Fallada VSAKDO UMIRA SAM, Damir Feigl OB OBRATU STOLETJA — humoreske, Marie Majerová CUDEŽNA URICA IN NEZADOVOLNI ZAJČEK), ki je dala na knjižni trg petnajst del, Nekatere izdaje so bile razprodane v nekaj tednih (Perry Burgess, Nevil Shute), na knjige iz obeh knjižnih zbirk pa so morali naročniki zaradi raznih težav med prevajanjem in tiskom čakati žal skoraj do konca leta. To so predvsem tuji romani, zelo obsežne knjige (znani francoski roman iz življenja zdravnikov, ki je izšel v slovensčini v dveh delih, obsega nad 1600 strani!).

Okvirni načrt za prihodnje leto, ki ga bo založba na prihodnji seji založniškega sveta (januarja 1961) dopolnila z nekaterimi domačimi avtorji (sodobna slovenska književnost), vsebuje 34 naslovov del domačih in tujih pisateljev. Domača proza ima 6 avtorjev (med njimi: Jože Javorek OBSEDENA TEHTNICA, Dane Deblj, Tone Svetina, Milan Lipovec LJUDJE OB CESTI). Nekateri avtorji še niso oddali obljubljenih rokopisov, troje del pa se berejo ocenjevalci. Mladinsko književnost zastopata prevoda iz švedščine in nemščine (Harry Kullman SKRIVNOSTNO POTOVANJE, Siegfried Schaarschmidt TUTI-NA-MEH — Pripovedi sultanove papige); zabavna in poučna knjižnica ima dvoje del (Stanislav Lem PLANET SMRTI, Jack London PUSTOLOVSKE ZGODBE); poljudnoznanstveno literaturo pa zastopata danski in ameriški književnik-znanstvenik (Peter Freuchen KNJIGA O SEDMIH MORJIH — po vsem svetu znano kot eno najboljših del o morju, William H. Crouse SPOZNAJMO ZNANOST — poljudno pisana knjiga o fiziki in kemiji).

Prevodna literatura obsega tudi tri potopise iz življenja na morju in otocih: Bernard Gorsky MOŽJE MOJANE (francoski študentje z jadrnice na pustolovskem križarjenju po

južnih morjih, dve knjigi), Jan de Hartog SPIRALNA CESTA (obsežna knjiga svetovno znanega opisovalca eksotičnega življenja pomorskega, otočanov in morskih živali), B. A. Senkovič LOV NA MORSKE POSASTI (ruski potopis s križarjenja kitolovke po vseh svetovnih morjih, kjer so znanstveno preizkušali najsodobnejše načine lova na kite in morske pse).

Najobsežnejša pa je zbirka »prevodov«. V njej bo sleherni bralec lahko našel zanimivo in kvalitetno čtivo. Precej knjig je še pri recenzentih, zato bodo prišle na vrsto šele v januarju seji založniškega sveta. Med sprejetimi deli so znani avtorji: Joseph Kessel LEV (knjiga o nenavadnem prijateljstvu med deklico in orjaškim levom v afriškem nacionalnem parku), Han Suyin GORA JE MLADA (bogata mozaik nepalskih in evropskih značajev; življenje v Nepal, kjer se srečujejo enajsto in dvajseto stoletje), Sergeanne Golon ANGELIKA (razmere na dvoru Louis XIV., pariško podzemlje in življenje Pariza v sedemnajstem stoletju; mednarodni bestseller, ki ga kritiki primerjajo romanom in literarnim stvaritvam Dumasa, Hugoja, celo z romanoma »V vrtincu« in »Désirée«), Françoise Sagan LJUBITE BRAHMSA? (založba je že izdala dva njena romana), Claudio Pignoli ZADNJA URA (roman mladega naprednega italijanskega avtorja, NOB na Primorskem), Bernard Grun ZLATO PERO (biografski roman o Mozartu), Dušana Popović-Dorotejeva NOČNE PTICE (roman iz predvojnega življenja; muzikantje in nočno življenje v raznih naših mestih), Joseph Kessel CUDEŽNE ROKE (roman o življenju in delu Himmlerjevega osebnega zdravnika, ki razkriva mnoga temna ozadja nacizma in veličino zdravnika, ki je znal rešiti mnoge na smrt obsojene trpine; zdravnik je umrl tik pred prejemom najčastnejšega odlikovanja družstva bivših nacističnih žrtv in vojnih pregnancev), Hans Huesch V DEŽELI DOLGIH SENC (v mnoge jezike prevedeno, napeto pisano delo o Eskimih na Aljaski in v severni Kanadi).

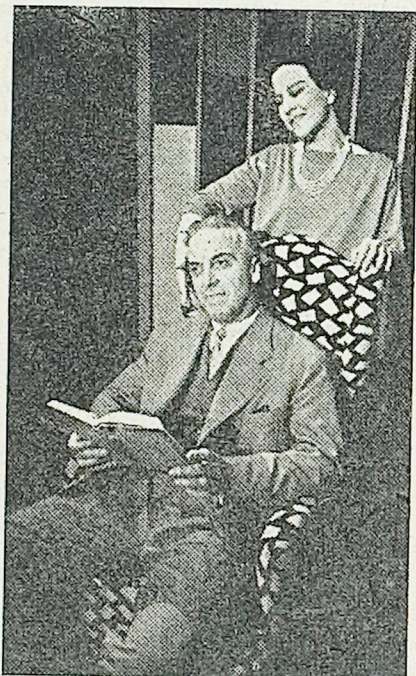
Med drugimi izdajami bi omenili še dvojezlično (slov.-ital.) izdajo Fernandovega KRSTA PRI SAVICI (prevod Francesca Husu) in predelano izdajo IZBRANIH PESMI Simona Grečiča.

-ik

NOVE knjige

Ilka Vašče: IZOBČENEC
(Roman o Janezu Trdini)

Dolenjska založba je izdala te dni roman, ki pripoveduje o življenju Janeza Trdine. Kakor v »Romanu o Prešernu« se je pisateljica tudi s tem delom vrnila k pravemu biografskemu romanu in živo ter slikovito upodobila Trdino in vzdušje slovenskih političnih razmer ob koncu prejšnjega in v začetku 20. stoletja.

Prve dni januarja bomo imeli v gosteh Mestno gledališče iz Ljubljane, ki bo uprizorilo Stevensov ZAKONSKI VRTILJAK — »predavanje o monogamiji v dveh delih« in režiji Igorja Pretnarja. Na sliki Tina Leonova in Franci Presetnik v prizoru iz »Zakonskega vrtljaka«. Poleg njihju nastopata še Anka Cigojeva in Vladimir Skrbinek. Mogoče je zanimiv tudi podatek, da je bila prva izvedba tega dela leta 1958 v New Yorku in sta igrala glavni vlogi znana igralka Claudette Colbert in Charles Boyer

V LJUBLJANI JE BIL KONGRES ZVEZE SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

V komuni geslo: kulturo ljudstvu

Pretekli teden je bil v festivalni dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Poleg delegatov iz vse Slovenije so se kongresa udeležili številni gostje, predstavniki zveznih in republiških političnih forumov, množičnih organizacij, kulturno-prosvetnega življenja, kakor tudi predstavniki iz drugih republik in iz zamejstva.

O delu naših društev po mariborskem kongresu sta poročala predsednik Zveze Svobod Slovenije Vlado Majhen in tajnik Zveze Vinko Trinkaš. Ta doba je bila v znamenju prizadevanja, da bi društva svoje delo prenovila, razširila dejavnost z uvajanjem novih, privlačnejših oblik ter tako pripomogla k bogatejšemu

mu kulturno-prosvetnemu delovanju in razvedrilu. Središče vse dejavnosti pa je danes komunizem, zato naj tudi društva prilagajajo svojo dejavnost potrebam družbeno-ekonomskega in političnega razvoja komun ter zanimanju in koristim njihovih prebivalcev. Z geslom »kulturo ljudstvu« se bodo društva borila za uveljavljanje socialističnih pojmovanj v kulturi in prosveti. Temeljna področja dela bodo tudi odseji: amaterizem, estetsko-humanistična vzgoja in kulturna zabava.

V treh komisijah so delegati še razpravljali o kulturnem življenju v komunah, o društvih v novih pogojih in o organizacijsko-materialnih problemih kulturno-prosvetnega dela.

Iz razprave so se izkristalizirala

tri osnovna vprašanja: kako zastaviti in usmeriti kulturno-prosvetno delo v komunah, kako vskladiti družbeno upravljanje in razvoj kulturno-prosvetnih ustanov in kakšna naj bo vloga občinskih svetov Svobod in PD. Razprava je bila živahna tudi na temo Tilke Blahove »Kulturno-prosvetno življenje v komunah, Nika Lukeža »Društvene dejavnosti v sedanjih pogojih« in Avgusta Vižintina »Organizacijski in materialni problemi kulturno-prosvetnih društev«.

Po razpravi in razrešitvi dosedanjega Sveta Zveze Svobod Slovenije so izvolili nov 85-članski svet s 25-članskim predsedstvom. Za predsednika so izvolili znanega javnega in sindikalnega delavca ter našega ljudskega poslanca Branka Babiča.

PAVLEK NOČE NOVEGA OČETA

Požena se je kdaj pa kdaj po nekaj dni izogibala, a mu je nato z nasmehom, ki ga je prosil odpuščanja, sama prišla naproti. Porazno dejstvo, da ga pravzaprav ljubi, je zakrivila s pisanimi kulisami raznih zagovorov. V dneh, ko jo je najhuje glodala skrb za bodočnost, se je živo prepričevala, da ne gre zanjo, ampak za otroka. Pavlek potrebuje močnega varstva, tako ne bo tako živo občutil, da je sirota. Toda na dnu duše sta jo mučila strah in tesnoba. Poženel je čutil, da se že vdaja, bila je zmeraj bolj molčeča in zamišljena. Tistega dne je hotel spregovoriti brez ovinkov, a ga je ustavila že po prvih besedah: — Pustiva to za danes, prosim! Ne danes! Jutri! — Ni je vprašal zakaj. Njeno misel je ujel v zraku in ji prihranil mučno razlago. Pavlek ni mogel trpeti, to je čutil, v njegovi bližini je bil zmeraj ves tih in zakrknjen. Ne, ne! Stina ničesar ni hotela storiti proti otrokovi volji. Govorila bo z njim. A bilo ji je strašno mučno, razgovor je odlašala od trenutka do trenutka.

V obeh so jo zapekle solze, zaprla je knjigo in jo odložila.

— Ali naj ugasim luč? —

Da, Pavlek je knjigo potisnil pod vzglavje, soba se je zagnila v temo. Skozi rebra oknic je v sobo prodirala luč in se v podobi rešetke risala na steno in del stropa. Bilo je že pozno. Na ulici je zdaj pa zdaj zapel korak in se izgubil v daljavi. V oddaljenem zvoniku je odbilo ure. In zopet je vse tiho, ni bilo slišati niti diha, razen tikanja budilke.

Zrak je bil čist, brez soparice, vendar je Pavlek čutil vročino po telesu. Z vsdo dušo je podoživljal tisti večer, kakor da se pogreza v toplo blazino. Po navadi je zapal, kakor hitro je legel, tedaj pa mu spanec ni hotel na oči. Iz mrežaste svetlobe na steni, iz mraka v kotih mu je duh neumorno čaral čudovite podobe.

Tudi mati ni spala. Slišal je, kako je vzdihnila in se znova prevrgla.

— Pavlek! — ga je nenadoma tiho poklicala.

— Kaj? —

— Ne spiš? —

— Ne še. Kaj je? —

Stina je trenutek kakor pre-

FRANCE BEVK

plašena molčala in se bojevala v sobi.

— Pavlek! — se je zopet oglašala. — Ali... ali bi hotel imeti novega očeta? —

Glas ji je bil plah, kakor da zamira v nji in ga je le z muko in obupno odločnostjo poglajala iz prsi. Pridržala je diha, kakor da se je pognala v prepadi; bilo ji je žal, da je spregovorila.

Sledil je dolg molk. Pavlek je ležal mirno, nepremično, zdelo se je, da niti ne diha. Vprašanje je prišlo prenenadoma, nepričakovano kakor udarec. Bil je začuden. Zopet nekaj, čemur v prvem trenutku ni mogel do dna.

— Saj imam očeta. —

Da, — je dejala mati s tihim glasom in premolknila, kakor da zbira pogum in besede. Bilo je izgovorjeno, morala je do konca.

Da, imaš ga... imel si ga, — se je popravila, — a zdaj je v grobu. Takega očeta mislim, ki bi skrbel zate... in zame... Potem bi mi ne bilo treba več hoditi v službo... Razumeš? —

Deček je trdo molčal. A že zgolj po tem je Stina čutila, da je vse razumel. Morda bolj, kot je pričakovala. Vse, kar mu je bilo zadnji čas uganka in ga je navdajalo z začudenjem, mu je zdaj bolešno jasno stopilo pred oči. Cesar ni mogel doumeti s svojo pametjo, to mu je povedal čut, ki ga ni varal. Materina zaskrbljenost zadnje tedne, njena velikodušnost tisti večer... Nova knjiga, palčica sladkorja, vrtljak, večerja na razsvetljenem vrtu... Bilo mu je, kakor da mu je nekdo surovo pogazil vse te darove. V dušo mu je leglo grenko razočaranje, občutek prevare, ki ga nič ni moglo ukaniti, niti obljuba, da se materi ne bo treba več truditi. Podzvestno je čutil, da bi moral mater poslej deliti z

nekom, ki ga je mrzil. A ni bilo izbire. Odločil se je naglo, brez notranjega boja.

— Nočem! — je dejal tako trdo in odločno, da se je mati zdrznila.

Tega se je bala, a tudi z gotovostjo pričakovala. Ljubi jo, zato... Ob tej misli jo je obšla tiha blaženost. A bila je zadeta kljub temu, kakor da se s tem ne more sprijazniti... Dvignila se je in se oprla na komolec.

— Poslušaj, Pavlek! — je rekla z zamirajočim glasom. — Saj si razumen deček. Ne zaslužiš dovolj... moral bi pustiti učenje...

Utihišla je, kakor da ji je notranji jok pretrgal besedo.

— Ne! —

— Mislija sem, da postaneš gospod, — je poskusila zadnje, s poslednjim naporom svojih moči. — Tako se boš moral učiti za čevljarja. —

— Naj! —

Pavlek je bil trd. Ležal je vznak in bolščal v strop, uporno čelo se mu je mrščilo, šobil je ustnice, hkrati se je z muko zadrževal, da ni planil v neutolažljiv jok. Na vsako materino besedo je imel en sam odgovor: ne! Tudi za čevljarja, tudi za kovača — naj! Kaj je njemu to!

Gospa Stina je obupana umolknila.

ŠE V ENO ZIMO, PARTIZANI

(Odlomek iz tretjega dela trilogije iz NOB, ki se dogaja v času po italijanski kapitulaciji. Do zdaj sta izšli že dve knjigi — Soncu ni verjeti in Hajka, tretjo pa izda založba Lipa v letu 1961)

Fedja je delal s samimi novomobiliziranci. Povečini so bili to mladi fantje, ki so jih pred kratkimi z večjo ali manjšo silo odtrgali od domačega ognjišča. Nekaterim ni partizanstva prav nič dišala in so jo ob prvi priložnosti pobrisali. Na njihovih domovih jih ni bilo vredno iskati. V skupinah ali pa posamezno so se skrivali v bližini svojih rojstnih vasi, v hostah ali v zidanicah, kamor so jim matere ali sestre prinašale hrano. Imenovali so jih »skrivače«. Z redkimi izjemami niso bili nasprotniki partizanske borbe, le vojskovati se niso hoteli ne na eni, ne na drugi stra-

VASJA OCVIRK

ni, če pa so se že odločili za partizane, so se hoteli boriti v bližini svojih vasi. S takšnimi vojščaki je bil križ. Brž ko so katerega od njih premestili na kak drug teren, daleč od njegove rodne vasi, je pri prvem rafalu odpovedal. Partizani so se večkrat pošaljili:

»Če je hajka, je novomobiliziranec takoj v domačem sadovnjaku.«

Neko sončno dopoldne je Fedja obiskal stražarsko mesto na jugovzhodni strani Kočevja, na cesti, ki pelje proti Livoldu in dalje proti Kolpi. Stirje stražarji so sedeli pred starim italijanskim bunkerjem, iz katerega je prežal lahek mitraljez, dva partizana pa sta stala pri rampi in pregledovala prepustnice. Nad mestom je že delj časa krožila »štuka«, katero so partizani opazovali z ne preveč prijetnimi občutki.

»Kaj neki ta išče?« Debelušni Tone, ki je rahlo škilil, je še bolj skril svoje zenice v očesna kota, da se je lahko videla samo belina.

»Tega se nam ni treba bati in tudi drugih ptičev take vrste ne. Preveč belčkov imamo v mestu, da bi hudiči tvegali bombardiranje. Lahko bi zadeli njihove.« Izredno bistri Janez je sicer to povedal z neko samoumevno gotovostjo, ki ni trpela ugovorov, vendar je Fedja opazil, da vendar nekam nemirno pogleduje v nebo.

»Če bo kaj stresla, bo hudič. Najbolje bi bilo, če bi se spravili v bunker.«

Njihovi pogledi so se preselili z neba na sled obraz stražarskega dolgega partizana, ki so ga klicali »Mora«. Nosil je kratek ita-

lijanski plašč in če se je s svojo dolgo vojaško puško dvignil, je bil pravo strašilo za v koruzo. Govoril je zelo malo, zato pa se je tem bolj nemo vsemu čutil. Ves njegov izraz obraza je bilo pravo utelešenje čudenja in nekdo od tovarišev je celo enkrat pikro pripomnil, da se Mora tudi čudi, ker je sploh na svetu, še bolj pa, da je zašel med partizane.

»Bi se začudil, če bi ti kaj padlo za srjaco?« Večno nasmejeni in od sile nagajivi Štrk, pravi palček v primeri z dolginom Moro, ga je pocuknil za okrajek plašča.

»Ti se kar smeji...« Morov obraz je ostal začuden in blede. Ne preveč ravnodušno je gledal v nebo, ko pa je jekleni ptič izginil za obzorjem, so se mu oči zapile v Fedjine škornje, ki so bili vse prej kot čisti.

Fedja je dolgo radovedno motril te novopečene partizane, ki so bili s svojimi mislimi še doma. Ob pogledu nanje se je spominjal lastnih prvih dni, ko je pred poldrugim letom stopil v enoto. Priznati je moral, da je bil tedaj pogumnejši od njih.

»Kaj bomo danes, tovariši?«

Fantje so se spogledali, nato pa so Fedjo napeto opazovali. Dolej jih še ni spraševal po njihovih željah, ker je prihajal k njim vedno pripravljen. Janez s pegastim obrazom in s preveliko triglavko na glavi, se je popraskal po vratu in vprašal bolj svoja kolena, v katera je gledal, kakor pa komisarja.

»Tovariš komisar, kaj pa se te dni pripravlja v Kočevju?«

»Ali se kaj pripravlja?« se je zavzel

Nejeverno so ga pogledali, kakor da bi bili prepričani, da jim hoče nekaj prikriti. Janez je pokazal na cesto, kjer sta stala ob rampi dva stražarja.

»Nekaj že mora biti, da so morali okrepiti stražo in tudi kontrolo prepustnic je ostrejša.«

Fedja se je takoj spomnil, na kaj merijo, hkrati pa mu je postalo mučno, ker ni dovolj ali skoraj nič vedel o dogodku, ki se je že nekaj dni pripravljaval v mestu. V štabu so mu o tem kot mimogrede nekaj omenili, sicer pa so o dogodku konspirativno molčali.

»Žal vam moram priznati, da o tem ne vem dosti. Znano mi je samo to, da se bodo sestali po-

ZA SEDEMESETLETNICO KNJIŽEVNIKA FRANCETA BEVKA JE IZDALA ZALOŽBA LIPA V KOPRU KOT SVOJO STOTO KNJIGO ROMAN »BREZ KRINKE«. S TEM SE JE HOTELA ODOLŽITI SVOJEMU ZVESTEMU SO-DELAVCU IN ČLANU ZALOŽNIŠKEGA SVETA OD PRIČETKA DELOVANJA ZALOŽBE. NOVO KNJIGO JE OPREMI- LA JAKICA ACCETTO. ODLOMEK, KI GA OBJAVLJAMO, JE IZ POVESTI »OTROK« (V ISTI KNJIGI Z ROMANOM »BREZ KRINKE«)

slanci slovenskega naroda, ki so jih prejšnji mesec izvolili na tajnih svobodnih volitvah po okrožjih.

»In kaj bodo delali poslanci?«

»Pravijo, da bodo izvolili slovensko vlado.«

»Vlado? Saj še ni konec vojne.«

»Mi moramo že sedaj imeti svojo vlado. Našo oblast ustvarjamo, kakor sami veste, že med samim bojem, zato se nam po vojni ne bo treba bati, da bi se nam kdo usedel na hrbet in nas davil.«

Z njihovih obrazov je Fedja razbral, da tega niso razumeli. Moral bi jim na dolgo in na široko govoriti o razvoju naše ljudske oblasti, za kar pa je bil tedaj popolnoma nepripravljen. Njihove radovednosti ne bi potešil z nekaj suhimi stavki ali z ugotovitvami in, kakor je bil opazil, je bila tisti čas njihova pozornost osredotočena na eno samo samcato vprašanje: »Kdaj bo konec vojne?« Slehermi dan so dobili fantje na vseh stražarskih mestih na šapirografu razmnožena politična poročila, ki so jih hlastno prebirali. Ko so se z njimi seznanili tako podrobno, da so jih znali skoraj na pamet, so pomoderovali:

»Rusi bodo torej kmalu zavzeli Kijev in se razlili po celi Ukrajini... Moj bog, kako so še daleč! Nemogoče, da bi bili spomladi že doma, kakor nekateri s tolikšno gotovostjo obljublajo. Gremo v zimo in na Ruskem je mraz. Kdo se bo vojskoval takrat, ko je več desetih pod ničlo? ... Pravijo, da tisto v Italiji še ni prava »druga fronta«. Kako dolgo jo že čakamo, da bi jo vrag! Saj je vendar smešno, da se zavezniki ne morejo in ne morejo premakniti izpred Neaplja... Tisto »pravo« bi moralo zahrmeti kot plaz ali kot povodenj, da bi kar pomelo s Švabi... Ameriška letala dobro tolčejo nemško Porurje in druga nemška mesta. Naj še oni občutijo, kako je, če ti kdo iz zraka razbija domove in pobija svojce! Ogromna škoda... vse gori in vse se ruši... Takšne petstokilne bombe niso šala... Tudi naši dobro delajo. Spet so vrgli tri nemške transportne vlake v zrak in sto Švabov je manj na svetu...«

»Mogoče bomo pa do spomladi že doma?«

Mora, ki je obračal med prsti zmečkan list papirja in ki ga je že natančno preučil, je pogledal vse po vrsti z nekoliko razjasnjenim obrazom. Nihče od tovarišev ni mogel uganiti, katera vest s svetovnih front mu je narokovala tako optimistično preokrobo.

Janez se je igral z merilno napravo na puški in njegov vedno nasmejeni obraz se je zresnil. Dolgo je enakomerno prikimaval, kakor da bi hotel s temi gibi pomagati svojim mislim na dan. Kazalo je, da ni mogel izraziti tistega, kar je hotel, zato je, preden je spregovoril, zaničljivo zamahnil z roko:

»Govoriti o koncu vojne je traparija. Jaz nikomur nič več ne

verjamem. Ne komisarjem in ne tem papirjem, ki nam jih pošiljajo, da bi nam dvignili moralo. Ko so me mobilizirali, nam je novincem spregovoril neki rejonec in rekel, da bomo čez dva meseca že doma, nekaj dni zatem pa sem poslušal drugega, ki se je zaklinjal, da bo vojna še dolga... In jaz bi prej verjel onemu drugemu...«

List papirja v Morovi roki je zatrepetal. Njegove široko razprte oči so še dolgo strmele v nevoljnega Janeza, ki je ropotal z merilno napravo na puški, nato pa je iskal pomoč pri ostalih. Kazalo je, da ga je močno prizadelo tisto, kar je slišal. Hotel je nekaj reči, a je bilo videti, kakor da se mu je glas grgrajoče zataknil v goltancu:

»To ne more biti res!«

»Kaj ne more biti res?« Fedja je hotel zvedeti, kaj teži Moro. A pa je pokazal na Janeza, ki je sedel pred njim in skoraj v joku izječljal:

»Jaz moram biti pred spomladjo doma.«

Vsi so ga začudeno pogledali, on pa se je počasi dvignil, da so ga lahko videli v vsej njegovi dolgosti.

»Zakaj?«

Naslonil se je na puško in se zastrmel v smer, kjer je tekla Kolpa. Zdelo se jim je, da se pogovarja s to svojo reko, ki je šumela mimo njegovega doma.

»Moj stari ne bo preživel te zime... Bolan je, hudo bolan in tudi leta ga že dajejo. Zdaj je pri njem moja starejša sestra in on je ne mara. Tako grdo ravna z njim in on se kar naprej boji, da mu ne bi česa primesala v jed, kar bi ga spravilo na oni svet... Mene pa ima tako rad in ko so me vzeli v partizane, je jokal kot otrok... Kaj bo, če me ne bo poleg, ko bo umiral? Kdo mu bo v zadnjih urah preskrbel tobak, ki ga ne more pogrešiti. Še na smrtni postelji se ne bo ločil od svoje pipe. Reza mu ga ne bo dala, nalašč mu ga ne bo hotela dati... Jaz moram čez mesec dni domov in takrat mora biti konec vojne... Tudi moj oče bi rad dočakal svobodo, ubogi stari... Spomladi bo prepozno... Kaj pa, če me ubijejo? Kdo bo skrbel za starega? Nihče ne bo skrbel zanj, tudi Reza ne, ta pošast... V kratkem mora počiti in jaz bom šel domov. Oče gotovo nima več tobaka...«

Zaokrožil je z očmi in z rokami po zraku, nato pa je skrušeno sedel. Tovariši se niso spogledali, vsak od njih je gledal topo predse in vsakomur med njimi se je čudaški Mora po svoje zasmilil. Dolgo so bili zatopljeni v svoje misli, ko so zaslišali za seboj glas drobnega kurirja:

»Tovariš Fedja, kličejo te v štab bataljona.«

Fedja se je dvignil, si poravnal uniformo in ko je zajel vase poznojesenski zrak, je zamrmral sam pri sebi:

»Mislim, da gremo v tretjo zimo, partizani. Kako nam je pri srcu? Eh, kako! Sli bomo kakor lani čez zamete...«

Radio Koper v novi hiši

Lanskega maja je minilo 10 let, kar se je na valu 256 m oglašila »Barčica« — znak nove radijske postaje v Kopru! Zaradi posebnih političnih in kulturnih razmer je začela z delom v Kopru radijska postaja z naslovom »Radiofonija d. d.« in kasneje »Radio Jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja«. Dve tretjini takratnega programa sta bili v slovenskem jeziku, ostala tretjina pa v hrvaškem in njen manjši del v italijanskem jeziku.

In ljudje? Nekateri bolj izkušeni so priskočili na pomoč iz vrst Radia Ljubljane, drugi pa so prišli iz vseh krajev Primorske in Istre.

Ko je leta 1954 prišlo do priključitve tedanje cone B k Jugoslaviji, se je seveda vloga Radia Koper povsem spremenila. Postal je jugoslovanska radijska postaja, namenjena slovenskim in italijanskim poslušalcem v Slovenskem Primorju in Istri. Združitev Radia Koper z Radio Ljubljano leta 1955 je značaj tukajšnje radijske postaje še bolj poudarila.

Razumljivo je, da se je tudi struktura samega radijskega programa bistveno spremenila. Hrvatski program je odpadel, program na slovenskem jeziku znaša danes 12 ur dnevno (od tega 3 ure lastni lokalni program), italijanski program pa se je v primeri s prejšnjimi leti znatno razširil, kar je seveda posledica našega socialističnega gledanja na pravice narodnostnih manjšin v okviru jugoslovanske družbe in na dolžnosti te družbe do jugoslovanskih državljanov drugih narodnosti! Čeprav je italijanska narodnostna manjšina v Jugoslaviji relativno številčno šibka, ji

per predstavlja pravcati celotni radijski program — seveda v nekoliko skrajšanem obsegu. Vendar pa ga sestavljajo vse oddaje od poročil (mednarodnih in domačih) pa do radijskih iger in šolskih ur. Ob taki strukturi programa je seveda precej umljivo, da Radio Koper igra veliko vlogo v poslanstvu s svojim italijanskim programom med italijansko manjšino pri nas, in da je zelo poslušana radijska postaja celo onkraj jugoslovansko-italijanske meje, s čimer po svojih močeh doprinese tudi k izboljšanju odnosov med obema sosednjima narodoma.

O tem, kako je Radio Koper med poslušalci poznan, naj povesta samo dve številki. Ko je Radio Koper letos novembra začel tečaj italijanskega jezika za slovenske poslušalce (februarja 1961 namerava začeti s tečajem slovenskega jezika za italijanske poslušalce), je že čez 14 dni prišlo nad 120 pisem z željo, kje dobiti skripta za ta tečaj. Pa ne le iz Kopra, Izole, Pirana. Oglasili so se poslušalci iz Ljubljane, z Bleda, iz Novega mesta, Brežic, Kamnika — da celo iz Murske Sobotice sta bili dve pismi. In še druga številka: v letu 1959 je Radio Koper prejel 100.026 pisem za svojo ne najpomembnejšo, pač pa izredno popularno oddajo »Musica per voi«. To se pravi vsak dan 274 pisem. V letu 1960 jih je bilo še več. Leta 1953 je bilo le 4.929 pisem.

Najbrž si je težko predstavljati, da se vse to delo odvija v stavbi, katere nekdanjim lastnikom se o radiu še sanjalo ni. Toda hiša, na kateri je napis: »Radio Koper« — »Radio Capodistria« v Kopru, Ulica Osvobodilne fronte, nosi ponosno v svojem portalu letnico — 1669.

Seveda, kakršna letnica, takšna hiša. Stara, za moderno življenje nikakor sposobna.

Zato se je kolektiv Radia Koper že leta 1958 začel ukvarjati z načrti za novo hišo — lastno radijsko hišo. Lokacije so se menjavale in končno je obveljala zadnja, po mnenju radijskega kolektiva najugodnejša. Prav nasproti današnje radijske stavbe so v tlorisu zarisani temelji nove, 176 milijonov vredne radijske postajne zgradbe z bodočim trgovom, ki bo šele nekoč v daljši perspektivi dobil svojo pravo podobo.

Zvezni in republiški Izvršni svet sta priskočila na pomoč požrtvovalnemu kolektivu Radia Koper, inženir Gaspari je pripravil načrte in spomladi leta 1961 bodo zapeli prvi udarci za gradnjo novega radijskega doma RTV Ljubljana, relejna radijska oddajna postaja Koper — radio

Staro poslopje Radia Koper v Kopru

Capodistria. Če bo šlo vse po načrtih in sreči, bo konec leta 1962 Radio Koper že oddajal svojo »Barčico« iz novih studiev.

Novoletna novost RTV Ljubljana DRUGI RADIJSKI SPORED BOMO POSLUŠALI TUDI NA PRIMORSKEM

Z novim letom bo Radio-televizija Ljubljana nudila svojim poslušalcem tudi II. program, ki ga bodo na Primorskem lahko slišali preko UKV radijskih sprejemnikov vsak večer med 19,00 in 22,00.

Za velik del poslušalcev bo ta drugi program RTV Ljubljana privlačen, saj bo nudil jezikovne tečaje angleškega in ruskega jezika, pa tudi vrsto predavanj iz ciklusov obeh Mednarodnih univerz v Parizu in Pragi, literarne oddaje, neposredne prenose pomembnejših športnih in drugih dogodkov ter vrsto glasbenih oddaj od zabavnih do simfoničnih. V tem II. programu bodo tudi številne premiere in prve izvedbe, zelo značilne oddaje iz skupnega programa Jugoslovanske radio-televizije itd.

II. radijski program RTV Ljubljana bo prenašal oddajnik na Nanosu (93,3 MHz) in ga bodo lahko slišali vsi radijski poslušalci radijskih UKV sprejemnikov na Primorskem in Tržaškem.

KRAMLJANJE IN RAZMIŠLJANJE IN PREDLOGI

Ob poletu visokošolskega študija

DELOVNI NASLOV: Višja pomorska šola
REŽISER: Novinarska verna
SCENA: Slučajno srečanje
KOSTUMI: Jesensko-zimski dež
GLASBA: Marina, Marina...

Po naključju sem v Ljubljani srečala nekdanjo sošolko, s katero sva sicer več let skupaj drsali šolske klopi, toda nisva bili posebni prijatelji. Zato me je presenetilo, ko se me je tako neznansko razveselila:

— Verjameš, da si nisem nikogar bolj želela srečati kot tebe!

— Ojej, bi rada mogoče avtogram? — sem bila skoraj pikra.

— Kar pusti zafkavanje lepo ob strani in vse ti bo takoj jasno. Se vesela boš, ker ti bom dala priložnost, da se izkažeš kot pobudnik novih idej.

Zvlekla me je v prvo kavarno in moram priznati, da sem kmalu našla nekje kos papirja in svinčnik ter si začela beležiti njene podatke. To res ni bil vsakdanji klepet, ki bi veljal osebnemu obujanju spominov na prve ljubezni ali prijaznemu opravljanju skupnih znancev. Zdaž skušam tisto poplavo besed in prekopicajočih se

zamisli povezati v celoto, ki naj našim bralcem pove nekaj o našem višjem šolstvu.

Torej tako: Gotovo se spomnite, da smo ob otvoritvi Višje pomorske šole v Piranu pisali, da je to sicer prva tovrstna šola v Sloveniji, vendar peto v Jugoslaviji. In tako ima moja prijateljica svojega prijatelja na taki šoli na Reki, sama pa bi se rada vpisala na slovensko pomorsko šolo in jo zanima, če naša sprejme ženske gojenke. Pozanimala sem se na upravi Srednje pomorske šole v Piranu:

— Je na novi Višji pomorski šoli kako deklet?

— Ne.

— Pa na srednji?

— Ne.

— Zakaj? Se vam poklic ne zdi primeren za dekleta?

— Ne. Posebno ne na tramperjih. Morda na potniških ladjah.

— In v pomorski ekonomiji tudi ne?

— Morda. Toda takega oddelka nimamo.

— In ga ne bo?

— Zaukrat ne. Tudi če bi bil, bi bil predpogoj vpisa končana srednja pomorska šola in dvestletni staž na ladi...

— Seveda. In ker deklet na srednjo ne sprejemate, ni izhoda.

Kratki in jedrnat pogovor me ni oplašil, da ne bi po podatkih, ki jih imam, skušala opisati, kako tečejo te stvari na Reki, kjer se lahko dekleta vpišejo na ekonomsko-pomorski oddelki višje pomorske šole. Prepričana sem, da bo tako prej ali slej tudi pri nas.

Višja pomorska šola na Reki ima štiri oddelke: navigacijskega, strojnega, radiotelegrafskega in pomorsko-ekonomskega.

Šolanje traja dve leti. Pogoj za vpis je, da študent plove nekaj časa na ladjah ali da je uslužbenec pomorskih podjetij. Posebnost šole je še v tem, da sprejema dekleta samo na ekonomsko-pomorski oddelki. Absolventi tega oddelka dobijo zaposlitev kot pomorski ekonomisti v pomorskih podjetjih. Taka podjetja so v glavnem v mestih na naši obali, ponekod pa tudi v notranjosti. Kdo potrebuje pomorske ekonomiste, nam bo morda povedal poatek, kdo štipendira slušatelje na reški Višji šoli: razne agencije iz Zagreba, Beograda in Sarajeva, naša Splošna plovba, pred-

vsem pa seveda hrvatska pomorska podjetja, kot so: Jadranska linijska plovdba, Kvarnerska plovdba, Pomorsko bagersko podjetje, Atlantska plovdba, Jadranska pomorska agencija, Poduzetec Luka in skladišta, Slobodna plovdba itd. V zadnjih letih je naše pomorsko gospodarstvo zaposlilo okrog 160 diplomantov študentov Višje pomorske šole.

Študij na tem oddelku je v glavnem podoben tistemu na ekonomski fakulteti, le da ima nekatere druge predmete s področja pomorstva. Nikakor ne bi šlo poudarjati, da je študij lahek; v pičlih dveh letih je treba opraviti 36 izpitov in kolokvijev, zato govorijo, da bodo podaljšali študij na tri leta. Toda to so že podrobnosti. Zdaj imajo študente tridesetmesečno štipendijo. Med drugim se majhna zanimivost — na razpolago imajo knjižnico s pet tisoč zvezki v raznih jezikih.

Ali imajo na šoli kaj deklet — boste gotovo vprašali. V zadnjih dveh letih se jih je vpisalo 7 (in 99 fantov). Na šoli pravijo, da je vzrok nezainteresiranosti pri dekletih nepoznavanje pogojev študija in možnosti zaposlitve. Razumljivo, kot povsod, tudi tu mora imeti študent smisel za predmet in čutiti ljubezen do dela, ki ga čaka po končanem študiju.

Na Reki so na Višji pomorski šoli uvedli kot pravilo, da študent zadnjega semestra gre na strokovno ekskurzijo v tujino. Potovanje traja tri tedne, tako da si ogleda nekatera tuja pristanišča, ladjedelnice in pomorske agencije.

Na kratko: po maturi zaposlitev v pomorskem ali sorodnem podjetju, potem dvestletni študij na Višji pomorski šoli, šest mesecev časa za diplomsko nalogo in v žepu je visoka kvalifikacija. Vsekakor zanimivo tudi za slovenske pomorščake.

Z. L.

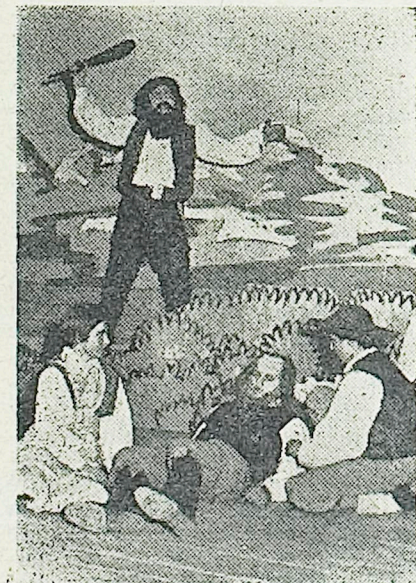
*Amici della radio,
qui granuo ascolto la vostra stazione
radio, e uoanto
è molto utile per un progressista.*

»Prijatelji na radiu, vsak dan poslušam vašo radijsko postajo, kar je zelo koristno za nas napredne...«, tako in podobno se začnejo nešteta pisma poslušalcev iz Italije, ki se obračajo na vodstvo koprške radijske postaje z najrazličnejšimi željami glede programa, največ pa je — kot to pismo iz severne Italije — napisanih zgolj v priznanje in zahvalo

koprski radio nudi vsak dan nad 6 ur programa v njenem lastnem jeziku, kar je z druge strani seveda odraz vitalnosti in uveljavljanja sodržavljanov jugoslovanske narodnosti v skupnosti narodov socialistične Jugoslavije.

Če je lastni lokalni slovenski program Radia Koper po številu oddajnih ur dnevno skromnejši, pa je zato toliko bolj usmerjen tja, kjer je največja potreba: informiranje nad 35.000 radijskih naročnikov koprškega in goriškega okraja o najvažnejših vprašanih življenja v komunah ter pospeševanje kulturno-prosvetne dejavnosti v Slovenskem Primorju, ki je ne po svoji krivdi zaostala med prvo in drugo svetovno vojno.

Italijanski program Radia Ko-

Na sliki vidite prizor iz Vandot-Modrove mladinske igre KEKEC, ki jo je z velikim uspehom v predprazničnih dneh uprizorjela dramska skupina koprške Svobode v režiji Igorja Pelana. Predstave so bile v koprskem gledališču v dneh od 27. do 29. decembra po trikrat na dan in so jih imeli ogledati vsi otroci koprške občine. Razen tega so bile še filmske in lutkovne predstave, italijanske šole pa so s sodelovanjem kulturnega krožka izvajale pravilico

RDEČA KAPICA

Zadnja letošnja seja OLO Koper

Te dni so se sestali odborniki okrajnega ljudskega odbora na zadnjo letošnjo sejo in sklepali o nekaterih vprašanih, ki jih je bilo potrebno rešiti še pred vstopom v novo leto. Tako so sklenili, naj preneha z delom okrajna posredovalnica za delo s sedežem v Kopru in namesto nje bosta začela posloovati Zavoda za zaposlovanje delavcev v Kopru, za obalno področje okraja, in v Postojni za kraški in notranjski predel. Nato so odločili, naj bi v gospodarsko bolj razvitih občinah ustanovili samostojne komunalne banke, da bi njene dosedanje podružnice dobile večja pooblastila in bi bil novi bančni sistem bolj približen delu komun.

Odborniki okrajnega ljudskega odbora so na tej seji sprejeli tudi predlog odloka o nekaterih spremembah in dopolnitvah okrajnega proračuna za leto 1960, odlok

USTANOVLJENA JE OKRAJNA KMETIJSKO-GOZDARSKA ZBORNICA

Minulo sredo, ko je bil zaključen VI. redni občni zbor Okrajne zadrzne zveze, je bil v Kopru ustanovni občni zbor Okrajne kmetijsko-gozdarske zbornice Koper. Ustanovitev te zbornice je narekovala potreba po boljšem izvajanju družbeno-gospodarskih nalog v kmetijstvu. Člani Zbornice bodo vse kmetijske in gozdarske organizacije, za prvega predsednika pa je bil izvoljen dosednji predsednik Okrajne zadrzne zveze Franc Kralj-Petek.

o začasnem finansiranju proračunskih potreb za prvo tromesečje 1961 in med drugim določili okolišne mest, kopališč ter turističnih in klimatskih krajev.

BEVKOV VEČER

Klub goriških študentov je dal pobudo, da bi tudi študentje proslavili jubilej pisatelja Franceta Bevka, študentje koprškega okraja pa so pripravi program. Tako je bila interna prireditev z družabnim večerom pretekli teden v kavarni Študentskega naselja. Slavljenec se je vabilu z veseljem odzval.

Literarno-glasbeni del sporeda je začel Akademski oktet, nakar je član ljubljanskega Mestnega gledališča Marjan Hlastec bral odlomek iz »Martina Čedermaca«. Vrstile so se še recitacije iz drugih del Franceta Bevka, Cirila Kosmača in Srečka Kosovela. V dokaz, da tudi med našimi mladinci živi ustvarjalno hotenje, so se s svojo prozo in pesmimi predstavili še sami študentje: Marija Cigale, Miroslav Košuta in Valentin Cundrič.

Jubilant se je toplo zahvalil za prijetni večer, ki je bil res lepo doživeti.

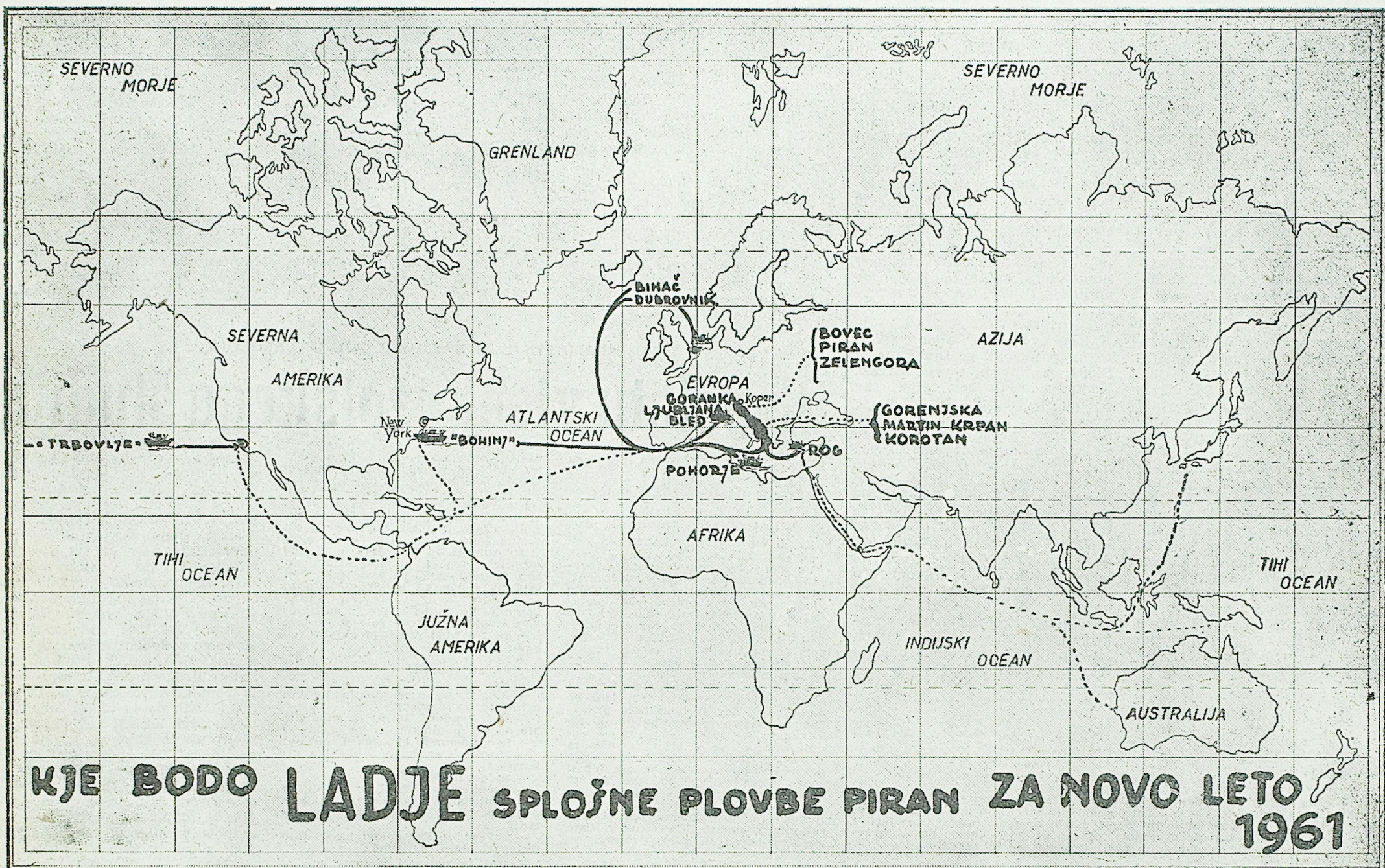
ALBIN SIMČIČ NOVI PREDSEDNIK OZZ KOPER

Minulo sredo je v Kopru zasedal VI. redni letni občni zbor Okrajne zadrzne zveze in razpravljaj o svojem delu v zadnjih dvajsetih mesecih. Po poročilu in razpravi o stanju zadrzništva in kmetijstva v koprskem okraju ter o nalogah Okrajne zadrzne zveze za prihodnje leto, o čemer bomo poročali v naslednji številki, je bil izvoljen za predsednika OZZ Koper Albin Simčič.

Tudi naš Nanos je dobil te dni belo kučmo in z njo seveda tudi številnejši obisk prijateljev bele opojnosti

ZAŠUMELO JE SINJE MORJE

KJE BODO LADJE SPLOŠNE PLOVBE PIRAN ZA NOVO LETO 1961

P/1 »BIHAČ« bo slavila Novo leto 1961 v holandskem pristanišču Rotterdam, kjer manipulira s tovorom na poti iz Anglije na Poljsko. Trojčice BBB, ki vzdržujejo redno linijsko pomorsko progo med Koper in New Yorkom v ZDA: M/1 »BLEJ« bo na vožnji iz New Yorka za Koper (poprej pa seveda še Reka, Trst, Benetke, Neapelj in vsa druga vmesna pristanišča) pristala v Genovi in bo posadka proslavila Novo leto prav v tem največjem italijanskem pristanišču. M/1 »BOHINJ« bo za Novo leto privezana v ameriškem pristanišču Baltimore, kjer kompletira tovor, preden odpelje na redni progi iz New Yorka za Koper. M/1 »BOVEC« pa bo na Silvestrovo v našem novem koprskem pristanišču in med nami bodo člani posadke proslavili vstop v leto 1961. P/1 »DUBROVNIK« bo vstopila v novo leto v Rotterdamu, kjer odlaga tovor, pripeljan iz Japonske. M/1 »GORANKA« bo tudi v naši bližini: v novo leto bo stopila v Trstu, kjer manipulira s tovorom na poti v San Francisco v ZDA in v Indijo. M/1 »GORENJSKA« bo Novo leto slavila na morju — še na vožnji po Jadranu z Reke v Aleksandrijo v Egiptu. M/1 »KOROTAN« bo tudi doma — v pristanišču Ploče, kjer naklada tovor za Japonsko. P/1 »LJUBLJANA« bo na Silvestrovo v Benetkah — v pristanišču Porto Marghera bo razkladala tovor, pripeljan iz Zdanova v Črnem morju (ZSSR). V Jadransko morje bo zaplula in proslavila Novo leto med vožnjo tudi posadka m/1 »MARTIN KRPAN«, ki je te dni pretrpela veliko jeze in škode zaradi piratske akcije francoske vojne mornarice. Ta je namreč ladjo zadržala na odprtem morju, nato pa odvlekla v alžirsko pristanišče Bone, kjer so ji zaplenili del tovora, namenjen Tuniziji. Tovor je bil po vseh pravih vpisan v ustrezne ladijske dokumente in je akcija Francozov groba kršitev mednarodnega pomorskega prava. Ladja se zdaj vrača na Reko, kjer bo prevzela drug tovor za Bliznijski vzhod. M/1 »PIRAN« bo za Novo leto tudi doma — na Reki, kamor je pravkar prispela iz ZDA. P/1 »POHORJE« bo na poti na Japonsko slavila Novo leto 1961 v pristanišču Sfax v Tuniziji. Na Japonsko plove tudi p/1 »ROG« — njena postaja na tej poti bo za Novo leto turško pristanišče Izmir. Na visokem morju — sredi Tihega oceana, na plovbi iz Japonske na zahodno obalo ZDA — bo slavila Novo leto tudi posadka m/1 »TRBOVLJE«, doma pa je posadka p/1 »ZELENGORA«, ki je v popravilu v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu. VSEM POMORSKAKOM ŽELIMO MIRNO MORJE V NOVO LETU!

Prav bo, če prikažemo vsaj v skopih besedah delovanje mladega pristanišča v Kopru v letu 1960 in da seznanimo naše ljudi z njegovim delovanjem, saj je delovni kolektiv, ki šteje danes več kot 290 ljudi (ob koncu lanskega leta samo 140), v tem kratkem

Pristanišče Koper v letu 1960

času pokazal take delovne uspehe, da ne moremo mimo njih.

Pristanišče Koper se je že ob samem začetku izgradnje srečalo

s težavami, kajti denarna sredstva za gradnjo, ki so normalno za tako važna pristanišča zagotovljena v zveznem merilu, je bi-

lo treba za koprsko pristanišče še le iskati. To pa ni majhna naloga, saj je danes zelo težko priti do investicijskih denarnih sredstev. Vendar je tudi ta naloga za kolektiv pristanišča bila premagana in gradnja drugega dela nove operative obale je bila zagotovljena, pa čeprav z zamudo. Tudi gradbeno podjetje Gradis še nima izkušenj pri gradnji pristanišč, vendar pa bi lahko mnogo resneje izvajalo gradnjo. Žal se to ni zgodilo, zato se bodo gradbeni dela tega dela operative obale v dolžini 135 m zavlekla v prihodnje leto, čeprav je bilo predvideno, da bi bila dela na sami obali končana že letos do 29. novembra.

Zakasnitev teh del je imela seveda svoje škodljive posledice pri gradnji skladišč, ker ni bilo zanje pripravljenega terena. Znatna denarna sredstva, ki so bila v ta namen pripravljena in zagotovljena, se niso mogla izkoristiti. Izjema pa je gradnja odprtega

skladišča za les, kjer so bili doseženi izredni uspehi in je bil postavljeni plan celo znatno presežen. Ob začetku leta je bilo predvideno, da se bo do konca leta povečala površina teh skladišč na skupno 20.000 kvadratnih metrov, dejansko pa je danes površina že presegla 30.000 kvadratnih metrov. Kdor je v pretekli zimi pogledal na ta del pristanišča, je videl prve kope lesa, danes pa se je vrsta kop potegnila že do sredine zapore Stanionskega zaliva, a nova pripravljena površina se razteza v globino samega zaliva.

Poleg gradbenih objektov pa je bilo potrebno nabaviti tudi opremo, da bi se mogle luško-transportne manipulacije kar najhitreje odvijati. Podjetje je nabavilo vrsto priprav za nakladanje in razkladanje blaga vseh vrst, prevoznih sredstev, poleg tega pa je tudi Hladilnica v Dekanih pripravila vse potrebno, da se v enem izmed pristaniških objektov montirajo naprave za dezinfekcijo in razkladanje blaga, ki je podvrženo raznim okužbam. Ta obrat bo za koprsko pristanišče zelo velikega pomena, kajti pristanišče se specializira za promet z lahko pokvarljivim blagom in je tak obrat nujno potreben.

Vse to, kar smo v prednjih (Nadaljevanje na 15. strani)

To je panorama Kopra iz srede 18. stoletja. Takrat je to bilo majhno naselje, stisnjeno na otoku, okrog njega pa so plule beneške galeje. Slika je posneta po odtisu bakroreza, ki ga hrani Okrajni muzej v Kopru

Pristojnosti luških uradov

Pri bivši Vojni upravi JLA v Kopru je do oktobra 1952 deloval Inspektorat pomorstva, ki je vodil vse pomorske posle v bivši coni B. V sklopu tega inšpektorata je bila luška kapitanija v Piranu z luškimi zastopstvi v Kopru, Izoli, Umagu in Novem gradu, dalje svetilnika na Rtu Gospe v Piranu in v Savudriji. V novembru 1952 je posle inšpektorata prevzela luška kapitanija v Piranu, ki je bila od tedaj vrhovna pomorska oblast na področju nekdanje cone B.

9. novembra 1954 je bila z odlokom Zveznega izvršnega sveta razširjena teritorialna pristojnost Uprave pomorske oblasti severnega Jadrana s sedežem na Reki na področje obale in obalnega morja, ki pripada k področju. Na katerega je bila z odlokom Zveznega izvršnega sveta z dne 7. 10. 1954 razširjena civilna urava FLRJ. Tako zajema področje luške kapitanije s sedežem v Piranu področje obale in obalnega morja od državne meje pri Lazaretu v Št. Jernejskem zalivu do sredine ustja reke Mirne.

V sestavi luške kapitanije v Piranu so štiri luške izpostave v Kopru, Izoli, Umagu in Novem gradu. Luška izpostava Koper ob-

sega področje od državne meje FLRJ—Italija do vključno lučice v Žusterni, luška izpostava Izola od lučice v Žusterni do rta Ronko (severno od Strunjana), luška izpostava Umag do rta Komune (severno od Daljskega zaliva), luška izpostava Novigrad od rta Komune do sredine ustja reke Mirne in luška kapitanija Piran

LADIJSKI ZVONEC BO PEL NOVO LETO

Pravijo, da ima ladijski zvonec na prelomu leta posebno zvonek glas. Mornarja, ki mu je dana čast, da lahko opolnoči napove nastop novega leta, pa bojda izbirajo s posebno skrbjo — pravijo celo, da se mora celotna posadka odločiti za moža, ki mu bron najlepše poje.

Zaprosili smo barbo, starega morskega volka, ki je prebil več kot dvajset novoletnih večerov na zibajočih tleh prekomornikov, da nam poskuša pričarati počutje pomorščakov v tej praznični noči na široki morski cesti.

— Zelite mogoče zvedeti kakšno žalostno zgodbo, to-tovariš? Morebiti tisto o mlademu mornarju, ki je sredi razburkanega Atlantika, po katerem se je v divjem plesu podil ledeni piš, jokal to noč v svoji kabini s sliko neke ljubljene osebe v roki?

— To bi bila preveč žalostna zgodba, barba. Povejte raj ne kaj o veselju in zdravicih, s katerimi nazdravljajo pomorščaki prihodu mladega leta, svoji sreči in pijejo za zdravje svojih bližnjih...

— Oprostite, ladijski zvonec ste omenili. Naj vam torej povem, da vsak udarec ob bron kaplja ob novem letu v srca ljudi na morju kot pelin.

— In radio? In telegraf? Saj ste lahko v stalnem stiku z domovino. Ali se vam ne zdi, da je sodobna tehnika premagala tudi take daljave?

— Kako se motite. Za domačo neposrednost, ki lahko prikljiče v takih trenutkih v srce človeka čar tonle praznične opoinosti še nihče ni izumil nadomestila.

— Zato ste torej omenili nesrečnega mladeniča, ki je jokal v kabini?

— Da, spomnil me je na mojo mladost, kajti mladenič, ki je pred tridesetimi leti prvič poslušal petje ladijskega zvonca na prelomu leta, daleč od ljubljene svojce — to sem bil jaz. Sicer pa naj vas ne moti moja izpoved, tovariš. Naš čas, v katerem smo tudi mi pomorščaki spoznali resnično skrb za delovnega človeka, je našim ljudem v tujni prihranil že marsikatero kapljo pelina.

— Hvala za razgovor, barba! Če vam bo na Silvestrov večer, ko bo zopet pel ladijski zvonec, težko, se spomnite na nas v domovini, ki smo dvignili čaše tudi za vas in za vašo srečno vrnitev z dolge morske poti! (bb)

Srečko Kosovel:

Kraška vas

Borovo morje
šumi temno —
Jadran bije v obal,
v temo,
burja buta
v okno mrtvo.

Noč je nad kraško
vasjo.

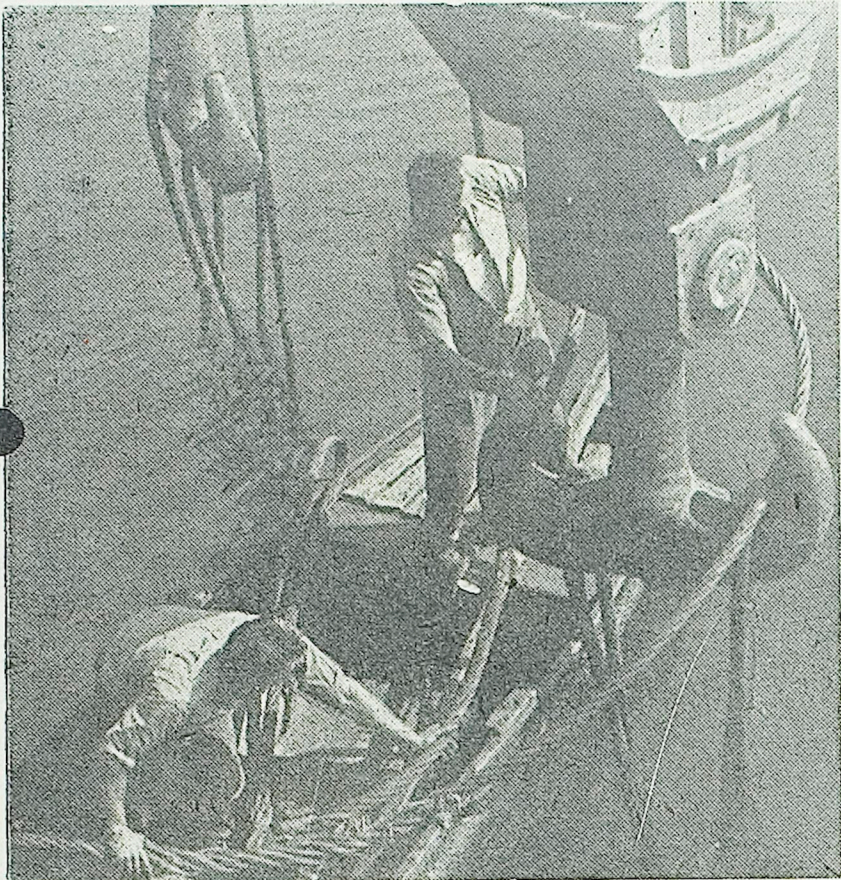
Kdo obupuje?
Kdo vzdihuje,
da ga prekolnem
v srcu tem bolnem?

Kdo?

ima svoje ožje področje od rta Ronko do sredine ustja reke Dragonje.

Luška kapitanija je teritorialni izvršilni organ Uprave pomorske oblasti in opravlja naslednje posle: rešuje v uravnem in administrativno kazenskem postopku kot organ prve stopnje v vseh zadevah iz svoje pristojnosti, briga se za varnost prometa na morju in nadzoruje sposobnost ladij za plovbo, briga se za pomorsko razsvetljavo in pomorske znake, vzdržuje red na morju in v lukah svojega področja, vodi luško pilotazo, vplačuje luške pristojbine, vkrcava in izkrcava pomorščake, nadzira usposobljenost pomorščakov in izdaja pomorske knjižice in druge pomorske listine, vodi register ribišk in drugih čolnov, vodi preiskovalni postopek v pomorskih prekrških in postopek, da zavaruje dokaze zaradi ugotovitve navtične odgovornosti ob trčenju ladij in drugih nezgodah na morju, da se glasje z gledišča varnosti plovbe za dovoljenja, ki jih izstavljajo ljudski odbori za pridobivanje morskega peska in prod, vodi evidenco o luškem prometu na svojem področju, nadzoruje ter vzdržuje pomorsko gradbene objekte.

Luška izpostava opravlja naslednje zadeve: vodi poizvedbe v zadevi pomorskih prekrškov, vodi registre čolnov na svojem področju, zbira podatke o prometu ladij, blaga in potnikov, vodi evidenco o zgubljenih in najdenih predmetih na morju, vzdržuje red v luki, nadzoruje ladje v zvezi z njihovo varnostjo, zbira podatke in obvešča o varnosti plovbe, nadzoruje pravilno delovanje pomorske razsvetljave ter balisaže, pregleduje ladje, izstavlja dovoljenja za prevoz potnikov, vkrcava in izkrcava pomorščake, vplačuje luške pristojbine, vpisuje prihod in odhod ladij, nadzoruje vkrcavanje in izkrcavanje potnikov ter tovarov, nudi pomoč v primeru brodoloma, nevarnosti in drugih nezgod na morju, briga se za pomorskogradbene objekte na svojem področju, vodi meteorološke podatke, vodi evidenco o varnosti plovbe. Ajd

Motiv z našega starega znanca, ki smo ga posebno pogosto videli zadnja leta, to je, odkar smo začeli graditi prve metre naše operativne obale. Pri odpiranju naših morskih vrat v veliki svet je pripomogel tudi »Veli Jože« s svojo orjaško močjo — kot pravilni velikan iz Nazorjeve pripovedke. Tudi te dni se mudijo ob naši obali, saj dokončujemo drugo etapo v izgradnji pristanišča.

Pluli bomo pod zastavo s slavno zvezdo

(Odlomki iz knjige SINJA GROBNICA. Avtor jo je posvetil herojskim podvigom naših pomorščakov v drugi svetovni vojni)

V pristanišču Bone so zvedeli, da je tam zasidrana jugoslovanska ladja »Solina«. Ko je poveljnik »Senge« korakal po široki, tlakovani cesti, ki je peljala od pristanišča proti sidrišču malega mesta, se je zelo razveselil, ko je nenadoma naletel na svojega kolega »Solina«, kapitana Frana Bačiča. Sprehodi sta se malo po mestu, kjer sta se odlikovali nepoškodovani edinole poštno postopje in banka, potem pa sta se odpravila na »Sengo«, kjer sta našla domala vso posadko »Solina«, kako se s svojimi tovariši s »Senge« razgovarja o najnovejših dogodkih in poročilih radijske postaje »Svoboda Jugoslavija«, ki so jo še od Londona sem poslivali vsak dan. Počasi so jim ta poročila in komentari odpirali oči, da so začeli razumevati položaj in da so doumeli, da je londonska emi-

— Mi smo za tiste, ki jim ni žal lastne krvi. Menda ne bomo držali z ljudmi, ki prodajajo zaloge zlata, ki so ga izvlekli iz napadene domovine in ga uporabljajo za bankete, medtem ko hodijo drugi zanje po kostanj v žerjavico. Sprememba zastave bi vidno pokazala, kakšno je naše stališče.

V Severni Afriki jih je prijetno presenetila vest, da ima narodno-osvobodilno gibanje že nekaj manjših plovnih objektov, ki plovejo ob italijanski obali in se zatekajo v osvobodjene kraje Dalmacije. Pri teh plovbah se lotevajo herojskih podvigov tudi v neosvobojenih krajih. Slišali so tudi, da je v pristanišču Monopoli štab jugoslovanske mornarice, v Bariju pa partizanska komanda.

— Zastavi, ki jo spuščam, je treba izkazati spoštovanje, kajti pod njo so naši pomorščaki pluli leta in leta ter izpolnjevali svoje naloge, ki niso bile lahke. Zdaj jo spuščamo, ker so jo izdali tisti, ki so bili najbolj poklicani, da jo branijo in nosijo na čelu nas vseh.

Potem je povlekel za vrv. Z višine jarbola se je začela spuščati zastava, s palube pa ji je pohitela naproti druga. Srečali sta se na pol poti, kot straže, ki se menjajo. Takoj nato je zaplapolala vrh jarbola v pomladnem vetriču zastava nove Jugoslavije, prvič v zgodovini jugoslovanske prekmorske trgovske mornarice.

Na ladijski palubi so bili vsi globoko glnjeni. Za pomorščaka je dviganje zastave že od nekdaj slaven trenutek. Zdaj pa so bili še priča dvigavanju zastave, ki jo je obeležila kri njihovega naroda.

Nenadoma pa se je prelomil po ozračju orkan nezadržnega navdušenja, ki so se ga navzeli tudi opazovalci z obale. Mornarji so se prerivali sem in tja, si medsebojno čestitali radosten doživljaj in veliko čast, da so prav oni imeli srečo in prvi uresničili tisto, o čemer so zadnje mesece govorili vsi jugoslovanski pomorščaki.

Splošna plovba je pri nas prvo pomorsko podjetje, kjer so že uvedli nagrajevanje po učinku tudi na ladjah. Sicer je na ladjah trgovinske mornarice, ki opravljajo transportne usluge, delo uprave ladje in pogona težko normirati, vendar pa je Splošni plovbi s pomočjo ladijskih sindikalnih podružnic in ladijskih odborov uspelo najti normative na osnovi ocenjevanja dela posameznikov. Prejšnje plače po tarifnem pravilniku so z določenimi spremembami vzete kot minimalni del osebnih prejemkov, tako imenovani gibljivi del pa določajo na osnovi osebnega ocenjevanja ob koncu vsakega tromesečja, ko ugotovijo komercialni efekt ladjevja v celoti.

IVO KOŠUTIČ

grantska vlada družina pustolovcev, ki so v najbolj kritičnih trenutkih zapustili svojo domovino in jo izročili na milost in nemilost okupatorju.

V hipu, ko se je pretrgala nit pogovora, je nekdo glasno izgovoril vprašanje, ki so se ga vsi nekoliko bali:

— V redu, kaj pa mi? Čigavi smo pravzaprav?

To je bilo vprašanje, ki ga je bilo treba prekoslej razčistiti. Zdaj, ko je bilo povedano glasno, se je zdelo veliko usodnejše, kot so si ga predstavljali v svoji podzavesti.

Zamislili so se: kraljeva vlada se jim je nenadoma zazdelo nekaj tuje, daljnega, nič več nekaj, kar bi predstavljalo solidni ali vsaj lastni državni organ. Niso imeli več občutka, da jim vliva ta vlada zaupanje v bodočnost. Tam, v domovini, se ljudje borijo z orožjem v roki, borijo se za nekaj, kar se zdi sicer novo, toda gotovo je njihovo, kajti zakaj bi sicer razlivali lastno kri.

In postali so zelo zamišljeni, dokler jih ni zdramil razburjen in malce živ glas:

— Kaj menite, kako bi bilo, da napravimo nekaj odločilnega, nekaj, da pokažemo, na kateri strani smo. Recimo, da... da... saj, na primer lahko bi izobesili drugo — ne vem, recimo partizansko zastavo, ali kakšno je že.

Bilo je izgovorjeno, preprosto in odkrito, kot bi se človek pripravljaj na to že mesece. In vendar je bil predlog nepričakovan. Morda so pričakovali, da bo kdo predlagal, naj pošljejo pomoč tistim, ki se borijo v domovini, denar ali obleko, morda celo, naj nekateri zapustijo ladjo in naj se gredo domov borit. Ostali so nemi in začudeni.

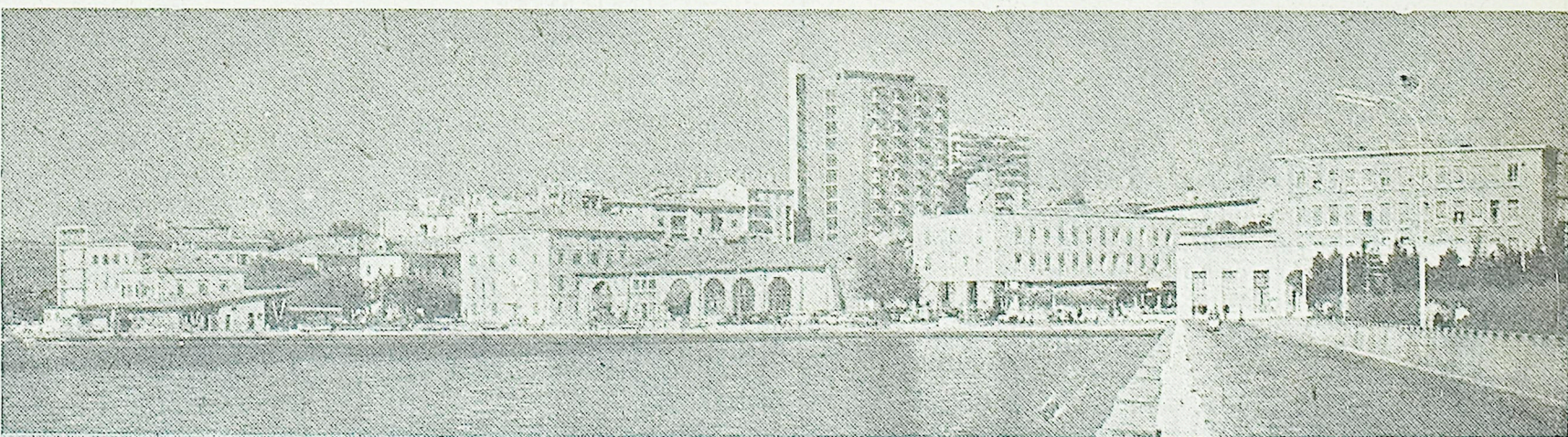
Misel o zastavi jih ni več zapustila. O tem je premišljeval vsak zase, medtem ko je nekaj delal na palubi ali tiho ležal v kabini ob brnenju strojev. In od časa do časa bi kdo omenil kaj novega: zvedeli so, da je to trobarvna zastava s peterokrako zvezdo. Nihče je še ni videl in je tudi ne bi znal natančno opisati. Toda v prostih urah so jo risali vsak zase, jo oblikovali po lastnih željah. Samo lepa naj bo, saj se pod njo tako pogumno bijejo njihovi rojaki v domovini.

Če jim je kdo rekel, da je njihovo navdušenje preveliko in preuranjeno, so bili ogorčeni:

Odločili so se, da bodo sklicali vse člane posadke in vsak posameznik naj ima dovolj časa za svobodno odločitev. Posadka je soglasno zahtevala, naj zastavo na ladji premenjajo.

In ko je poveljnik prijel zastavo in jo poljubil, je bila na ladji popolna tišina. Celotna obala je utihnila hrup številnih meščanov, ki so zvedeli za to zanimivo slovesnost in so ji hoteli prisostvovati.

Ko je prišel poveljnik »Senge« z zastavo v roki k vrvi, ki je visela z jarbola, jo je privezal nanjo in rekel:

V primerjavi s starim Koprom (na 8. strani levo spodaj) ne kaže današnja podoba (na sliki zgoraj) samo velikega napredka sodobne izgradnje in modernizacije, ampak še veliko več. Kot vidite, je za stari Koper značilna vijugasta zgornja črta, ki jo črtujejo cerkveni zvoniki. Na razglednicah polpretekle dobe z značilno ravno črto primorskih streh izstopata samo dva zvonika. Nov urbanistični načrt vrača starodavnemu obmorskemu mestecu nekdanjo podobo. Le da zdaj vijugasta črta ne označuje cerkvenih stolpov, pač pa nebotičnike, sodobna, značilna in sončna stanovanja naših delovnih ljudi. To je naš napredek v duhu časovnega razvoja in nujnosti ob spoštovanju tradicij in starih izročil. In na to smo upravičeno ponosni.

Foto: JOŽE KOLOSA

Mali oglasi

ODKUPUJEM svinjsko ščetino in konjsko žimo po ugodnih cenah. Vinko Smerdelj, Koper, Župančičeva 23.

PRODAM KOMPLETNO KOVAŠKO ORODJE po ugodni ceni. Milka Jurišević (pod Škofijami, Valmarin), Pobegi 82, p. Koper.

BAZNOVRSTNE CIPRESE naprodaj pri Ivanu Buciku, Seča 191, Portorož

ZA JESEN IN ZIMO dobite vse najceneje v Trstu, MAGAZZINI ALLA STAZIONE, ulica Cellini 2 (blizu železniške postaje). Bogata izbira vsakovrstne konfekcije. Na propustnice VS poseben popust!

Dvosobno KOMFORTNO STANOVANJE s teraso v Izoli za menjam za dvosobno komfortno v Kopru. Naslov v upravi lista.

KUPIM samsko sobo ali garsonjero v Kopru. Ponudbe v upravo lista pod »Gotovina«.

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhanja išče tričlanska družina v Kopru. Naslov v upravi lista.

AVTOMOTO DRUŠTVO KOPER in **ZDRUŽENJE SOFERJEV** in **AVTOMEHANIČEV LRS** za okraj Koper želita srečno vožnjo v novem letu vsem svojim članom!

BRALCE OPOZARJAMO, da bo prihodnja številka našega časopisa zaradi praznikov izšla 13. januarja 1961

Primorske PRIREDITVE

GOSTOVANJE MESTNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE
Sreda, 4. januarja 1961, ob 20. uri v Kopru: Leslie Stevens — ZAKONSKI VRTILJAK, komedija
Četrtek, 5. januarja 1961, ob 20. uri v Izoli: Leslie Stevens — ZAKONSKI VRTILJAK, komedija
Petek, 6. januarja 1961, ob 20. uri v Portorožu: Leslie Stevens — ZAKONSKI VRTILJAK, komedija

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA IZ TRSTA
Goodrich-Hackett: DNEVNIK ANE FRANK
Ponedeljek, dne 9. januarja 1961, ob 20. uri v Divači
Torek, dne 10. januarja 1961, ob 20. uri v Prestranku
Sreda, dne 11. januarja 1961, ob 20. uri v Kopru
Četrtek, dne 12. januarja 1961, ob 20. uri v Portorožu

Vojaki čestitajo

Albin Simšič, Franc Hrenovec, Ivan Ceglar, Pavle Markovič in Franc Beke (vojaška pošta 4775), ki služijo vojaški rok v Bosiljgradu ob bolgarski meji, čestitajo ob Novem letu vsem domačim, prijateljem in znancom! Primorskemu ljudstvu želijo v letu 1961 mnogo uspehov!

Veseli slovenski fantje, ki služijo vojaški rok v Valjevu, (Vojna pošta 4689/14), čestitajo ob Novem letu vsem domačim, sorodnikom, prijateljem in dekletom. Obilo uspeha, zdravja in na skorajšnje svidenje, vam kličejo Vladimir Dražina, Janez Hočevar, Franc Jenko in Karlo Friderik.

Sreče in uspeha polno novo leto 1961 želita staršem, prijateljem, znancom in vsem bralcem Slovenskega Jadrana Darjo Cerkvenik iz Prad pri Kopru in Albert Božič iz Sabonj pri Podgradu, ki služita kadrovske rok v Skopju.

Primorski fantje, ki služijo vojaški rok v Gardi v Beogradu, želijo svojim staršem, sorodnikom in vsem svojim znancom ter prijateljem srečno in veselo novo leto!

Danilo Kocjančič, Mirko Batista, Jože Čeper in Nino Ribarič

Vse najlepše in mnogo sreče v novem letu želijo vsem svojim znancom in sorodnikom fantje, ki služijo vojaški rok v Peči, VP 3647 — Milan Cerkvenik iz Kačič pri Divači, Franc Orel iz Famelj, Jožef Svetina iz Varea in Peter Simšič iz Belskega pri Postojni.

Emil Furlan iz Črnetič nad Črnlm kalom, Roman Likar iz Hrvatitov, Karlo Prosen iz Ilirske Bistrice in Bruno Frluga iz Noserca pri Kozini, ki služijo vojaški rok v Zajčaru, čestitajo in želijo mnogo sreče ter uspehov vsem svojim domačim, fantom, dekletom in vsemu delovnemu ljudstvu Primorske.

Srečno novo leto 1961! — želi svojim številnim odjemalcem tudi kolektiv nove samopostrežne trgovine v Izoli, ki je ne le najsodobnejše opremljena, ampak zasluži tudi vzdevek najboljših trgovin daleč naokrog — tako po svoji založenosti, kot po vrljivosti trgovcev do strank

Obvestilo

RIZANSKI VODOVOD — Koper opozarja vse svoje odjemalce, da takoj zavarujejo vodomere proti zamrznjenju s tem, da jih pokrijejo s slamo, čistimi volnenimi krpmi ali podobnimi pripomočki.

Hišnim lastnikom, ki še niso preuredili hišnih instalacij, tako, da bi bile varne pred zamrzovanjem, uprava svetuje, da pustijo iztočno pipo toliko odprto, da voda curkoma izteka. V takih primerih prekoračenje normativov potrošene vode uprava vodovoda ne bo zaračunavala po višji tarifi.

Za odtaljevanje zamrznjenih vodovodnih naprav ima uprava na razpolago poseben odtajevalni aparat, s katerim vrši v takih primerih usluge po naročilu odjemalca.

RAZPISI

OKROŽNO SODIŠČE v Kopru
razpisuje
delovno mesto

pomožnega uslužbenca

Pogoj: dovršena osnovna šola
Plača po Uredbi o plačah tehničnega osebja in pomožnih uslužbencev
Prošnje, kolkovane s 50 dinarji upravne takse, in življenjepis vložite najkasneje do 15. januarja 1961.

Razpisna komisija pri Okrajnem sodišču v Kopru razpisuje mesto
strojepiske

Pogoj: dovršena nižja gimnazija ali njej enaka šolska izobrazba. Plača po Zakonu o javnih uslužbencih.
Prošnje, kolkovane s 50 din, življenjepis ter spričevalo o šolski izobrazbi vložite najkasneje v 15 dneh po objavi tega razpisa.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Braškja. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev all 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 600-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in ključlj tiskarna CZP »Primorski tisk«

OPOZORILO BRALCEM! V prihodnji številki »Slovenskega Jadrana« začnemo objavljati nov roman **VANINA VANINI**. Avtor romana je znani francoski pisatelj Stendhal, ki ga imenujejo kot začetnika modernega psihološkega romana. Naj povemo še kot zanimivost, da je prav te dni odpotovala v Italijo znana francoska igralka Martine Carol, ki bo igrala naslovno vlogo v filmu »Vanina Vanini«, napisanem po istoimenskem Stendhalovem romanu. Film bo režiral Roberto Rossellini.

Radio KOPER

NEDELJA, 1. januarja: 13,30 Sosednji kraji in ljudje — 14,00 Glasba po željah — 15,00 Poročila — 15,10 Čestitke delovnih kolektivov do 16. ure.

POROČILA so vsak dan ob 7,30, 13,30 in 15,00.

PONEDELJEK, 2. januarja: 7,15 Čestitke delovnih kolektivov do 8. ure — 13,40 Vedri zvoki — 14,30 Naša reportaža: »Novoletne želje« — 14,45 Dalmatinske popevke.

TOREK, 3. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro — 13,40 Operetne melodije — 14,30 Reportaža: »Namesto v petih, v štirih letih« — 14,45 V ritmu polke in valčka z domačimi ansambli — 15,10 Zabavna glasba — 15,15 Posnetki iz javnih oddaj v

Novi Gorici in Izoli v čast 20. obletnice vstaje.

SREDA, 4. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro — 13,40 V ritmu z malimi ansambli — 14,30 Kulturni obzornik: »Solska reforma v praksi« — 14,40 Parada plošč — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Poje komorni zbor iz Trsta p.v. Ubalda Vrabea.

Razpis

Stanovanjska skupnost Portorož razpisuje delovno mesto **POSLOVODJE ZA GOSPODINJSKI SERVIS**. — Pogoji: visokokvalificirana šivilja z moštrskim izpitom in večletno prakso ter znanjem knjigovodstva. — Pismene prijave poslati do 5. januarja 1961.

TRGOVSKI PODJETJI
»SLAVICA« IN »TRGOVSKI DOM«
v Kopru

R A Z P I S U J E T A

zaradi združitve

n a t e č a j z a N O V O I M E

s k u p n e g a p o d j e t j a

Podjetje bo trgovalo z vsem industrijskim blagom na veliko (kot doslej Slavica) ter prodajalo potrošnikom v svojih veleblagovnicah vse industrijske izdelke na drobno

Nagrade za tri najboljša imena:

prva nagrada 20.000 din
druga nagrada 10.000 din
tretja nagrada 5.000 din

Zaradi nujnosti prosimo, da predloge pošljete najpozneje do srede, 4. januarja 1961, podjetju Slavica, komisiji za razpis novega imena, Koper.

SLAVICA — TRGOVSKI DOM
K O P E R

Kmetijska zadruga »4. junij«

ILIRSKA BISTRICA

proda **VPREŽNO KOSILNICO**

Prodaja bo dne 8. januarja 1961 ob 8 uri v Zadržnem domu v Ilirski Bistrici

GOSTIŠČE

S PRENOČIŠČI

„ZMAGA“

ILIRSKA BISTRICA

proda naslednja osnovna sredstva:

RADIJSKI APARAT ZNAMKE »TESLA«
RADIJSKI APARAT ZNAMKE »BLAUPUNKT«
BILJARD ZNAMKE »ČIDA«

Vsi predmeti so v dobrem stanju in cena zanje zelo ugodna

Po 58. členu Pravil podjetja razpisuje Komisija za namestitve in odpuste pri trgovskem podjetju

» S O Č A — K O P E R «,

prosta delovna mesta:

1. **POSLOVODJE** za poslovalnico z usnjeno galanterijo — konfekcijo

Pogoji: visokokvalificirani trgovski pomočnik s 5 leti prakse na poslovalnem mestu ali kvalificirani trgovski pomočnik z 10 leti prakse na poslovalnem mestu.

2. **RADIOTEHNIKA**

Pogoji: visokokvalificirani radiotehnik

3. **POMOČNIKA GLAVNEGA ARANŽERJA**

Pogoji: trgovski pomočnik z aranžerskim tečajem

4. **PET TRGOVSKIH POMOČNIKOV**

Pogoji: kvalificirani trgovski pomočnik

5. **ŠOFERJA**

Pogoji: kvalificirani šofer z izpitom kategorije C

6. **DVA DELAVCA ZA DELA V SKLADIŠČU**

Plače za vsa razpisana delovna mesta po tarifnem pravilniku in pravilniku po učinku

Pismene ponudbe na upravo podjetja. Razpis velja do izpolnitve razpisanih delovnih mest

SAP-TURIST

s poslovalnicami v Kopru, Piranu in Portorožu
želi cenjenim potnikom srečno novo leto 1961

GRADBENO PODJETJE

»GRADBENIK«

IZOLA

s svojimi sektorji v Kopru,

Izoli,

Piranu,

Ilirski Bistrici

in Ljubljani

želi srečno in uspeha polno novo leto vsem cenjenim investitorjem, kupcem in dobaviteljem ter vsem delovnim kolektivom Jugoslavije

KOMUNALNA BANKA KOPER

s svojimi podružnicami

v **Ilirski Bistrici, Piranu, Postojni in Sežani**

želi vsemu delovnemu ljudstvu mnogo sreče in gospodarskih uspehov v novem letu 1961

Z vlaganjem na hranilno knjižico Komunalne banke Koper koristiš sebi in družini. Banka obrestuje hranilne vloge od 5 do 6 odstotkov

Mestne trgovine Postojna

želijo srečno novo leto svojim odjemalcem in dobaviteljem, sodelavcem ter delovnim kolektivom in se priporočajo potrošnikom za nadaljnje sodelovanje.

POSLUZUJTE SE
SAMOPOSTREŽNE
TRGOVINE

„JADRANKA“ IZOLA

Vsem cenjenim odjemalcem iskren novoletni pozdrav!

Med filmi, ki so jih letos snemali v piranskih ateljejih podjetja Filmservis, je bil tudi film KAROLINA RESKA. Za podjetje Avala-film iz Beograda ga je snemal režiser Vladimir Pogačič, londonska filmska hiša Warwick pa je bila tudi koproducent. Naslovno vlogo je igrala angleška igralka Ann Aubrey, nastopili pa so tudi domači igralci in številni piranski statisti. Na sliki: eden izmed množičnih prizorov na piranskem trgu

BLIŠČ FILMSKIH KULIS IN ODSEV IZZA NJIH

Piran - obmorsko filmsko mesto

Razgovor s komercialnim direktorjem FILMSERVIS — Ne samo snemalne, tudi gostinske, trgovske in obrtniške storitve — Podaljšana turistična sezona — Nova veja sindikata: filmski statisti — Vesele in žalostne iz našega »Hollywooda«

Naša slovenska filmska proizvodnja se poslužuje v glavnem filmskih ateljejev podjetja FILMSERVIS, ki ima svoje prostore v Ljubljani in v Piranu. Zanimala nas je predvsem piranska plat tega podjetja, ker smo pričali, kako se naše obmorsko mesto razvija v mali »Hollywood«.

Za razgovor smo naprosili komercialnega direktorja Filmservis Tomaža Kukovca:

— Kako ste zadovoljni z lanskeoletnimi uspehi?

— Pravzaprav smo praktično šele začeli lansko leto z delom v piranskih ateljejih, čeprav je bila uradna otvoritev leta 1959. Do zdaj smo posneli tam 5 filmov, 3 slovenske in 2 tuja. Realizacija? Skupno z ljubljanskimi ateljeji 240 milijonov dinarjev, naš plan pa je bil 130 milijonov. Od tega odpade na piranske ateljeje 80 milijonov bruto prometa.

— Ali boste ateljeje v Piranu še razširili? Brali smo namreč nekaj o tretjem objektu.

— Do zdaj smo adaptirali dva ateljeja. Največ denarja nam je požrla preureditev za sinhrono snemanje, toda brez tega je bilo

delo nemogoče. Vsak ropot z ulice in že samo padanje dežja je motilo snemanje. Tretji atelje bomo gradili po paviljonskem sistemu. Toda na to je vezano vprašanje klavnice, ki ima tam neke blizu lokacije. Mislimo tudi na graditev stanovanj za tehnično osebje.

— Kje so stanovali do zdaj?

— Nikjer, vozili smo jih iz Ljubljane. Toda zdaj smo že vzgajali nekaj domačega kadra, preskrbeti pa jim moramo še stanovanje.

— Kaže dobro pri pogodbah za prihodnje leto?

— Do zdaj imamo z našim zunanje trgovskim podjetjem Astro pogodbe za ca. 300 tisoč dolarjev in s podjetjem Artix-Film in Lux-Film iz Pariza za okrog 110 tisoč dolarjev. Francoske filme bi snemali v Strunjanu, Novigradu in v ateljejih. Med temi bo velik zgodovinski film, pri katerem bo sodeloval Jean Ma-

rais in ena znanih italijanskih igralk.

— Imate pri sklepanjih kupčij kake težave?

— Do zdaj prodiramo še vedno samo s kvaliteto svojih uslug. Nikakor ne držijo govorice, da smo pri nas poceni. Naše gostinske usluge so zelo drage, v Piranu zaračunavajo visoko takso, ki je naša druga turistična mesta in letovišča (n. pr. Opatija, Crkvenica) nimajo. Tudi druge usluge, obrtniške, trgovske, niso poceni. Posebno vprašanje so statisti. V Piranu jih lahko najdemo največ 200 in to je odločno premalo za množične prizore, ki jih včasih predpisuje scenarij.

— Nekaj je slišati, da snujejo piranski filmski statisti svoj sindikat?

— Mi bi to zamisel samo pozdravili. Tako bi si zagotovili solidnost dela, večjo disciplino, ne bi bilo izsiljevanja in drugih težav okrog statistov. Naj le osnujejo svoj sindikat čimprej.

— Vsi govorijo o finančnih težavah. Jih pri vas nimate?

— Seveda jih imamo. V zvezi so s financiranjem naše filmske proizvodnje. Podjetje Triglav-film nam je dolžno za dva filma okrog 40 milijonov, ker ni dobilo pravočasno kreditov. Nam pa se ta postavka krepko pozna. V splošnem pa gledamo, da so domači filmi cenejši od tujih storitev. Temu pravimo, da imajo domači popust. Faktura za domači film je pri nas okrog 17 milijonov, tuji pa ni pod 40, navadno pa okrog 50 milijonov.

— Se vam zdi, da ima Piran možnosti, da se razvije v filmsko mesto, seveda v našem majhnem merilu?

— Po našem mnenju je to za kraj velika pridobitev. Snemanje (Nadaljevanje na 12. strani)

SEVERNA ZVEZDA

Odlomek iz osnutka za filmsko tragikomedijo

V vratih se prikaže natakarka Matilda, zelo lepo dekle. Napeto pogleda po cesti, nato v presenečenju odpre usta, veselo vzkligne »Hedvika!«, razširi roke in steče proti kočiji, k' se že ustavlja. Tam ploskne z rokama in še dvakrat veselo vzkligne:

»Hedvika! Hedvika!«
Dekle v kočiji se ji nasmehne: »Dobro dan, Matilda!« Toda njen pogled svigne mimo nje, nato hitro vstane, pomaha z roko in veselo pokliče:

»Oče! Oče!«
Fašist, ki sedi poleg nje, stopi s kočije. Hedvika takoj skoči na cesto, in steče k Padarju, ki zdaj kot kip stoji pri mizi. Objame ga in poljubi na obe lici.

Padarju je očitno nerodno, ker na kmetih niso vajeni takšnih pozdravov. Hitro odtrga hčer od sebe in odrezavo reče:

»Zakaj me pa ližeš? Saj nisi koza, ki ji manjka sol!«

Hedvika karajoče: »Oče!«

Padar, ki si s hrbtom roke briše lica: »Kje si se pa to naučila?«

Hedvika ga nezaupljivo pogleda. Zave se, da ga je polomila, zato skuša biti užaljena: »Oh, oče, kaj pa vam je?«

Padar mrko: »To boš zvedela doma! Zdaj povej, zakaj nisi pisala?«

Hedvika: »Saj nisem vedela, da bom lahko prišla.«

Vtem so se približali Matilda, stara ženica s košarama, karabinjer, fašist in voznik, ki je sam kremlar Moj Jezus.

Moj Jezus, ki je nekoliko nestanovitven v nogah, se rine naprej, nevarno opleta z bičem in se širokousti: »Padar, pripeljal sem ti jo!« Zamahne z bičem proti karabinjerju in fašistu: »Med oba Laha sem jo stisnil in sem ti jo pripeljal!«

Padar zagodrnja in nato pograbi frakelj, ki pa je prazen.

Moj Jezus nadaljuje: »O moj Jezus, med potjo sta jo skoraj snedla! Saj veš, Lah pa baba! Toda pripeljal sem ti celo! Celot!«

Padar mu mrko pomoli frakelj: »Daj še frakelj!«

Moj Jezus mogočno: »Matilda, daj še frakelj!« Pri tem tako široko zamahne z roko, da s frakljem dregne karabinjerja v nos.

Matilda vzame frakelj in prijazno reče karabinjerju: »Scusi!«

Tudi Moj Jezus se z dvoumno prijaznostjo obrne k njemu: »Skuzi šinor kuži! Toda zjak rineš naprej, babjek laški!« Ga potrepja po ramenu: »Saj si babjek laški!«

Karabinjer, ki ni razumel slovenskih besed, mu prijazno priklima in reče: »Va bene! Va bene!« Nato postavi pred Hedviko njen kovček in se ji sladko nasmehne: »Signorina!«

Hedvika ne preveč toplo: »Grazie!«

Karabinjer ji ponudi roko, toda vmes se vrine fašist s Hedvikino popolno torbo, se prikloni in sladko reče: »Eccovi, signorina!«

Hedvika skoraj mrzlo: »Grazie!«

Padar stegne roko, precej sunkovito potegne torbo k sebi in jo postavi predse na mizo.

Trenutek tišine in zadrege.

Karabinjer z rahlim posmehom ošine fašista, nato hitro pozdravi: »Arrivederci, signorina!« salutira in se obrne.

Zdaj tudi fašist pozdravi: »Arrivederci signorina!« Nato se strumno zravna, vdigne roko v rimski pozdrav ter odsekano, skoraj izizvalno vzkligne: »Evviva il Duce!«

Nihče se ne zgane in nihče ne črha. Trenutek tišine, v to tišino pa vira ženica kar nenadoma spet kihne s takim vriskom, da se vsi zdrzijo.

Padar na videz grobo: »Jera, ali si že spet začela!«

Jera se z narejeno preplašenostjo ozre v fašista, se pokriza, sklene roke in pogleda v nebo.

Fašist se jezno obrne in gre.

Jera si briše nos in veselo ščebeta: »Oh, sama ne vem, kaj je danes! Pravi blagoslov! Ze devetkrat sem kihnila!«

Padar mrko: »Dobro si ga odkihnila, hudiča črnega!«

Matilda postavi pred Padarja frakelj in se obrne k Hedviki:

»Ali so tudi v Milanu tako tečni?«

Moj Jezus zamahne z roko: »Povsod so tečni!« Sede. »In zdaj ga bomo! Matilda, liter na mizo!«

Padar mrko: »Nič ga ne bomo!«

Moj Jezus: »O moj Jezus, zakaj pa ne? Hedviki v čast! In tudi zapeli bomo.«

Padar: »Ne bomo! Če si ti pijan, jaz nisem!«

Moj Jezus: »O moj Jezus, pijan?«

Jera: »Tone, nikar ne nori!... Oh, jaz kar grem!«

Moj Jezus: »Počakaj! Saj bomo prav potihlo. Z občutkom.« Vzdigne roke

CIRIL KOSMAČ

kot pevovodja in zapoje s prijetnim tenorjem: »Tam za goro zvezda svet!«

Padar plane kvišku, kakor bi ga zbodli s šilom: »Kaj?«

Vsi začudeno pogledajo.

Hedvika: »Oče, kaj pa vam je?«

Moj Jezus izbulji oči: »O moj Jezus, kaj pa mi je?«

Padar grozeče: »Ti jezik umazani, zato si hotel peti, a? Prav zato, a?«

Moj Jezus preplašeno: »O moj Jezus, zakaj?«

Padar: »Zakaj? Zdaj boš še angelčka igral?« Pribije: »Zato, da si lahko rekel zvezda!«

Hedvika pri zadnji besedi rahlo trzne, a se takoj zbere in nato odlično odigra svojo vlogo.

Jera vrže roko: »Pomirljivo! Mojemu Jezusu in Padarju: »Miha, Tone!«

Moj Jezus izgubljen: »Zvezda? Kakšna zvezda?«

Padar: »Ko te bom po piskru, se boš že spomnil, kakšna!«

Moj Jezus se zdaj zave, da ga je polomil. Izpod čela se ozre v Hedviko, nato se prime za glavo in vzdihne: »O moj Jezus!«

Hedvika začudeno: »Kaj pa je? Kaj pa imate s to zvezdo?«

Jera otepa z rokami: »Nič, nič! Čenče, gole čenče!«

Hedvika: »Kakšne čenče?«

Jera: »Čenče, neumne čenče!« Prime Padarja za ramo: »Miha, gremo!«

Padar odločno: »Nikamor ne gremo! Če smo tukaj začeli, bomo tukaj končali!«

Moj Jezus vdihne: »O moj Jezus!«

Jera glasneje: »Miha!« Začne zajemati sapo in nabirati nos v gube, da bi kihnila.

Padar: »Kar nehaj nabirati! Mene ne boš pretentala s svojim vriskavim nosom!«

Jera skromno kihne v robec.

Hedvika: »Kaj je s temi čenčami?«

Sede. »Zdaj hočem za res vedeti!«

Moj Jezus: »O moj Jezus!«

Padar: »Ti pa nehaj z Jezusom!«

Nagne frakelj, se obrne k Hedviki in začne zasliševati kakor pravi žandar: »Poslušaj! Pečanov Rudi, ki služi vojake v Napoliju, je rekel, da te je videl tam!«

Hedvika pade z neba: »V Napoliju?«

Padar nadaljuje v prejšnjem tonu: »Rekel je, da te je videl v hiši... saj veš, v kakšni hiši!«

Hedvika: »V kakšni hiši?«

Padar: »Deset let sem bil žandar v Trstu, pa že vem v kakšni hiši. In tudi ti moraš vedeti, saj boš stara trideset let!«

Hedvika ploskne: »Ojej! Ta pa je huda! Ali se je fantu zbledelo?«

Padar nadaljuje: »Rekel je, da si v dražji hiši... In da ti pravijo Stela del nord... Severna zvezda!«

Hedvika se zasmeje: »Ojej!... In kje je revež to čenčal?«

Padar: »Tukaj. Pri tej mizi!«

Hedvika: »To pa je moral biti pijan enkrat za trikrat!«

Moj Jezus: »O moj Jezus, pijan kot čep! Samo konjak je pil!«

Hedvika: »Ubog! Fant! Pride na dopust, pa se tako napije, da se mu zmeša in čenča neumnost!«

Padar: »In ti se sploh ne jeziš?«

Hedvika se zasmeje: »Zakaj pa? To je vendar smešno.«

Padar: »Boš že videla smešno? Zdaj ti bodo rekli Severna zvezda!«

Hedvika zamahne z roko: »Oh! Pri nas imamo vsak svoje ime. Kovačev Milki, ki je služila v Egiptu, pravijo Piramida, pa je še danes živa, poštena žena in mati treh otrok... če niso spet kaj kupili!«

Jera: »Dvojčke?«

Hedvika: »Dvojčke?«

Padar vztraja pri svojem tonu: »Torej!«

Hedvika ga prekine: »In kaj je rekel Rudi, ko se je strelnil?«

Padar: »Misliš, da sem čakal! Pri priči sem ga prijel za jezik. Razjokal se je in — «

Moj Jezus poseže vmes: »O moj Jezus, kako je tullil! Ves je bil moker! Kakor cunj!«

Padar: »Tullil je, da ni res, da se je vse samo izmislil, da naj pozabimo in da naj sploh molčimo o tem!«

Hedvika: »Saj! Ubog! Fant se je v pijanosti izdal, v kakšne hiše zahaja.«

Ilirija trgovsko grosistično podjetje Ilirska Bistrica

želi mnogo sreče ter uspeha v letu 1961 vsem poslovnim prijateljem, odjemalcem ter delovnemu ljudstvu

NAČRTI TRIGLAV-FILMA ZA LETO 1961

12 celovečernih filmov, od tega polovica domačih

Pravijo, da bo po letu 1947, ko smo posneli naš prvi umetniški celovečerni igrani film, najpomembnejše leto v filmski proizvodnji leto 1961, ko se bo začela tekoča proizvodnja. Pester program Triglav-filma za to leto napoveduje 12 celovečernih filmov in od tega vsaj polovico domačih

Te dni je podjetje Triglav-film zaključilo peti film v letošnjem letu (Akcija, Vohun X-25 javlja, Hitronožci — domači filmi in koprodukcija Ograda, v načrtu pa so imeli šest domačih filmov. Peti domači film je te dni začel snemati mladi režiser Boštjan Hladnik. To je film »Ples v dežju« po romanu Dominika Smoleta »Crni dnevi in beli dan«. Hladnik je tudi pisec scenarija in snemalne knjige. V glavnih vlogah nastopata Duša Počkajeva in Miha Baloh (na sliki v enem izmed filmskih kadrov). Notranje posnetke zdaj snemajo v ateljejih Filmservis, zunanje pa na ljubljanskih ulicah. Sodiijo, da bo film posnet do konca februarja

Razen tega pa govorijo načrti za prihodnje leto, da bo že februarja začel avtor »Devetega kroga« režiser France Stiglic snemati film »Junak strašnega časa« po scenariju književnika Cirila Kosmača. To je za film predelana Temnikarjeva zgodba iz novele »Oblak in trobenta«. Če bo Mihi Remcu uspelo napisati scenarij po svoji drami »Mrtvi kurent«, se bo lotil še to zimo svojega tretjega filma tudi režiser Jože Babič. Sredi marca bo stekla kamera za film »Pankrška mati« po noveli Prežihovega Voranca »Samorastniki«. Scenarij piše Vojko Duletič, režiser pa bo Igor Pretnar. Scenarij za sodobno komedijo ima pripravljen režiser Jože Gale, in sicer po noveli Ferda Godine »Družinski dnevi«. Za drugo komedijo izbirata scenarij režiser František Čap, svojega drugega celovečernega filma pa se bo verjetno lotil tudi režiser Jane Kavčič

Tako nam Triglav-film obeta ne samo pester snemalni program, ampak tudi nepretrgano proizvodnjo, posebno ker se dogovarja še za nekatere koprodukcije

Jugoslovanske pionirske igre 1961

Cilji in naloge — Vse okoli osrednje teme: **MOJ KRAJ** — včeraj, danes in jutri

Mnogo strokovnjakov in ustanov je zadnja leta iskalo novo vsebino in nove metode v vzgojnem delu, kakor tudi vključilo kulturno-umetniško dejavnost otrok z novimi nalogami in novimi cilji, ki so v skladu z družbenimi potrebami. Z literarnimi deli, s filmi, z gledališčem in z glasbo smo posredovali mladini najboljše umetniška dela, kar je seveda rodilo tudi uspehe. Pedagogi in drugi strokovnjaki preverjajo ob pomoči praktične dejavnosti otrok in za otroke stare metode in iščejo novih, ki omogočajo večji vpliv estetske vzgoje na oblikovanje osebnosti.

Toda estetska vzgoja je kompleksno področje. In če hočemo razviti otrokovo ustvarjalnost na kateremkoli področju, moramo graditi na njegovem doživljanju, razvijati čustveno življenje in negovati pristnost otrokovega izraza.

Vendar je na področju otrokovega ustvarjanja zelo važno **POVEZATI ESTETSKO VZGOJO** z vsemi drugimi vzgojnimi področji, posebno še z **DELOVNO VZGOJO**. Kajti brez tega bi bilo naše delo nesmiselno in brez-

Da bi se lahko Jugoslovanske pionirske igre odvijale organizirano, je potreben **koledar**, ki bo omogočil, da bodo imeli otroci pred seboj dosegljive datume v krajših časovnih razdobjih. V ta koledar naj si zapišejo dneve, ki jih že praznujemo: 29. november, Novo leto, Dan mladosti, Prvi maj, Dan borcev itd. Poleg teh pa pridejo še razni novi dnevi, ki jih bodo v času Jugoslovanskih pionirskih iger v raznih krajih različno proslavljali.

Vsi otroci Jugoslavije pa bodo proslavili naslednje dneve v tem letu:

29. november,
Dan preteklosti,
Dan naših ulic,
Dan bodočnosti,
Dan šole.

Tako bomo lahko pokazali vse, kar so ustvarili ob temi **»NAS KRAJ — VČERAJ, DANES IN JUTRI«**.

plodno, ker ne bi dosegli zaželenih ciljev.

Vse izkušnje in težnje zadnjih let so dobile svoj odraz tudi v novem učnem načrtu. Toda te izkušnje je treba še razvijati, hotenja okrepiti. Zato so se vsa društva v naši državi, ki skrbijo za otroke, zedinila, da bodo organizirala Jugoslovanske pionirske igre, ki so se začele 29. novembra leto in bodo trajale do 29. novembra 1961. Te igre bodo imele zelo velik obseg in bodo med drugim vključile v svojo dejavnost vse šole v naših republikah.

Kaj so cilji in naloge Jugoslovanskih pionirskih iger?

Najprej je potrebna materialna osnova za glavni cilj: otroci naj bi prišli čim množičneje v stik z lepim. Kulturna umetniška dejavnost naj postane otroku življenjska potreba. Zato je potrebno, da dobe šole radijske aparate, knjige, televizorje, kinoprojektorje, filme itd. Za to naj se zavzamejo zavodi, ustanove, podjetja in organizacije.

V tej celotni manifestaciji naj se ugotovi tudi program pionirske organizacije, ki naj posreduje tej dejavnosti otrok družbeno osnovo in širino.

V otrocišolskem času pa naj se otroci čim več igrajo. In njihovo igro poskusimo še obogatiti.

Vsa dejavnost naj se združi okoli skupne teme: **MOJ KRAJ — VČERAJ, DANES IN JUTRI**.

To je tako širok pojem, da je mogoče združiti okoli njega vse cilje, obenem pa si vsaka organizacija lahko izbere tisto, kar ji najbolj ustreza in prilagodi svoj program drugim. Zaradi preglednosti pa to lahko razdelimo na tri dele:

Prvi: MOJ KRAJ VČERAJ.

Proučevali bodo kulturno preteklost svojega kraja, iskali starine, poizvedovali, kdo in kdaj je živel v njihovem kraju, kaj vse se je tu zanimivega dogajalo. Otroci morajo spoznati dogodke okoli vstaje leta 1941, do-

umeli bodo, kaj jim je prinesla borba starejših in kakšne možnosti se odpirajo našemu današnjemu življenju.

Naj raziščejo vse o junaku, po katerem nosi ime njihov pionirski odred. Naj spoznajo ljudi, ki so se kot pionirji udeležili narodnoosvobodilne borbe.

Ta prvi del naj bi se končal 8. februarja, tako da bo ta naš že ustaljeni praznik še obogaten, dobil bo še več vsebine.

Drugi, osrednji del je: MOJ KRAJ DANES.

Sebi in odraslim naj otroci olepšajo življenje, da bo čim prijetnejše in zanimivejše. V ta del sodita pravzaprav tudi prvi in tretji del iger, toda njegova osnova naj bo igra.

Otroci naj se vključujejo v vsakdanje življenje svojega kraja, spoznavajo naj delo starejših, obiščejo tovarne in delavnice, vodilne ljudi svojega kraja in sosedne šole naj povabijo v šolo. Zavzemajo naj se, da bi bila n. pr. njihova ulica najlepša, najbolj čista, da bi imeli na oknih najlepše cvetje. Naj se zavzemajo za najlepšo pesem svojega kraja, najboljšo fizikalno panogo ali ročno spretnost. Kar jim je pač najbolj pri srcu. Tisto, kar izberejo, naj potem gojijo s podudarkom.

Po njihovi zaslugi naj bo njihov kraj vesel, šola svetla in privlačna, najbolj vesela šola.

In končno tretji del: MOJ KRAJ JUTRI.

Ta del bo najlepši, trajal bo od praznovanja dneva pomladi do pričetka šolskega leta.

Otroci naj razvijajo fantazijo o bodočnosti svojega kraja. Naj si zamislijo, kako bodo živeli in kako bo, ko bodo že odrasli. V to lahko vključijo tudi svoj bodoči poklic, način življenja in splošno podobo sveta.

Na koncu naj organizirajo razstavo in različne prireditve.

Jugoslovanske pionirske igre bodo končane 29. novembra 1961, zmagovalci bodo dobili nagrade in diplome.

Vse gradivo, spise, risbe, fotografije itd., naj pionirji skrbno shranijo na vsaki šoli.

Piran - obmorsko filmsko mesto

(Nadaljevanje z 11. strani)

filmov podaljšuje turistično sezono, privablja tujce, reklamira naše kraje, obrtnike, trgovinam in domačinom nudi možnost zaslužka. Vse to prinaša posredni dobiček tudi komunam. Toda to bi bilo mogoče še izboljšati.

— Kakšen poseben primer?

— Je, naše gostinstvo. Ne bom ponavljal pikrih od njih: račun, samo nekaj konkretnih: ko smo se dogovarjali s francoskimi producenti, so si želeli ogledati vse kraje, kjer bodo snemali. Tako smo obredli obalo od Pirana do Crikvenice. Hodili smo tudi v vse restavracije. Šele tam neke po Opatiji sem opazil, da naročajo povsod eno in isto jed: ribe. In veste, kaj so mi pokazali ob koncu? Od vseh lokalov na tem področju je najdražji »Pri treh vdovah« v Piranu, dražji kot katerikoli lokal prve kategorije.

— Ko smo že pri zgodbah, še nekaj bolj razveseljivega!

— Nekaj smešno resnega: ko smo snemali »Karolino Reško«, mi je rekel režiser Pogačič: »Veste, zakaj smo se odločili, da bomo snemali v Piranu? Ker ste najboljše opremljeni s sanitarnimi in z garderobami!« To merilo bi veljalo, da si zapomnijo tudi gostinci. Ali pa tista, ko je bil barman hotela Palace pripravljen plačati Beograščanom po tisoč dinarjev, če ne pridejo več razgrajati v lokal!

— Da ne bomo tako ozki, kaj pa še ljubljanski del vašega podjetja?

— V prihodnjih 5 letih predvidevamo postopno izgradnjo novih filmskih ateljev. Lokacijo smo dobili med Ježico in Tomačevim.

— Srečno in veliko uspehov v novem letu!

Z. L.

OTROK IN DRUŽINA ST. 9

Iz vsebine:
Jugoslovanske pionirske igre 1961 — Milovan Donoljić: Proglas otroške republike — Ivan Potrč: Srečanja z Bevkom — Nuša Kolar: Kaj pravijo otroci v vrstu — Majda Senčar: Trgatev sredi Ljubljane — Rajka Ratič: Največ veselja užijejo otroci, ko dedka Mrza pričakujejo — Branka Jurca: Zimski prazniki — Marija Vogelink: Poškrobana zgodba — Jovita Podgornik: Za najmlajše — mali kino — A. A.: Nekateri otroci v soli ne uspevajo dobro.

Najnižjega čina ni več

(Odlomek iz romana VIRINEJA. V redni zbirki za leto 1961 izdala Prešernova družba. Prevedel Boris Ziherl, opremil Maksim Sedej)

V šoli se je zbralo toliko ljudi kakor še nikoli prej. Gnetli so se po oknih, v veži, pred šolo.

Mlada bledikasta učiteljica je brala s suhim glasom, ki ji je drhtel od razburjenja:

...se nam je zdelo prav, da se odpovemo prestolu ruske države... Do množice so prihajali le nejasni odlomki njenih besed. Med kmeti je zavreščalo. Eden je zavpil:

»Nič ne slišimo! Ne zavpijmo. Daj moškemu!

Drugi so pritegnili:

»Naj kak pismen možki prebere!«
»No, to se ve! Kdaj neki je ženska imela glas! Samo vroščati zna. Glasno in razločno sploh ne zna govoriti!«

»Če bi bila kmetica, bi še nekako šlo. Ta pa mi javka...«

»Vojaki naj stopijo naprej! Kje so vojaki? Ti bodo razbrali!...«

»Saj so spredaj! Kje naj pa zdaj bodo, če ne spredaj!«

»Naj prebere Paška Susov. Ta dobro bere!«

»Pavel, Pavel! Kje pa je ta Susov?«

»Pojdi, beri! No, tega bomo slišali. Dober glas ima.«

Pavel je dvignil ramena in s strogim glasom pričel brati manifeste in časopise, ki so z zamudo dosegli Agirovko. Dolgo je bral. Jasno in razločno. Ves čas je v šoli vladala napeta tišina. Več ko eno uro so kmetje in kmetice stali kakor trden, molčeč zid. Tako tiho še v cerkvi niso nikoli stali. Tudi razhajali so se sila tiho, pomenkujoč se s pridruženim glasom. Samo mlad vojak deklisnega obraza in brez obrvi je tekal od ene skupne ljudi do druge in s pritrdnim glasom govoril:

»Naziv, najnižji čin« je odpravljen. Častni naslov je čin — vojaki! Najnižji čin — to se ne sme reči! Kakšen najnižji? Kdo je pa najnižji? Nič več ni najnižjega! Eh, v Romanovko pojdem. Alekseja Petroviča Kovirina je postal zastavnik, oficir. V istem vagonu sta se peljala na dopust. Dejal sem mu: »Stepa, daj da prižgem!« On pa meni: »Noben Stepa nižem, marveč sem zdaj oficir, ti si pa najnižji čin, discipline ne poznaš!« Kako sem tedaj vprical vsega vagona zardeti! Prav nalašč pojdem. Kar pove, mu porečem, kdo sem zdaj? Najnižji čin... mater ti tvojo, na, mu porečem, ugrizni! Bil je najnižji čin, zdaj ga pa ni več!«

Tisto noč Pavel in Virka dolgo nista zaspala. Ležala sta na isti postelji. Ko je prišla k njemu živeti, jo je vprašal, kje namerava spati:

»No, kako je s teboj? Ali si prišla samo gospodinjiti ali pa si prišla nasploh, kakor k svojemu možu?«

Virka ni takoj odgovorila. Nato je preprosto in tiho dejala:

»No dobro, živiva skupaj in spiva skupaj. Samo nekoliko nerodno mi je zaradi Anjutke. Velika je že.«

»Saj že spi!«

»In vendar mi je nerodno. Ko sem kot majhno dekletce prvičkrat opazila mater pri očetu, me je bilo tako sram, da sem kar težko dihal. Jaz pa sem popolnoma tuja in nič do brega ne govorijo o meni. Za malo ji bo zaradi očeta. In prve žalitve so trdožive. Počakaj, naj se nekoliko navadi name.«

Toda Anjutka ni marala za Virkino ljubezen. Spremljala jo je s sovražnimi očmi. Na Virkina vprašanja bo-

LIDIJA SEJFULINA

disi sploh ni odgovarjala ali pa se je v odgovor grdo zadirala. Ko sta se z očetom odpravljala v mesto, se je na saneh obrnila in pogledala Virko, ki ju je bila pospremila iz hiše. Pogledala jo je s tako neotroškim, sovražnim pogledom, da je Virko še dolgo ščemelo okrog srca. Anjutkino otroško sovraštvo jo je sila prizadelo, njeno srce ga je sprejelo kot kazen za vse tisto, kar je bila zagrešila v življenju. Petletni Semka in triletni Panjka sta se kmalu navadila nanjo, se oprijemala njenega krila kakor poprej materinega. Negovala ju je, da so se vse druge ženske čudile. Amisja se ji je posmehovala, kadar sta se srečali:

»Menimo se o tem, da se nobene-mu vdovcu ne kaže oženiti, ampak vsaj naj najame kako jalovo potepuško, da bo otrokom namesto matere. Včasih naletiš na zelo skrbno!«

Virki se niso dolgo rogali. Pavel ni kar tako razmetaval besed, toda prav krepke je znal izustiti, če je bilo treba. Zabrulsi jih je zdaj tej zdaj oni ženski, in utihnilo so. Virkin pogled je postal mirnejši. Toda kar nekaj vnela se je v tem miru. Malo je govorila in dostikrat se je globoko zamislila. Zakaj je človekovo srce tako nenastno? Tako malokdaj sprejme z veseljem, kar mu ponudiš. Nič mu ni prav, zmerom mu je nečesa premalo, zmerom mu nekaj greni veselje. Pavel je miren človek, za delo zna prijeti. Zelo načitan je. Zato ga ljudje ne izrabljajo, čeprav je siromak. In malce se ga boje. Virka se mu smili. Tisto prvo noč po Anjutkinem odhodu sta skupaj legla spat. Tako nežen je bil z njo, da se je Virka začudila. Niti Vaska ni znal biti tako obzirla in se ji z nelepim tako čudovito lepo približati. Pavel ni bil nežnih besedi. Samo dejal

je z vročim vzdihom: »Ti moja milala! In vendar, dejal ji je tako, kakor da bi bila njegova žena, izprošena, poročena, ne pa onečeden potepuška, tako, kakor da bi bil on prvi, h kateremu je legla v posteljo. Virka je bila vesela in hkrati nekam zmedena. Zmedenost je požrla veselje. In od tistega dne se je nekako čutila krivo. Kakor da bi bila skrivaj oblekla tujo obleko. Opazili bodo in jo med zasramovanjem strgali z nje. Zategadelj ji je bilo, kakor da se je nekaj postavilo med Pavla in njo. Nekoč se je razjezila in se napila kakor prejne čase. Ponoči je pijana dolgo kričala:

»Kaj se pred vsemi nosiš, kakor da bi bil car? Ali misliš, da sem tako hudo vesela, ker me imaš pri sebi? Zopraj mi je tvoja domišljava spaka, vsa tvoja mirna drža. Jutri grem proč! Nočem te videti!«

Mirno se je odpasal in ji zažugal: »Umolkni, če ne te pretepem kakor psa. Ne morem gledati pijane ženske, na bljuvanje mi gre! Lezi za peč in ne vrešči več! Ko se boš streznila, se bova pomenila. Mogoče te bom sam spodil.«

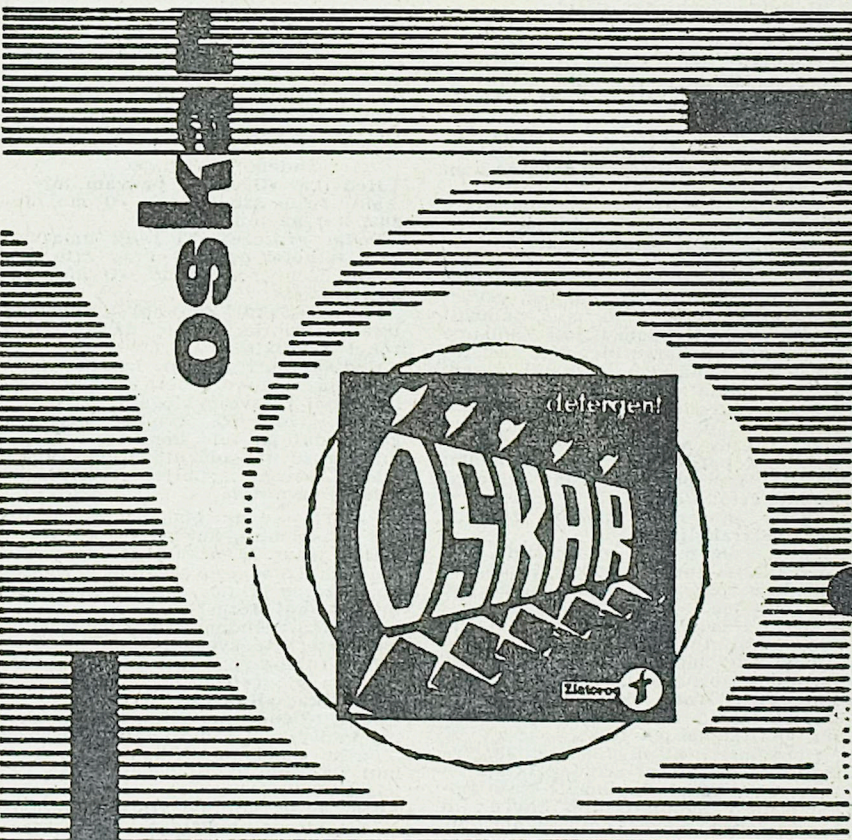
Nič ni povišal glasu, toda dejal je strogo in razločno. Oči so se srečale. Njegove svetle oči so potemnele. Niso zažarele kakor pri Virki, marveč so nekam otrdele, izgubile so blesk. Virka je prva pobesila svoje. Zjutraj se je dolgo vrtela po hiši, pripravljala se je, da bo šla, vendar ni šla. Pavel pa je kot zmerom govoril z njo, o čemer je bilo pač treba govoriti. In ponoči je Virka prvičkrat krala na njegovi rami:

»Sama ne vem, kako naj s teboj živim... Ko sva takole kakor zdajle, bi ti bila pripravljena umiti noge in to vodo piti. Kadar pa mi je s teboj mučno, dolgčas, bi ti pobegnila, samo da te ne bi videla.«

Tiho ji je odvrnil:

»Nikar ne modruj in ne nori! Živi in živi. Svoj posel opravljaj, za otroke in zase se brigaj. No, spal bi rad. Dost je besedi! Kar pomni, se še nisem z ženskami toliko onegaval. Spli!«

Tako sta živela. Kakor v slogi, toda ne povsem. Dolgi pomenkov nista imela. Ponoči sploh ne. Njegovi poljubi so bili vroči in nežni, besede skope. Toda, ko sta nocoj ležala drug poleg drugega, sta se dolgo pogovarjala. Pavel je govoril celo več kakor Virka. Pripovedoval je o mestu, o carjih, ki je pripovedoval vse tiste grdobije, ki jih je izvedel v mestu. In o življenju nasploh. Zakaj je siromakemu človeku tako težko živeti, toliko težje, kolikor bolj je pri tleh.

»DOBER GLAS GRE V DEVETO VAS!«
GLAS O DOBRI KVALITETI OSKARJE JE ZE ZDAVNAJ PRESEGETA TA OKVIR IN LAHKO REČEMO »DOBER GLAS O OSKARJU GRE V VSAKO VAS!«
ZAKAJ? — OSKAR JE PRALNI DETERGENT Z ODLIČNIMI SVOJSTVI IN NIZKO CENO:

DODATNO OPOZORILO: MNOGO ŠPORTNIH SLIK JE ŠE V OBTOKU, ZATO JIH SPROTI POŠILJAJTE NA NASLOV TOVARNE ZLATOROG MARIBOR.

ZA PRANJE VOLNENIH IN OBCUTLJIVIH TKANIN UPORABLJAJTE DETERGENT »PERILO«

NOVOLETNI POGOVORI Z MLADIMI ŠPORTNIKI IN TELESNOVZGOJNIMI DELAVCI NAŠEGA OKRAJA

PROSIM, IZBERITE SI SVOJEGA VZORNIKA!

Za nami je bogato športno leto. Pravijo celo, da bogatejšega doslej nismo imeli, čeprav je marsikateri domači športni dogodek šel spričo dogajanja v svetovni športni areni mimo nas.

In vendar so uspehi našega domačega športa prav letos tako otipljivi, da ne moremo mimo njih. Zares, prišel je čas, ko vztrajno lomimo pregraje, ki so nas še pred nedavnimi sklepele v meje našega okraja. Zato našim mladim ljudem, ki iščejo svojega športnega vzornika, ni treba iskati idolov le med tujimi imeni, kajti srečal jih bo lahko na naši domači športni poljani. Naj vas ne začudijo, če tokrat nismo iskali samo

imen naših tekmovalcev-velikanov, ampak smo poskušali najti našega vzornika med bolj ali manj znanimi športniki in telesnovzgojnimi delavci, ki s svojim gorečnim delom utirjajo pot naši telesni kulturi. In prav zato, ker stoji tako skromno ob strani v številnih novih telesnovzgojnih žariščih v naših komunah in kažejo s svojim vzornim delom pot mlademu rodu, smo jih lahko upravičeno uvrstili v naš novoletni pogovor. Zapravili smo jih še, naj povedo kar največ tudi o vzrokih težav in nerazumevanja, ki ponekod dušijo športno aktivnost delavoljnih članov športnih društev in telesnovzgojnih organizacij.

MLADE IZOLSKÉ VESLAČICE, MED KATERIMI JE TUDI MARICA LEBANOVA, LAHKO UPRAVIČENO UVRSTIMO MED ELITO NAŠIH ŠPORTNIKOV

Dober športnik in organizator

Telesna kultura je žal v postojnski občini prvič po vojni stopila v novo leto v znaku stagnacije. Ugotovitev ali nič razveseljiva in prav zato je bila odločitev, koga od športnikov ali telesnovzgojnih delavcev predstaviti javnosti, dokaj težka.

Odločili smo se za košarkarja LJUBO MIKLAVČIČA, starega 24 let in zaposlenega v računovodstvu GPZ v Postojni. Ne toliko zaradi športnih dosežkov, kolikor zaradi njegovih pobud in prizadevanj, da bi telesna kultura v tej komuni končno le dobila tisto družbeno vlogo, ki ji je v današnjih dneh namenjena. Takole je povedal:

— Športom se ukvarjam od otroških let. Tekmoval sem v košarki, smučanju, plavanju in rokometu, najbolj pa me je pritegnila košarka, ki je kljub nekaterim spodrslijajem prevzela vodilno mesto v športnem življenju Postojne, — je odgovoril Ljubo na prvo vprašanje.

Kot kapetan košarkarjev Partizana ste več let vodili moštvo po slovenskih igriščih. Katerega dogodka se v tej zvezi najbolj spominjate?

— Morda se zdi neverjetno, da mi je v lepšem spominu kot zmage vseh nerazdvojenih tovarštev v moštvo. Bili smo izredno kolektivni. Mnogo smo potovali in čeprav nezadostno nahranjeni, smo znali premagati tudi boljša moštva.

In vaše največje športno doživetje v letu 1960?

— Dve sta. Uvrstitev v reprezentanco skopske vojne oblasti za vsecelijsko smučarsko prvenstvo, ki se

Zmagoslavje volje in vztrajnosti

Odločitev v Izoli ni bila težka: 21-letna delavka MARICA LEBANOVA je članica slavne četvorke veslačice izolskega veslaškega kluba »ARGO«. Sicer pa naj povemo, da se Marica ukvarja poleg veslanja še z odbojko, balinanjem in telovadbo. To je vsekar pogoj za naporne treninge pri veslanju. Prav v tej vsestranski športni aktivnosti je iskati rezultate vrhunskih dosežkov mladih izolskih veslačic. O svojih osebnih uspehih je Marica odgovorila skromno naslednje:

— Veslanje od leta 1956 stalno v četvercu. Rezultat naših prizadevanj: šest okrajnih tekmovalj, štiri republiška, pet zveznih in dve mednarodni tekmovalji, da ne omenjam mednarodnih tekmovalj in regat. Na prvem okrajnem prvenstvu smo bile druge, nato stalno prve. Na zveznih prvenstvih smo bile dvakrat prve v zveznem razredu in trikrat prve za I. razred. Na mednarodnih tekmovaljih sem bila prvič v Poznanju, letos v avgustu pa v Londonu na evropskem šampionatu. Kot znano, smo zasedle peto mesto pred ekipami ČSR, Anglije in Poljske.

Koliko časa trenirate, kdaj in kje?

— Pri nas je trening ločen na zimski in letni čas. Pozimi treniramo dvakrat tedensko po eno uro v telovadnici, poleti pa najmanj po dve uri zjutraj in dve uri zvečer vsak dan. Jutranji trening pred glavnimi regatami nam omogoča kombinat Delamaris, kjer imajo veliko razumevanje za naše športno udejstvovanje.

Torej vam ostaja malo prostega časa?

— Res je, za vrhunske dosežke se odpovedujemo marsikateri ugodnosti, prostemu času in razvedritvi. Sicer pa osebno za mojo panogo športa ne bi našla nadomestila.

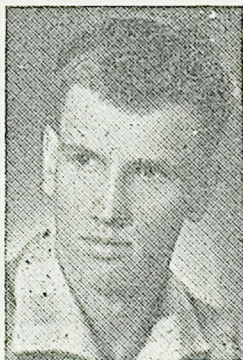
V tovarni Delamaris delam že pet let. Moji sodelavci in uprava kažejo razumevanje za mojo športno dejavnost, prijateljsko vzdušje pa vlada tudi v klubu, saj je jasno, da so naši uspehi odvisni od enotnosti vseh članic v čolnu in od vaditelja. Žal mi je le, da delo športnih delavcev in zlasti inštruktorjev ni dovolj priznано, kar je tudi eden izmed razlogov, da se mladina, ki ima nasploh dovolj zanimanja za telesno vzgojo, ne more vanjo aktivno vključiti.

Čiti. Tudi denarna pomoč, ki jo nudi športnim društvom občina, ne zadovoljuje, zato smo zelo zadovoljni, da ima naš klub tako dobrega pokrovitelja kot je Delamaris, kjer nam nudijo vsestransko pomoč.

Ob koncu našega razgovora smo

Gradimo na kolektivnih uspehih

Ime košarkarja RAJKA GRLEJA je kljub njegovim 18 letom starosti znano ne le v kraju njegovega bivanja — Ilirski Bistrici, ampak ga pozna že večina naše športne javnosti. Če vam zaupamo, da meri Rajko v višino 192 cm, vam bo takoj jasno, da ga bomo najčesteje srečali v vrstah košarkarjev. Sam sicer pravi, da je njegovo nagnjenje do te igre iskati zlasti v lepoti te športne panoge, polne domiselnosti in dinamičnosti. Vendar to ni vse, skoraj dnevno ga boste

Rajko Grlj

lahko srečali tudi pri namiznem tenisu, odbojki, atletiki in plavanju. Skromno je dejal:

— Moji športni uspehi niso veliki, kajti pri nas gradimo na kolektivnih dosežkih. Tako si naša ekipa lasti večkratno prvenstvo okrajnega in primorskega pokala v odbojki in osvojitev primorskega košarkarskega pokala v trajno last. Sedaj branimo naslov prvaka zimskega pokalnega turnirja v Sežani ter smo se kvalificirali v II. republiško ligo in dvakrat dosegli drugo mesto v skupnem plasmaju. Prvič nam je spodelitev, drugič pa smo se povzpeli v I. republiško ligo.

Marico vprašali, kateri letošnji športni dogodek ji je ostal najbolj v spominu.

— Odgovor nas ni presenetil: evropski šampionat v Londonu, seveda. — Tukaj nam je sicer uslo zasluženo tretje mesto, ker nismo tekmovali z lastnim čolnom, zato pa sem tembolj prepričana, da bo Veslaška zveza Jugoslavije prihodnjič poskrbela za prevoz našega čolna, da nas take nepotrebne nevšečnosti ne bodo ovirale na poti k še boljšim rezultatom.

sko ligo. Skromni gimnazijec pa nam je zamočlal, da je osebno požel lepe uspehe tudi v namiznem tenisu ter dosegel celo prvo mesto na 100 metrov v plavanju.

Na vprašanje, kje trenira, je povedal, da imajo težave, ker je edini prostor, kjer lahko vadijo na odprtem igrišču. Če ga ne ovira vreme, trenira vsak dan vsaj dve uri: — Sicer pa sem prepričan, da mi je telesna vzgoja nepogrešljivo opravilo, končno pa imam tudi obilo koristi od mojega športnega udejstvovanja, ker sem postal odpornejši in spretnjši, — je dejal Rajko in pripomnil, da sodeluje tudi v raznih sekcijah kulturnega društva v Ilirski Bistrici.

V Hrpeljah pogrešajo sistematično telesnovzgojno delo

KLAVDIJ TREBEC iz Hrpelj je znan po svojem raznolikem fizikalnem udejstvovanju. Posebne simpatije goji do namiznega tenisa in nogometa, svoj čas pa je igral v odbojkarški ligi v Sežani ter Postojni. Vendar Klavdij meni, da telesna vzgoja in šport v Hrpeljah občutno zaostajata za razvojem v ostalih občinah. Razlog vidi v pomanjkljivi disciplini in premalo sistematičnem delovanju tamkajšnjega društva »Partizana«.

— Vse preveč priložnostno gojimo šport, radi se zagrizemo v to ali ono panogo, potem pa kmalu popustimo, — je rekel Klavdij in izrazil obžalovanje, ker so tako nespretno izkoristili pol milijona dinarjev, ki jim jih

V Piranu skoraj brez ficka pomoči

Med vidnejšimi piranskimi športniki je odgovorila na našo novoletno anketo 19-letna dijakinja DORA GREGORČIČ iz Pirana. Glavna športna panoga bodoče učiteljice je rokomet, udeležuje pa se tudi v košarki. Dora je razen tega še vadaljica TVD »Partizana«. K največjim uspehom v svoji športni karieri prištevava Dora svoji ekipi prvo mesto na republiškem pokalnem prvenstvu žensk v rokometu 1959 in letošnje prvo mesto v okrajnem tekmovalju.

Kot večina aktivnih športnikov se tudi Dora pritožuje zaradi pomanjkanja časa — tembolj, ker se ji zdi fizikalna koristna protitež naporu usmaku delu. Se bolj pa je moti, kot tudi vse telesnovzgojne delavce in športnike v Piranu, dejstvo, da je piranski »Partizan« deležen mnogo preskromne pomoči občine in družbenih organizacij ter se zato čestokrat dobro volja in rast piranskih društev utaplja v finančnih problemih.

Zaradi tega problema so v glavnem tudi onemogočena srečanja piranskih športnikov s svojimi vrstniki drugod, tare pa jih tudi problem vadaljstva, ki pa so ob prazni družbeni blaginji domala slednjemu društvu nedosegljivi. ObLo Piran je n. pr. odobril Svetu za telesno vzgojo za vse telesnovzgojne organizacije v občini (3 društva »Partizan«, nogometni klub, jadranci, veslači, šahovski klub in strelska družina) borih 900.000 dinarjev, kar je komaj zadostovalo za vzdrževanje telovadnic. Zato ni čudno, da se društva lahko udeležujejo v javnosti samo takrat, ko so člani pripravljani sami nositi odgovarjajoče stroške. Doro je najbolj prizadel letošnji fiasko, ko so morale rokometistice zaradi pomanjkanja finančnih sredstev odpovedati celo nadaljnje tekmovalje za republiško prvenstvo.

— Ta odstop, ki je sledil komaj dobro pripravljenemu okrajnemu prvenstvu naše rokometne ekipe, me je najbolj prizadel, je med drugim povedala Dora. Kljub temu pa je vztrajna športnica izrazila prepričanje, da se bodo tudi v Piranu našli ljudje, ki bodo podprli te zagrenjene, a še vedno vztrajne piranske športnike.

Š A H

V počastitev Dneva JLA, 22. decembra, je bil v Domu JLA v Postojni šahovski dvoboj na 20 deskah med mladinsko reprezentanco Postojne in moštvom krajevne garnizije JLA. Čeprav je po prvi uri igranja, ko je vojno moštvo vodilo že s 4:0, kazalo, da bodo mladinci doživeli pravo katastrofo, so na ostalih deskah močno popravili položaj in zaključili dvoboj s tesnim porazom 8 in pol : 11 in pol točke.

(ma)

Ljubo Miklavčič

ga po 14-dnevem skupnem treningu na Šar planini zaradi nenadne obolenosti nisem mogel udeležiti. Drugo doživetje je bilo neprijetno. Po vrnitvi iz JLA sem se spet vključil med košarkarje. Iz II. lige smo izpadli in tedaj so mnogi javno pripisali poraze starosti igralcev, niso pa videli razprtij v Partizanu, ki so morale nujno privedi do takšnega konca.

Sklepete, da bo izredni občni zbor Partizana sklical na pobudo članstva, pomenil v delu našega društva kakšno vidnejšo prelomnico?

— Upam. Sicer v takšnem položaju mnogo pomeni že samo dejstvo, da je Partizan dobil novo upravo, sestavljeno iz mlajših moči. Problem zase pa so finančna sredstva. V postojnski občini smotno financiranje telesne kulture še danes ni rešeno. Nad 600 članov v društvu je brez revizij, če izvajamo skromne telovadne naprave.

Prejšnji mesec ste v organizaciji JLA ustanovili sekcijo za telesno vzgojo. Kakšen program dela ste postavili?

— Predvsem želimo širšemu krogu članstva SZDL spregovoriti o problemih telesne kulture v mestu. Sekcija si bo prizadevala, mobilizirati občane pri prostovoljnem delu za obnovo razpadajočih igrišč. Ta pobuda je izšla iz članstva SZDL.

Kako ocenjujete delo telesnovzgojnih forumov v občini?

— Nekega osrednjega organa, organizatorja, koordinatorske in pobudniške novih smeri sploh čutiti ni. Stihlja v delu društev postaja zelo očitna. Premajhno skrb posvečajo vključevanju mladine, kjer pa jo imajo v društvu, ne delajo mnogo z njo.

In razlogi za to?

— Mislim, da so subjektivnega, kakor tudi objektivnega značaja. Skupnost v komunah telesni kulturi še ni priznala enakovredne družbene vloge kot ostalim področjem družbene dejavnosti. Od tod načrtno financiranje te aktivnosti in podcenjevanje dela športnih in telesnovzgojnih funkcionarjev, dasiravno jim je poverjen del vzgoje mladine.

Kakšni so vaši športni načrti za bodoče?

— Po delu v podjetju mi preostane le čas, da se lahko posvetim v društvu. Aktivno športno nastopanje sem opustil, da bi se lažje posvetil terenskemu delu s košarkarskim naraščanjem, ki je v Postojni

Piran ima v ženskem rokometu močno zastopstvo tudi po zaslugi Dore Gregorčičeve (na sliki spredaj z žogo v roki)

Klavdij Trebec

je dodelila občina za ureditev športnega igrišča.

No, vodstvo Partizana v Hrpeljah si kljub temu nenehno prizadeva, da bi pritegnili v krog aktivnih športnikov čim več mladine, ki je v Hrpeljah in okolici ne manjka.

Lahko razumemo, da je Klavdij zelo nesrečen, ker ne more sistema-

PREDLOGI KOMISIJE ZA KOŠARKO

Komisija za košarko pri Okrajni zvezi za telesno vzgojo s sedežem v Postojni je v četrtek pripravljala o predlogu novega tekmovalnega sistema v republiških košarkarskih ligah. V predlogu, ki ga je naslovlila Košarkarski zvezi Slovenije, zastopa stališče, naj bi I. rep. ligo povečali na 10 članov, drugo ligo pa razdelili na vzhodni in zahodni del. V zahodni ligi naj bi tekmovala tudi moštva Partizana iz Kopra, Postojne in Ilirske Bistrice, v kolikor slednjim ne bo omogočeno tekmovali v I. ligi. Komisija je hkrati sklenila, da bodo ostala moštva koprškega okraja tudi v letu 1961 tekmovala v enotni ligi. Dokončni sklep o reorganizaciji republiških košarkarskih tekmovalj bo izrekla skupščina KZS.

(ma)

ANALIZA O VOLITVAH VODSTEV KRAJEVNIH ORGANIZACIJ SZDL:

Odlično spričevalo zavesti naših ljudi

Okoli 40 tisoč članov SZDL na predvolilnih in volilnih konferencah — V 195 krajevnih organizacijah SZDL je bilo izvoljenih 2213 novih odbornikov

»Volitve v vodstva krajevnih organizacij SZDL so v polni meri pokazale zavest naših delovnih ljudi,« so ugotovili na seji predsedstva Okrajnega odbora SZDL minuli petek, ko so analizirali potek volitev v te osnovne enote Socialistične zveze.

Volitve vodstev krajevnih organizacij SZDL so bile v našem

Mladinci iz TOS so čestitali vojakom

Ob Dnevu JLA je obiskala skupina mladincev iz industrijskega obrata »TOS« v Hrpeljah pripadnike JLA v obmejni karavli v Krvavem potoku in jim s čestitkami k prazniku izročila umetno izdelano stekleno darilo. Komandir karavle je zadržal mladince na mali pogostitvi in se jim zahvalil za pozornost in ljubezen, ki jo izkazuje mladina naši armadi.

J. Ž.

Kaj pravijo drugod ...

Primorske NOVICE

PROGRAMI ZA 630 ha NOVIH VINOGRADOV IN SADOVNJAKOV

Določeni, odobreni in vloženih je bilo pri Zdravni hranilnici in posojilnici v Sempetru pri Gorici z zaprosilom za posojilo 13 investicijskih programov.

Po teh načrtih naj bi obnovili do leta 1965 — 347 ha vinogradov in 282 hektarov sadovnjakov. Predračunska vrednost prvih naj bi znašala 502 milijona, drugih pa 301 milijon. Torej skupaj 803 milijone. Od tega znaša zahtevek za posojila pri Jugoslovanski kmetijski banki 402 milijona dinarjev.

Glede na razpoložljiva sredstva te banke kaže, da bo za prihodnje leto na razpolago kakih 100 milijonov dinarjev kredita.

Edelvik

TELEVIZOR SI BODO KUPILI

Dijaki osemletke v Zalcu so pred kratkim sprožili akcijo za nabiranje odpadnega materiala in papirja. Skupno akcijo so že tedaj sprejeli z namenom, da bodo z zbiranjem odpadnega materiala »zbrali« tudi toliko denarja, da si bodo lahko kupili televizor. Ze prva »papirnata« akcija je bila zelo uspešna. Nabrali so kar preko 3 tone odpadnega papirja, ki so ga potem posredovali podjetju »Odpad«.

DOLENJSKI LIST

DOBRO, VENDAR NE NAJBOLJE

Do 13. decembra so organizacije Socialistične zveze v vseh devetih občinah izvedle 227 krajevnih konferenc.

Razprave so bile povsod zelo raznolike.

Skoraj povsod je bilo opaziti nov odnos delovnih ljudi do reševanja komunalnih problemov. Ne gre več za zahtevo po denarju, za popravilo raznih komunalnih del ob občine, ampak za trezno presojo, koliko bi lahko prispevali sami in koliko zmore dati občina.

Slišati je bilo mnogo kritik, da odborniki ljudskih odborov ne poročajo volivcem o svojem delu in da imajo z njimi premalo stikov.

GLAS

PO STEZAH PARTIZANSKE JELOVICE

Iz vseh šol kranjskega okraja bo prišlo v Ribno 15. januarja več kot 300 mladih smučarjev: pionirjev in pionirk. Pomerili se bodo v smučarskem teku in streljanju z zračno puško. Ta prireditve bo ena izmed množičnejših manifestacij zimskošportnih tekmovalcev v okviru vseh prireditev »PO STEZAH PARTIZANSKE JELOVICE«. Tekmovanje organizira TVD »Partizan« Bled. Iz vseh šol (ki jih je v okraju nad 100), se bo tekmovalstva udeležilo 76 ekip.

okraju končane konec novembra. Na predvolilnih in volilnih konferencah je sodelovalo okoli 40 tisoč članov SZDL, kar dokazuje, da so nove oblike dela Socialistične zveze še povečale zaupanje državljanov, da bodo lahko preko nje urejali številna, zanje življenjsko važna vprašanja. Zelo dobre so bile priprave in volitve same v občinah Koper, Ilirska Bistrica, Sežana, pa tudi v drugih občinah niso zaostajali.

Na vseh konferencah so člani SZDL načeno šteli vprašanja, kot je funkcioniranje ljudskih odborov, stanovanjskih skupnosti, delo zborov volivcev, pomenili so se o različnih komunalnih in krajevnih zadevah, o problematiki šolstva, o naši turistični politiki, o graditvi stanovanj, hišnin, o delovanju nekaterih družbenih organizacij, o organiziranju sekcij Socialistične zveze, zlasti pa je bilo mnogo besed izrečenih o izvajanju naše socialistične demokracije ter o pojavih, ki državljanom onemogočajo, da bi lahko uspešneje sodelovali in sodelovali v komunalnem življenju.

V našem okraju je bilo prej 300 osnovnih organizacij Socialistične zveze. Na teh volitvah vodstev krajevnih organizacij pa so bile nekatere osnovne organizacije združene, tako da je na področju okraja sedaj skupno 195 krajevnih organizacij SZDL, ki imajo 119 podružnic. V vodstva teh organizacij je bilo izvoljeno skupno 2.213 odbornikov. Med njimi je 21,4% odbornic, 22,1% mladine, kar pomeni, da so novi odbori tudi po sestavi taki, da bodo lahko delali.

Na seji predsedstva so ugotovili tudi nekatere slabosti izvedenih volitev. Tako so v nekaj krajih

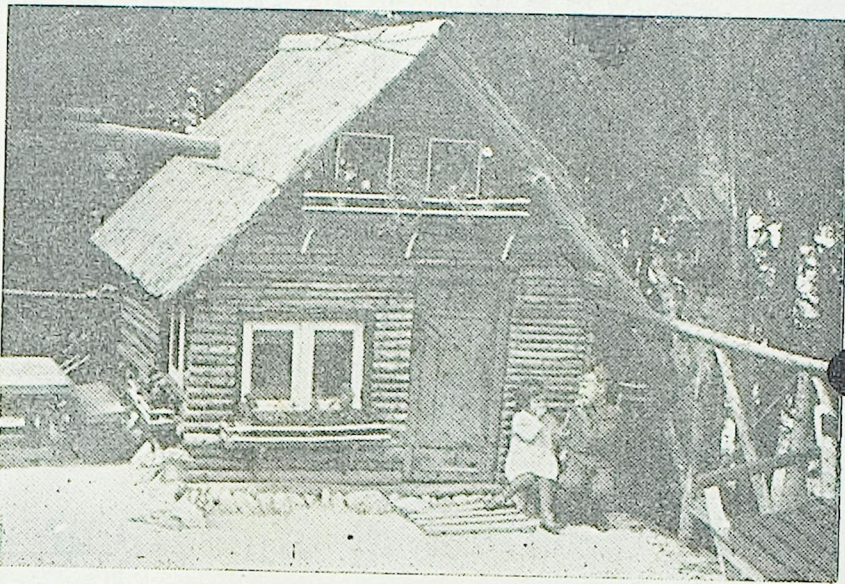
kljub jasnim določilom izvolili nove odbore z javnim glasovanjem, v nekaj krajih so bila poročila preveč splošna, na nekaj konferencah pa so pozabili na sklepe, s katerimi bi določili program svojega dela za bodoče obdobje. Kljub tem slabostim pa so bile volitve v vodstva krajevnih organizacij velika manifestacija zavesti naših delovnih ljudi, bile so dokaz, da so se člani Socialistične zveze našega okraja močno zavzeli za uveljavljanje take vsebine dela, kakor jo je nakazal V. kongres SZDL Jugoslavije.

SOCIALISTIČNA ZVEZA NA HRPELJSKEM V NOVEM DELOVNEM POLETU

V novih odborih so tudi mlade sile

Ze pred dnevi so bile tudi na območju občine Hrpelje končane volitve v nove odbore krajevnih organizacij SZDL. Končno skupno poročilo o poteku in izvedbi volitev ugotavlja, da so bili tako predvolilni sestanki kakor tudi volitve same zadovoljivo obiskane kljub nevspešnemu vremenu, kar je neprijetno zlasti med raztresenimi vasi tega razsežnega področja. Toliko bolj je razveseljivo dejstvo, da je vsoka socialistična zavest prebivalstva z redkimi izjemami premagala vse vremenske in druge ovire.

Ljudje so na sestankih v živahnih razpravah prikazovali stanje kmetijstva, nujne potrebe po popravilu vaških cest in poti, potrebo po izboljšanju preskrbe z zdravno pitno vodo in s tem v zvezi naglaševali neodložljivo ureditev vaških vodnjakov, napajalšč, kanalizacije, javne razsvetljave. Prav tako niso prezrli sodelovanja s kmetijsko zadruzo glede povečanja kmetijske proizvodnje, govorili so o pogojih za večjo rentabilnost živinoreje in sadjarstva. Zanimali so se, kako občinska uprava gleda na reševanje vaških problemov, dajali predloge in pobude. Obravnavali so tudi vprašanja šolskega in izvenšolskega izobraževanja, dalje vprašanje varstva otrok in socialno ogroženih ob-

Pravilnična hišica »Metka« je mala sosed »Spominčice«, počitniškega doma OLO Koper

čanov ter zaposlitve razpoložljive mlade delovne sile.

Na področju občine je danes 36 krajevnih organizacij SZDL, ki štejejo skupaj 3450 članov, volilnih upravičencev pa je 5272. V preteklem letu se je raznih delovnih akcij v vaših udeleževalo skupaj 2473 članov, ki so opravili 46.849 prostovoljnih delovnih ur, z vprežno živino pa 5.131 ur. Skupna vrednost opravljenega prostovoljnega dela je ocenjena na 8.008.220 dinarjev.

V nove krajevnice odbore so izvolili skupaj 262 odbornikov, v 9 podružnicah krajevnih organizacij pa 27 odbornikov. V novih odborih je 47 žena, 64 mladincev in 53 članov Zveze komunistov. Od starih odbornikov je bilo nanovo izvoljenih 95, novih pa je 167. Po socialni strukturi je v novih odborih zastopanih 113 kmetov, 80 delavcev, 32 uslužbencev, 37 pa jih pripada raznim drugim poklicem. V preteklem letu je bilo v 44 osnovnih organizacijah le 44 žena in 45 mladincev. Navedene številke dokazujejo, da so novi odbori poživljeni in pomnoženi z mladimi silami, ki bodo v bodočem poslovnem razdobju še intenzivneje in uspešneje nadaljevali začeto delo.

Dne 19. decembra je bil v Hrpeljah enodnevni seminar za novo izvoljene predsednike in tajnike krajevnih organizacij SZDL. Seminarja so se udeležili predsedniki in tajniki iz 30 krajevnih organizacij. Te dni sestavljajo na posebnih sestankih v krajev-

nih organizacijah programe dela in organizirajo razne delovne sekcije.

V pripravah na bližnjo občinsko konferenco je zaplato po vseh krajevnih organizacijah živahno gibanje, saj bo na občinski konferenci med najvažnejšimi točkami dnevnega reda predlog novega občinskega gospodarskega načrta za leto 1961 in osnutek perspektivnega plana za bodočih pet let.

J. Ž.

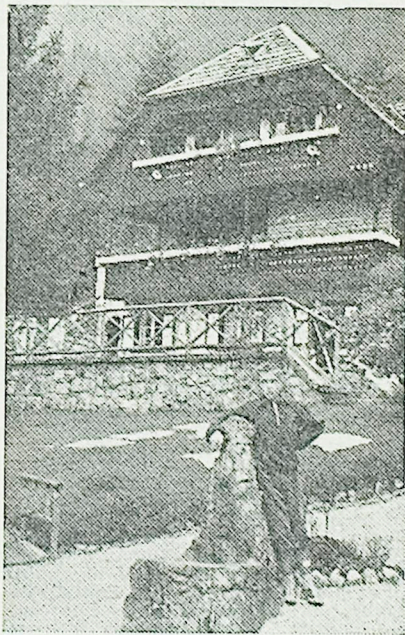
IZREDEN RAZVOJ PERUTNINARSTVA V NEVERKAH

Po podatkih, ki jih je posredoval Občinski ljudski odbor Postojna, se je Perutinarstvo »Kras« iz Neverk v letu 1960 s svojimi perutninarskimi proizvodi že močno uveljavilo na tržišču. Tako so že do konca novembra prodali 48 tisoč piščancev za zakol v skupni teži 685 q, nadalje 147 tisoč enodnevnih piščancev ter nad 2 milijona valilnih in jedilnih jajc.

Podjetje je v preteklem letu investiralo v perutninarske objekte skoraj 300 milijonov dinarjev. Od 25 planiranih je postavilo 19 kokošnjakov, v katerih je po 5 tisoč kokoši, medtem ko se je začetni stalež perutnine dvignil od 23 tisoč na 130 tisoč kokoši nesnic. Rezultati so za mlado podjetje vsekakor spodbudni in dajejo slutiti, da ima perutninarstvo v Neverkah vse pogoje za razvoj v eno najmočnejših podjetij te vrste pri nas. (ma)

NOVOLETNA JELKA V HRPELJAH

Iniciativni odbor za organizacijo Novoletne jelke je pripravil tudi letos kolektivno obdarovanje s praktičnimi darili, ki jih je v posameznih šolskih okoliših razdelil dedek Mráz. Ob Novoletni jelki so izvajali pionirji krajše kulturne programe. Kljub temu, da letos nekatera podjetja niso pokazala pričakovanega razumevanja za pomoč pri tej novoletni akciji, je iniciativni odbor ob pomoči občinskega ljudskega odbora, ki je v ta namen naklonil 100.000 dinarjev, izvedel obdarovanje otrok po zamišljenem načrtu.

Počitniški dom OLO Koper »Spominčica« v Kranjski gori

PODJETJE »VELURPLASTIK« V HRUŠEVJU V POSKUSNI PROIZVODNJI

Že sedaj izredno zanimanje za nove proizvode

Gradbeno okovje iz plastične mase bo osrednji proizvod novo ustanovljene tovarne »Velurplastik«, ki je že začela s poskusno proizvodnjo v adaptiranih bivših skladiščih v Hruševju. Tovarna ima tudi že lep del nove opreme, nekaj pa je bodo morali uvoziti. Investitor — ObLO Postojna — je vsem prebivalcem Hruševja in okolice namigoval nedvomno veliko uslugo, saj je na tem področju na razpolago še precej delovne sile.

Razen povedanega se bodo v novi tovarni specializirali tudi za velurizacijo ladijske obloge, pohištva in kožnih izdelkov. Ta

oddelek bo začel s poskusno proizvodnjo februarja prihodnje leto, ko bo znašalo število zaposlenih že blizu 60 oseb. Do konca prihodnjega leta pa predvidevajo zaposlitev nadaljnjih 110 do 120 oseb, vodstvo podjetja pa že sedaj skrbi, da bodo dobili zadovoljivo število kvalificiranih moči. Razen sedanjega bodo v doglednem času adaptirali še eno poslopje, ki je celo znatno večje od sedanjega.

Za izdelke novega podjetja je že sedaj izredno veliko zanimanje, saj so pri »Velurplastiku« prodali že vso proizvodnjo za leto 1961. (bb)

Povečati bo treba skrb za socialno varstvo

V torek sta občinski zbor in zbor proizvajalcev Občinskega ljudskega odbora Koper razpravljala o nekaterih perečih vprašanjih, predvsem pa o socialnem varstvu mladine. Občinski svet za socialno varstvo namreč ugotavlja, da bo potrebno ob podpori političnih in družbenih organizacij povečati skrb za vzgojo socialno ogroženih otrok.

Nato so ljudski odborniki obravnavali in sklepali o spojitvi trgovskega podjetja na drobno »Trgovski dom« in trgovskega podjetja z industrijskim blagom »Slavica« v Kopru, v novo veletrgovsko podjetje z industrijskim blagom. Ta združitev je bila potrebna zaradi izboljšanja blagovnega prometa. Na tej zadnji letošnji seji Občinskega ljudskega odbora Koper so med drugim tudi sprejeli odlok o ustanovitvi stanovanjskega sklada občine

USTANOVITEV NOGOMETNEGA KLUBA V DEKANIH

Po dolgih prizadevanjih so končno v Dekanih le prišli do lastnega nogometnega kluba. To je vsekakor pomemben dogodek, saj je organizirana gojitev nogometnega športa v takem majhnem kraju, kot so Dekani, res vsega priznanja vredno delo.

Na ustanovnem občnem zboru v Dekanih so se zbrali predstavniki krajevne organizacije Socialistične zveze, predstavniki okrajne komisije za nogomet in predstavniki tovarne Lama. Na ustanovni občni zbor pa so prišli tudi zaslužni člani nekdanjega nogometnega kluba Jadran ter številni ljubitelji nogometnega športa, predvsem vaška mladina.

Najvažnejši sklep je vsekakor ta, da se bo NK Dekani udeležil že spomladanskega dela prvenstva v koprski okrajni ligi, seveda izven konkurence.

Novemu nogometnemu klubu, ki ga bo vabil poštvovalni Aldo Prašnikar, želimo pri bodočem delu mnogo uspehov!

TUDI POZIMI NOGOMETNI DOGODKI

Kakor smo že poročali, je koprski nogometna podzveza dala zamisel o organizaciji zimskega nogometnega tekmovanja najboljših (enajstoric koprskega in puljskega okraja. Zdaj pa smo pred realizacijo te pobude. Okrajna komisija za nogomet je že razpravljala s predstavniki puljske podzveze, ki so z veseljem sprejeli ta predlog. Tekmovanja bi se udeležilo osem do deset enajstoric z Kopra, Izole, Pirana, Postojne, Sežane, Ilirske Bistrice, Umaga, Buj in Pulja. Igrali bi po izločilnem sistemu in v naslednje kolo bi se uvrstili samo zmagovalci. Zmagovito pa bo tisto moštvo, ki bo iz dveh tekem potegnilo boljši izkupiček. V mnogih primerih bo najbrž odloila razlika v golih.

Koper, odločbo o ustanovitvi komunalne banke za občino Koper in odločbo o ustanovitvi komunalnega servisa v Kopru.

OTROCI V SKOFIJAH ZA SVOJE VRSTNIKE V ALŽIRU

Pionirji osnovne šole v Skofijah nad Koprom so se odpovedali kolektivne nagrade dedka Mraza v korist alžirskih otrok, za katere je pravkar v vsej državi velika nabiralna akcija. Osvobodilni boj alžirskega ljudstva iz kolonialnih spon je v nemali meri prizadel namreč tudi alžirske otroke, ki s hvaležnostjo v srcih sprejemajo pomoč otrok vseh svobodoljubnih narodov v svetu. Pionirji osnovne šole v Skofijah so se torej že vključili v to človekoljubno akcijo ter nedvomno zaslužijo za svojo pobudo vse priznanje.

Tovarna v miniaturi

V soboto, 17. decembra 1960 so odprli v Izoli tehnično delavnico Modelarskega kluba »Mehanotehnika« Izola ob navzočnosti predsednika Glavnega odbora LT Slovenije Milka Goršiča, zastopnika Centralnega odbora Ljudske tehnike Jugoslavije Vlada Bulakoviča, sekretarja GO LTS Lojzeta Prvinška, predsednika OO LT Koper Vinka Žnidaršiča in sekretarja OO LT Miroslava Okretiča.

Po uvodnih besedah direktorja podjetja Mehanotehnike Nerina Gobba-Gina, ki je orisal pomen tehnične vzgoje pionirjev in mladine in koristnost te dejavnosti pri vzgoji kadrov za gospodarstvo, posebno za dejavnost modelarjev za potrebe tovarne »Mehanotehnika«, je v imenu kolektiva, ki je prevzel patronat nad to dejavnostjo v Izoli, izročil ključ nove delavnice predsedniku uprav-

Tekmovanja ob Dnevu JLA

Kakor vsako leto ob prazniku naše armade, tako so bila tudi letos v Kopru na sporedu številna športna srečanja med pripadniki koprskih garnizij JLA ter športnimi društvi in aktivisti. Največje presenečenje so pripravili vojaki v odbojki, kjer so tesno, vendar zaslužno premagali koprski Partizan s 3:2. V srečanju z invalidi je bil izid neodločen. Medtem ko so vojaki zmagali v šahu s 3:2, so bili invalidi uspešni v streljanju z zračno puško, kjer so zadel 13 krogov več.

Zanimivo je bilo tudi srečanje vojakov s koprskimi učiteljskimi. Pripadniki JLA so zmagali v odbojki (3:2), streljanju (280:248) in v šahu (9:1), a v namiznem tenisu učiteljskimi s 5:0.

nega odbora Modelarskega kluba »Mehanotehnika« Izola.

V imenu vseh modelarjev se je predsednik upravnega odbora Kluba zahvalil za zaupanje in obljubil, da bodo modelarji še naprej delali v korist tovarne in občine. Upravni odbor je sestavljen samo iz mladih ljudi, ki bodo obravnavali: tehnična, komercialna, finančna, propagandna, materialna, prodajna in šolska vprašanja. Za delo v delavnici je izdelan poseben program dela. V delavnici se bodo vzgajali bodoči inštruktorji modelarstva in to v treh grupah A, B in C.

Ob tej priložnosti je v imenu Centralnega odbora Ljudske tehnike Jugoslavije izročil Vlado Bulakoviču priznanje in nagrado 500.000 dinarjev Okrajnemu odboru Ljudske tehnike Koper kot najboljšemu v FLRJ na področju tehnične vzgoje med pionirji in mladino.

OBETA SE POMEMBNA PRIDOBITEV ZA RAZVOJ TURIZMA

V Postojni bodo zgradili nov hotel

Kakor smo v eni izmed zadnjih števil našega lista že poročali, bodo v Postojni začeli v letu 1961 z gradnjo novega hotela na Titovem trgu. Gradnja objekta, ki bo pomenil v razvoju kraškega turizma na Postojnskem in tudi sicer v lokalnem gospodarstvu nadvse pomembno pridobitev, bo trajala tri leta, skupni nesek odobrenih investicij pa znaša 150 milijonov dinarjev. Pomembno je tudi dejstvo, da sta investicijski program in idejni projekt za novi hotel že sprejeta, tako da bo moč pričeti z gradbenimi deli že spomladi.

Čprav se v postojnskem turističnem področju uveljavljata predvsem tranzitni in izletniški turizem, povezana z ogledom Postojnske jame, kar ima za posledico izredno kratko povprečno dobo bivanja gostov v Postojni, bo z gradnjo novega hotela vendarle zanimivo prikazati nekaj številčnih pokazateljev, ki naj osvetlijo problem nočitvenih turističnih zmogljivosti v Postojni.

To pa predvsem zato, ker je očitno, da je osnovni pokazatelj intenzivnosti turističnega prometa v Postojni razen števila obiskovalcev jame tudi število gostov in prenočitev v mestu.

Število obiskovalcev Postojnske jame:

Leta	
1970	9.527
1910	22.979
1920	5.349
1930	79.394
1940	48.677
1950	184.023
1958	237.288

Od skupnega obiska 1958. leta odnosa 82.691 obiskovalcev na inozemske turiste, kar pomeni, da si približno 20% inozemcev, ki prestopijo jugoslovansko mejo, ogleda Postojnsko jamo.

Zanimivo je v zvezi s predložitvijo tega izrednega porasta obiskovalcev prikazati tudi število turističnih nočitev v Postojni v zadnjih osmih letih.

Leto	Skupno število nočitev	Odstotek z baznim letom 1953	Število tujih nočitev
1953	11.679	100	2.104
1954	14.826	128	2.991
1955	13.925	94	4.178
1956	11.412	82	2.637
1957	13.828	121	3.979
1958	12.663	91,5	4.722

Iz tabele je razvidna izredna oscilacija nočitev ki izraža nagib k stagnaciji. V Postojni, ki je sicer izrazit prehodni turistični center, je prenočilo komaj 5% od vseh tujih obiskovalcev Postojnske jame. Vzrokov za tako nizek odstotek je več. Enega smo že omenili in je odraz prehodnega značaja postojnskega turističnega centra. Drugi vzrok pa ima svoj izvor v dosedanjem nevrzdnem stanju prenočitvenih kapacitet v mestu.

Medtem, ko je Postojna l. 1939.

Pristanišče Koper v letu 1960

(Nadaljevanje z 8. strani)

vrsticah prikazali, pa seveda odločilno vpliva na obseg prometa blaga preko koprškega pristanišča. Najprej moramo ugotoviti, da zaradi zakasnitve izgradnje operativne obale ni bilo možno prevzeti večjih poslov za sedanjo zimsko sezono, za katero je bilo zagotovljeno znatno več blaga, kot pa ga bo dejansko izmanipuliranega. S tem pa ni rečeno, da se promet blaga ni uspešno odvijal. Zaradi tega je bilo samo onemogočeno, da bi bili uspehi še boljši, kot pa so dejansko doseženi.

Ob koncu preteklega leta je bil zabeležen skupni letni promet podjetja »Pristanišče Koper« v višini 70.344 ton raznega blaga, medtem ko se je v zadnjih dneh decembra 1960 povzpela ta številka že na 135.000 ton raznega blaga. Prav v zadnjih dneh decembra pa se bo promet še precej povečal, saj pričakujejo znatne pošiljke južnega sadja. Če primerjamo samo promet do 25. 12. 1960 s prometom v vsem preteklem letu, pri tem pa upoštevamo, da se dolžina obale ni spreminila (celo zmanjšala se je, saj je gradnja pristanišča zahtevala del obale v starem pristanišču, kjer se betonirajo bloki za novo obalo), opazimo, da se je promet zelo povečal, in to predvsem zunanjetrgovinski, kar prikazuje naslednja tabela:

Smer prometa	1959	1. I.—25. XII. 1960	%
Izvoz	7.885 ton	24.037 ton	304,8
Uvoz	26.859 ton	74.185 ton	276,2
Tranzit	1.356 ton	2.816 ton	207,6
Razvoz	34.244 ton	34.264 ton	100,1
Skupaj	70.344 ton	135.302 ton	192,3

Takšno povečanje prometa v izvozu, uvozu in tranzitu jasno kaže na to, da se koprsko pristanišče resnično razvija v večje mednarodno pristanišče. Ti uspehi pa nadalje vplivajo tudi na večje zaupanje v mladi kolektiv in podjetju je že sedaj zagotovljen zelo velik promet v izvozu in uvozu, prav tako pa tudi v tranzitu. Slednja vrsta prometa pa je za naše pristanišče še posebno interesantna. Namreč koprsko pristanišče ima geografske in gospodarske možnosti, da se uveljavi kot tranzitno pristanišče za dežele južne in srednje Evrope. V ta namen je bilo vloženega že mnogo truda in prvi uspehi se prav v teh dnevih že kažejo.

Na tem mestu moramo omeniti še to, da se koprsko pristanišče zavzema za priznanje, da se železniška postaja Hrpelje-Kozna vključi v mednarodne železniške tarife z istimi pravicami kot jih ima železniška postaja Reka. Pri tem je treba računati tudi na razdaljo od Kozine do Kopra, ki mora biti v te tarife vključena. Te pravice nam samo Generalna direkcija jugoslovanskih železnic v Beogradu še ni priznala, čeprav so vsi drugi organi že izrazili svoje pozitivno mišljenje. Prepričani smo, da bodo tudi železniški organi v najkrajšem času spremenili svoje stališče in tako bo odstranjena zadnja ovira za hitri

vzpon tranzitnega prometa prek koprškega pristanišča. Dosedanji tranzitni promet in kvaliteta opravljenih uslug pa zagotavljata nenehno večanje tranzita.

Marsikoga bo še zanimalo, koliko in katere ladje so obiskale naše novo pristanišče. Naslednja tabela prikazuje katere ladje so vplule v naše pristanišče in koliko blaga so prepeljale: (podatki veljajo do konca novembra 1960):

Lokalni promet so opravile manjše ladje v skupni tonaži 32.592 ton. Ostali promet: 65 jugoslovanskih ladij je prepeljalo 41.691 ton, 17 italijanskih 23.923 ton, 26 japonskih 6.347 ton, 6 turških 9.796 ton, 2 nemški 4.029 ton, 3 libanonske 5.420 ton, 2 grški 150 ton, 3 španske 3.808 ton, 4 etiopske (abesinske) 399 ton, 5 izraelskih 1.560 ton, 6 nizozemskih 796 ton.

Tudi ta pestra družina ladij raznih nacionalnosti dokazuje, da je naše pristanišče že sedaj mednarodno, število ladij, ki vsak dan veča, pa dokazuje, da se Koper razvija v resnično pomorsko mesto in da bo končno po tolikih letih in desetletjih začel svojo razvojno pot, kakršna mu po naravnih pogojih pripada.

FR-EN

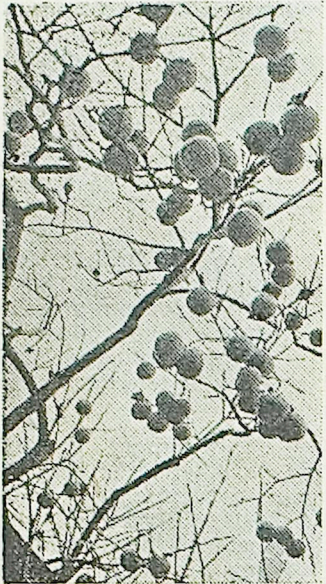
S HRPELJSKEGA Proslave Dneva JLA

V okviru proslave Dneva JLA je bil 22. t. m. v Materiji zbor odreda obveznikov predvojaške vzgoje, ki se ga je kljub slabemu vremenu udeležilo nad 60 mladincev. O pomenu in razvoju naše ljudske armade je udeležencem govoril sekretar občinskega komiteja ZKS tovarš Viktor Ljubič, o odnosu vojaka in odnosu starešin do podrejenih pa kapetan I. klase podgrajskega garnizona. Pri tej priložnosti sta bila odlikovana z medaljo za predvojaško vzgojo mladincev KLAVIDI TREBEC iz Hrpelj in FRANC KRIZMAN iz Podbež. Knjižne nagrade in nalivna peresa so dobili ob Občinskem ljudskem odboru Hrpelje Stojan Godina iz Rodika, Karel Demojzes iz Podgrada, Anton Konestabo iz Pregarj in Rihard Andrijašič iz Beke. Mladincem so priredili zakusko.

Vsem prebivalcem občine, delovnim kolektivom in ostalim državljanom želijo srečno in zadovoljno novo leto

Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZB NOV
Občinski sindikalni svet

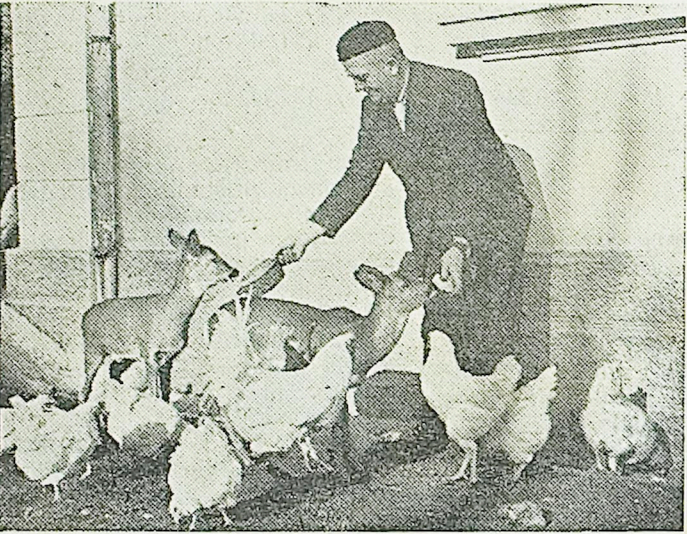
HRPELJE

Kaki, kaki... Sto, dve sto in več sadežev je našel naš reporter na dveh kakinih drevesih, ki se v svoji jesenski goloti razkazujejo Pirančanom pod starim obzidjem nad Piranom

TISOČ LET STARI
JELENI

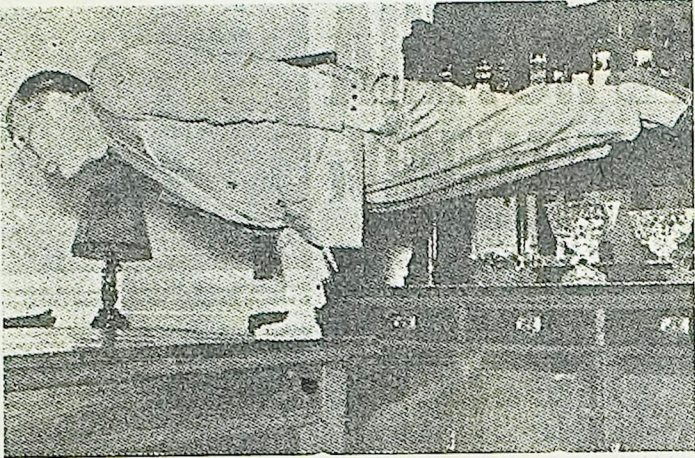
Med kopanjem dna reke Mure so našli v globini 15 metrov na štiri karbonizirane in povsem ohranjene jelene. Znanstveniki sodijo, da so se jelene pred okoli tisoč leti utopili v Muri in so se njihova telesa zaradi ugodnih okoliščin ohranila.

Nenavadno sožitje živali, kajne? 8-mesečni srnjček Piki in njegova sestra Milica sta v hladnih zimskih dneh kar zadovoljna pri svojem gospodarju Antonu Tomincu, upravniku živinorejskega obrata v Prestranku. Znani ljubitelji živali najde namreč za ljubki gostji ob vsakem času kak sočen prigrizek. Sicer so putke, posebno še petelin — gospodar dvorišča —, skrajna gledali nenavadni prirastek malce postrani, sedaj pa so, kot vidite, postali celo dobri prijatelji

VZIDANA KOPALNICA

Neka tovarna v Zahodni Nemčiji je konstruirala kompletno kopalnico s kadjo normalne velikosti in z bojlernjem, ki jo je mogoče po uporabi zložiti v zid na podoben način, kakor zložimo žimnico pri kavču. Takšne kopalnice bodo veseli predvsem tisti, ki imajo tesna stanovanja. Vgradijo jo je mogoče tudi v kuhinjo, ki bi postala tako prostor, kjer se pripravljajo jedila in kjer se lahko človek tudi okopa. Razen tega pa je mogoče takšno zložljivo kopalnico vgradijo tudi v takšne kopalnice, kjer so bili doslej le tuši.

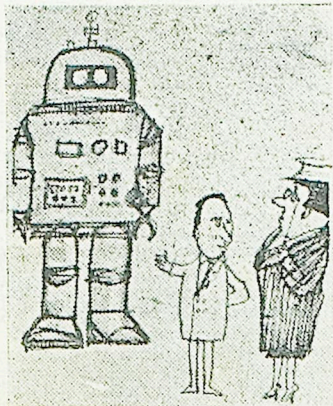

Eden največjih jugoslovanskih športnikov in naš najuspešnejši olimpijski tekmovalci je prav gotovo Mariborčan Leon Stukelj. Bil je telovadec in je nastopal na olimpijadih v Parizu, Amsterdamu in Berlinu. Osvojil je šest olimpijskih medalj, in sicer tri zlate, eno srebrno in dve bronasti. Na sliki: Cerarstvo je izpolnil 62. leto in že dvajset let ni bil v telovadnici, je nekdanji vaš se vedno gibek, svež in čil. To kaže tudi lahkotnost, s katero je izvedel težko in zahtevno »vago«

PODvodni ROBOT

Ameriški oceanografi so dobili »podvodnega robota«.

Robot sestavljajo velikanski tank, velika mehanska roka, sonarne naprave, štiri televizijske kamere in nekateri drugi aparati. Vsa notranjost tanka je neprepuščno zaprta, tako da ga lahko neovirano poganjajo štirje elektromotorji, ki premikajo gosenice in da lahko ostale naprave neovirano delujejo. Podvodni robot spaja z matično ladjo kabel, po katerem prenašajo komande njegovim napravam, po njem prenašajo televizijske slike in električni tok elektromotorjem. Kabel je tako dolg, da more robot operirati tudi 14 kilometrov stran od matične ladje, celo v globini 6 tisoč metrov.

— ...jasno, da ima še nekatere pomanjkljivosti. Ko se izprazni akumulator, se morate zateči k možu po pomoč...

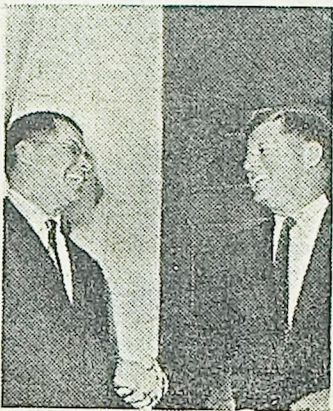

Tudi drvarji se modernizirajo in na kanadskih rekah so minuli časi tradicionalnih splavov, ki so bili nekdanj edini način transportiranja lesa. Poslej splavi lesa niso prepuščeni hitrosti rek in so prepežani tudi po morju in jezerih prav do namembnih krajev, ker jih vlečejo posebni čolni iz aluminija z močnimi motorji

— Mož je potreboval vso mojo pomoč, da se je lahko privadil družinskemu življenju...

Novoizvoljeni ameriški predsednik Kennedy je izbral za bodočega obrambnega ministra ZDA dosedanjega predsednika avtomobilske družbe Ford Roberta S. Mc Namara (oba na sliki), kar obveščen krogi smatrajo ob upoštevanju ostalih imenovanj kot odločnost Kennedyja, da formira vladno, ki bo naklonjena razvijanju tehnike na vseh področjih in zato prerokujejo njen nesluteni dvig v ZDA in na svetu sploh v prihodnjih nekaj letih.

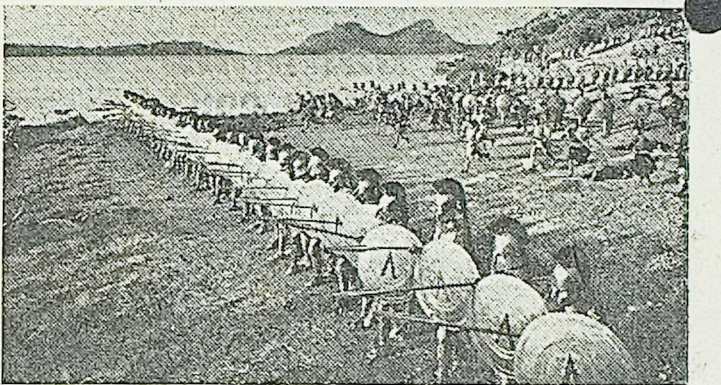
tih. Le žal, da bo ne glede na menjavo vladne garniture razvijanje tehnične znanosti v ZDA tudi v prihodnje težilo v glavnem za vojaškimi dosežki, kar seveda povzroča ustrezno tekmovalstvo v Sovjetski zvezi in negotovost po vsem svetu

V zabavišču Pigalle v Parizu nastopa te dni japonska folklorna skupina s svojimi tradicionalnimi plesi, nekoliko prilagojenimi sodobni živahnosti. Na sliki so japonski umetniki Mataura Miiko, Tsuchiya Kiuhō in Tonooka Hatsu

PO ŠKOTSKO

V Zahodnem Berlinu so pred nedavnim čistili bazen vodometov. V blatu so našli veliko raznega drobiža, največ iz oken Nemčije. Naleteli so na veliko pištov, francoskih frankov, sovjetskih kopejk, grosov itd. Zaznava pa niso našli na ameriški denar, čeprav pelje mimo vodometov tudi mnogo Američanov. Med novčiči so našli tudi velik gumo. Na njem je bil znak škotskih strelcev.

Pravijo, da bo eden največjih filmov vseh časov zgodovinski prikaz slavnega boja Spartancev pod poveljstvom Leonida proti Perzijcem v Termopilah. Film snemajo seveda Američani, toda na zgodovinskih tleh blizu Aten v Grčiji. Trdijo, da bo film zelo verna zgodovinska zgodba, le da so jo producenti obarvali s sentimentalno ljubezensko zgodbo, izmišljeno nalašč za to priložnost, kar bo seveda filmu vzelo najmanj polovico vrednosti. Glavno žensko vlogo v tej zgodbi, kjer sicer v resnici ni nikoli nastopala nobena žena, so poverili Diani Bakerjevi

Za pravilno rešitev naše nagradne noveletne križanke razpisuje uredništvo naslednje denarne nagrade:

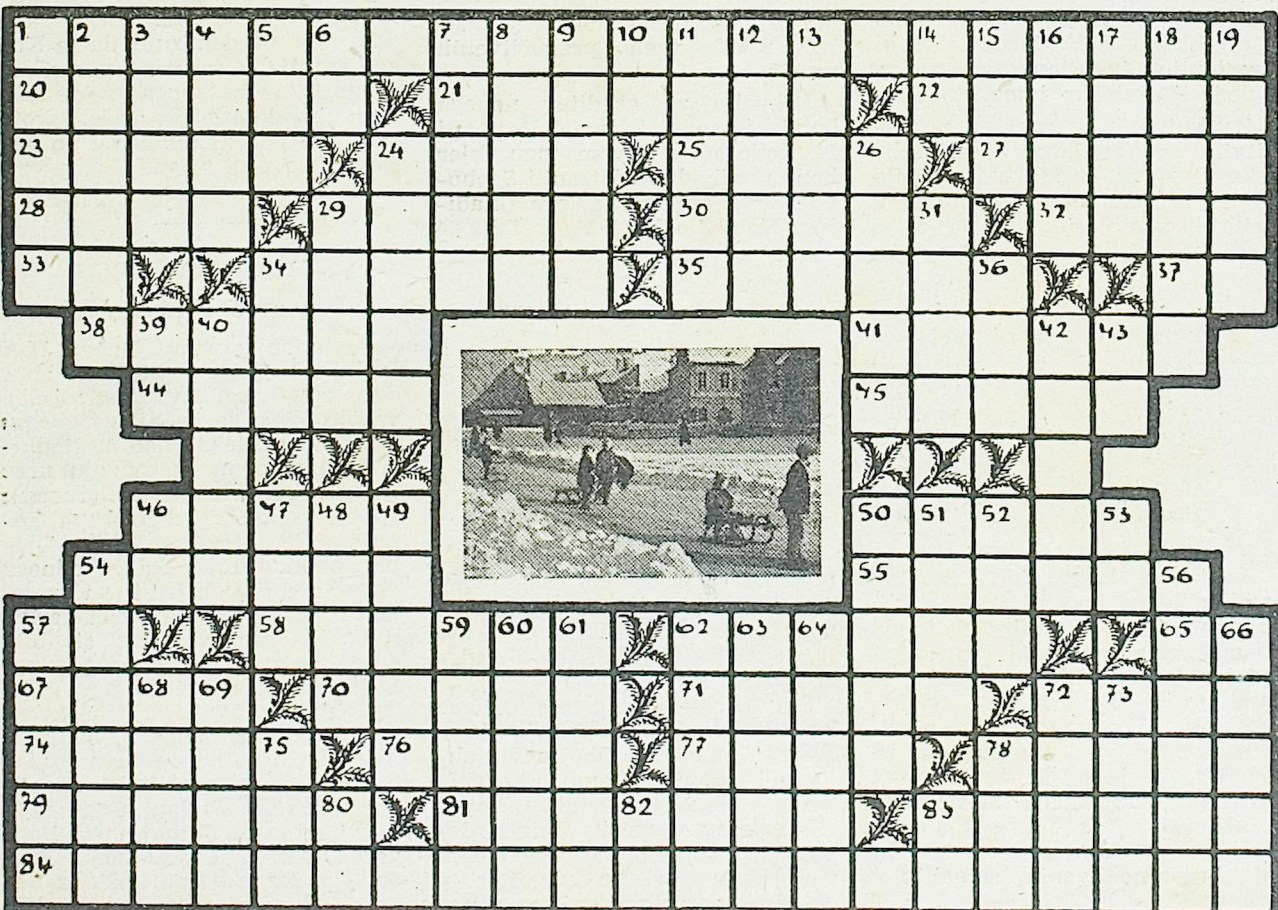
- I. nagrada 3.000 din
- II. nagrada 1.500 din
- III. nagrada 1.000 din.

in še 3 nagrade po 1.000 din.

Rešitve je poslati do 10. januarja na naslov: Uredništvo Slovenskega Jadrana (nagradna križanka), Koper.

V torek, 10. januarja popoldne, ob 17. uri bo v prostorih uprave Slovenskega Jadrana, Koper, Cankarjeva 1, javno žrebanje, ki se ga lahko udeležijo tudi tekmovalci.

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. in 84. noveletna čestitka uredništva bralcem našega lista, 20. predsednik Anglije po drugi svetovni vojni, 21. pesniško ime za Koroško, 22. telovadna vaja, 23. vovja sovjetskih revolucionarjev, 24. ime večkratnega olimpijskega zmagovalca Sailerja, 25. rimski bog ljubezni, 27. izloček ustnih žlez, 28. ime ameriškega filmskega igralca Ladda, 29. pisnik, 30. stalna vojska, 32. državna blagajna, 33. krtica za »to je«, 34. povrtnina, 35. prebivalec največjega polotoka, 37. časovni prislov, 38. glavno mesto Turčije, 41. angleški protektorat v Vzhodni Afriki (glavno mesto Entebbe), 44. nekdanji pravniški poklic, 45. palača turških sultanov, 46. glavno mesto srednjeevropske države, 50. vrsta svilenega blaga za večerne obleke, 54. lepak, 55. slovenski slikar in kipar, po Smrekarju naš najboljši satirik in humorist (Nikolaj, 1903–1948), 57. začetnici priimka in imena podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, 58. svetinja, za ročni dar (tujka), 62. pastirsko ljudstvo, 65. grška črka, 67. najmanjši delec snovi, 70. omlačena žitna stebelca, 71. pripovedno pesništvo, 72. Madžar, 74. morski ropar, gusar, 76. pribežališče političnih beguncev, 77. dvojni list papirja, 78. športno moštvo, 79. sladko južno sadje, 81. nezakonito, podtalno delovanje, 83. cona, pas, omočje, 84. glej 1. vodoravno!

Navipleno: 1. najvišja zmaga pri taroku, 2. skupen naziv za vse, kar lahko uporabljamo, da ima živina toplo, suho in mehko ležišče, 3. ognjenik na Siciliji, 4. naprava za mletje, 5. reka v Angliji, 6. začetnici tvorca »relativnostne teorije«, 7. pravoslavna sveta podoba, 8. francoski slikar, slednji predstavnik impresionizma

(Claude, 1840–1920), 9. srbski revolucionar, ki so ga fašisti ustrelili 1. 1941. v Zagrebu (Ognjen), 10. grška črka, 11. Odisejeva domovina, 12. raziskovalec podzemeljskih jam, 13. pozitivna elektroda, 14. pripovedna pesem, 15. krtica za »Ljudsko republiko Slovenijo«, 16. vrsta iglastih dreves, 17. arabski knez, 18. vojaški obrok hrane, 19. slovenski zgodovinar (Josip, »Občna zgodovina«), 24. nekdanji avstrijski novic, 26. slikovna uganka, 29. tuje žensko ime, 31. majhna zelena drevesna žabica, 34. voščena tvorba v čebelnem panju, 36. nekdanji ruski vladarski naslov, 39. ozka za neznanka, 40. naočarka, 42. krtica, 43. črka, ki ju srbohrvaščina piše z enim znakom, 46. okrajšava za »ploščino«, 47. pristanišče v Izraelu, 48. planinska koza, 49. naslov romana francoskega pisatelja Chateaubrianda, 50. nakaza, spaček, 51. popularna Verdijska opera, 52. številnik, 53. predlog, 54. del celote (množ.), 56. drhtenje, trepetanje, 57. sadni škodljivec, 59. vzdevek, ime, 60. ime francoskega pisatelja Zolaja, 61. prvi grški filozof prirode (iz istih črk kot TESLA), 62. kraljevina na južni strani Himalaje, 63. primorsko vino, 64. ime šahovskega velemojstra Vidmarja, 66. preprost plug, 68. poljski delavec, 69. znameniti nemški pisatelj (»Buddenbrookovi«), 72. slonov zob, 73. francoski pisatelj in esejist, ki je s svojim delom znatno vplival na razvoj francoske književnosti XX. stoletja (André, 1869–1952), 75. po italiskem modrišanu Tao-tseu pravzrok vsega življenja, 78. naziv za Hercegovca, 80. kem. znak za silicij, 82. glasbena nota, 83. začetnici ruskega carja, reformatorja in vojskovodje iz prve polovice XVIII. stoletja.

Vsem bralcem našega časopisa želimo srečno in uspehov ter zadovoljstva polno

NOVO LETO 1961!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Vsem cenjenim strankam želi srečno in zadovoljno novo leto
kolektiv **LEKARNE SEŽANA**

Kolektiv »PEKARNE« v SEŽANI
pošilja iskrena novoletna voščila vsem svojim odjemalcem

TRGOVSKO PODJETJE

»Jestvina«
K O P E R

nudi potrošnikom vedno sveže blago, po želji dostavljamo
blago na dom. Poslovalnica v Kidričevi ulici je odprta vsak
dan od 7. do 19. ure.

Vsem prijateljem in odjemalcem želi srečno novo leto 1961

Kolektiv grosistično-detajlističnega podjetja

»PRESKRBA«
S E Ž A N A

z vsemi poslovalnicami vošči svojim odjemalcem in sodelav-
cem srečno in uspeha polno novo leto ter se priporoča za
nadaljnje zaupanje

Kavarna »ŠPORT« v Sežani

se priporoča svojim gostom in jim želi veselo novo leto

Svojim članom ter vsemu delovnemu ljudstvu pošilja iskrene
novoletne čestitke

KMETIJSKA ZADRUGA SEŽANA

Občinski odbor SZDL in Občinski komite ZKS
ILIRSKA BISTRICA

ŽELITA SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1961

TRGOVSKO PODJETJE

Tobak Koper

z vsemi poslovalnicami se pridružuje novoletnim čestitkam
ter se toplo priporoča vsem potrošnikom

Vsem sodelavcem in poslovnim prijateljem želi srečno novo
leto in se priporoča za nadaljnje sodelovanje

KOLEKTIV POSLOVALNICE
»TRANSJUG-RIJEKA« SEŽANA

Vsem poslovnim delavcem ter delovnim kolektivom vošči
srečno novo leto

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA
»AUTOCOMMERCE«
K O P E R

TRGOVSKO PODJETJE

»TOBAK«
S E Ž A N A

želi mnogo delovnih zmag svojim odjemalcem v letu 1961

Kolektiv obrtne delavnice

»ZIDAR«
K O P E R

vošči srečno novo leto 1961 vsem delovnim kolektivom z
željo, da bi imeli še več uspeha v novem petletnem planu

Restavracija „MOHORČIČ“ Sežana

vabi na silvestrovanje vse cenjene goste. Poskrbljeno bo za
veselo razpoloženje

Vsem prijateljem in obiskovalcem želi srečno novo leto

Splošno gradbeno podjetje

»KRAŠKI ZIDAR«
S E Ž A N A

se priporoča vsem investitorjem in poslovnim prijateljem za
nadaljnjo naklonjenost

Vsem delovnim kolektivom želi zadovoljno in uspešno
novo leto 1961

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
ILIRSKA BISTRICA

ter vse občinske politične organizacije želijo svojim
občanom in vsemu jugoslovanskemu ljudstvu

srečno novo leto 1961

TRANSJUG-RIJEKA

MEDNARODNO OTPREMNIŠTVO

uvoz, izvoz, tranzit, reexport, lokalna odprema, embalažni servis

POMORSKA AGENCIJA - filiale v vseh pomembnih gospodarskih središčih

Poslovalnica v Kopru želi vsem poslovnim prijateljem SREČNO NOVO LETO

*Vsem cenjenim odjemalcem in poslovnim
prijateljem ter vsemu jugoslovanskemu
ljudstvu želi srečno in zadovoljno novo leto 1961*

delovni kolektiv

TOVARNE LESOVINSKIH PLOŠČ

»LESONIT«
ILIRSKA BISTRICA

TRGOVSKO PODJETJE

»SOČA«
K O P E R

*želi obilo sreče in delovnih zmag
vsem delovnim kolektivom Jugoslavije*

v novem letu 1961

Vsem cenjenim naročnikom želi
srečno in uspeha polno novo leto
ter se priporoča

Avtoprevoznitvo
BOŽO VALENCIČ
Hrpelje-Kozina

Kolektiv gostilne **TRIGLAV** Ilirska Bistrica
želi vsem svojim gostom obilo sreče v novem letu.

Vsem članom, odjemalcem ter svojim sodelavcem želi
sreče in novih delovnih zmag v letu 1961

KOLEKTIV KMETIJSKE ZADRUGE

ILIRSKA BISTRICA

4. JUNIJ

OBRTNO PODJETJE

PLANIKA

Ilirska Bistrica

vošči
srečno in veselo novo leto
vsem odjemalcem
in poslovnim prijateljem.

KOLEKTIV GOSTIŠČA IN PRENOČIŠČA

ZMAGA

se priporoča cenjenim gostom
ter jim želi srečno novo leto 1961.

Ilirska Bistrica

Iskrena, novoletna voščila pošilja svojim gostom

MALALAN KOLEKTIV GOSTINSKEGA PODJETJA
SEŽANA Tudi v bodoče se bomo trudili, da bodo
gostje zadovoljni z našo postrežbo!

Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZB NOV
Občinski komite LMS
Občinski odbor UROJ

želi svojim občanom
sreče in uspeha pri
njihovem delu
v novem letu 1961

Stanovanjska skupnost in ostale
politične in družbene organizacije

IZOLA

TRGOVINA S PIVOM IN RAZNIMI
PIJACAMI NA DEBELO

telefon 41-08

PIVOPROMET, IZOLA

priporoča vsem gostinskim podjetjem, menzam in drugim, vse vrste priznanega
PIVA UNION, MALINOVEC IN DRUGE SADNE SOKOVE. VELIKA IZBIRA
ALKOHOLNIH PIJAC. Zahtevajte informacije.
Vsem potrošnikom želimo srečno novo leto.

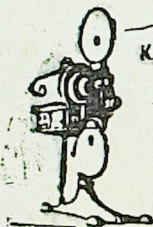
Vsem potrošnikom električne energije v rajonih:
Sežana, Postojna, Ilirska Bistrica, Pivka,
Hrpelje-Kozina, Divača, Podgrad in Kubed
vošči srečno novo leto

KOLEKTIV

ELEKTRO-SEŽANA

SEŽANA

V svojih elektroservisnih delavnicah v Sežani, Postojni, Ilirski Bistrici in Kozini
popravlja vse vrste gospodinjskih in drugih električnih aparatov, previja
elektromotorje, opravlja vsa hišna elektroinstalaterska dela z jamstvom
in po najnižjih dnevnih cenah.

**KINEMATOGRAFSKO
PODJETJE PIRAN**

ŽELI VSEM OBISKOVALCEM

KINOPREDSTAV V PIRANU, PORTOROŽU

IN SEČOVLJAH mnogo prijetnega

razvedrila ter jim vošči srečno novo leto.

Občinski ljudski odbor
Občinski komite ZKS
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor LMS
Občinski odbor ZB
Občinski sindikalni svet

želi vsem družbenim, političnim
in gospodarskim organizacijam
ter vsemu delovnemu ljudstvu
nadaljnjih gospodarskih uspehov,
sreče in zadovoljstva
v novem letu 1961.

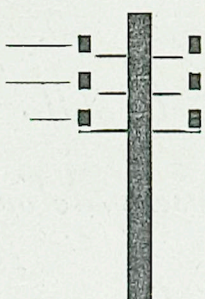
PIRAN

Ob novem letu
želi
mного sreče in zadovoljstva
svojim odjemalcem,
poslovnim sodelavcem
in prijateljem

**KOLEKTIV PEKARNE
IN SLAŠČIČARNE
PIRAN**

TELEKOMUNIKACIJE
INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA ELEKTROZVEZE

Obrat III **SEŽANA**

vošči vsem delovnim kolektivom Jugoslavije

srečno novo leto 1961

ter jim želi

mного gospodarskih uspehov
in osebnega zadovoljstva.

Veletrgovina na debelo in drobno

PRERAD
P O R T O R O Ž

nudi v svojih poslovalnicah vse prehranske predmete
najboljše kakovosti, oskrbuje tudi detajlistična podjetja
Vsem odjemalcem in potrošnikom vošči srečno novo leto.

GRADBENO PODJETJE **1. MAJ**
K O P E R

iskreno čestita vsem delovnim kolektivom ter jim želi
srečno novo leto.

MEHANOTEHNIKA
tovarna igrač in kovinskih izdelkov
Izola

vošči srečno novo leto
vsem staršem in otrokom,
članom Društev prijateljev mladine,
članom Ljudske tehnike
ter svojim poslovnim prijateljem
in delovnim množicam
Jugoslavije!

DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

BOR

želi vsem svojim odjemalcem, dobaviteljem
ter delovnemu ljudstvu

SREČNO NOVO LETO 1961.

Vse odjemalce obvešča, da ima na zalogi
vse vrste oblega lesa, gradbeni material in
kurivo za gospodinjstva najboljše kakovosti.

Potrošniki, pohitite z nabavo!

K O P E R

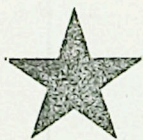
OBRTNA ZBORNICA
ZA OKRAJ KOPER
V K O P R U

pošilja iskrena novoletna voščila svojim članom
ter delovnemu ljudstvu naše socialistične
skupnosti.

Podjetje za projektiranje visokih in nizkih zgradb

PROJEKT, KOPER

pošilja iskrene novoletne čestitke
poslovnim sodelavcem
in vsemu jugoslovanskemu
ljudstvu.

JADRANSKA POMORSKA AGENCIJA

filiala v KOPRU, Pristaniški trg 5, poštni predal 60,
telefon 97, telegram Jadroagent.

Opravlja vse agencijske posle v mednarodnem
pomorskem prometu, sprejema in odpravlja
domače in tuje ladje, sklepa prevozne pogodbe,
usmerja prevoze na vse relacije, posreduje
prevoz potnikov za inozemstvo.

Vsem interesantom se priporoča in jim želi
SREČNO NOVO LETO 1961.

SLAVICA

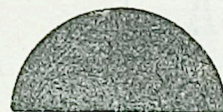
trgovsko podjetje z industrijskim blagom na debelo, KOPER

priporoča svojo bogato izbiro domačega
in uvoženega blaga. Na zalogi ima velike
količine tekstilnega blaga, železnine,
galanterije, pohištva ter barv.

Vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem
želi srečno in veselo novo leto.

DELOVNI KOLEKTIV
PIRANSKIH SOLIN
PORTOROŽ

želi vsem poslovnim prijateljem in delovnim
ljudem mnogo uspeha v letu 1961. Ob tej
priložnosti opozarja na bogat asortiman:
za Vaše zdravje najprimernejše jedilne
soli, tudi v kilogramskih polietilenskih
vrečicah, industrijske soli ter soli za živino

Zadružna hranilnica
in posojilnica v Kopru

s podružnicami v ILIRSKI BISTRICI, POSTOJNI in SEŽANI

obvešča, da obrestuje vse vloge po
najvišji obrestni meri.

Vsem komitentom, vlagateljem ter vsemu
delovnemu ljudstvu želi srečno novo leto.

CENENOST IN KAKOVOST NAŠIH IZDELKOV
BOSTA VAŠE ZADOVOLJSTVO

TOVARNA POHIŠTVA

Delovni kolektiv pošilja iskrena
novoletna voščila cenjenim
odjemalcem in vsem državljanom
Jugoslavije z željo, da bi imeli
še več delovnih zmag pri
nadaljnem delu.

STIL
K O P E R

Kmetijska zadruga Koper in okolica

vošči srečno novo leto
svojim članom ter vsemu delovnemu ljudstvu.

Alilovski Ilmi

prodajalec pečenega kostanja
v Kopru
se toplo zahvaljuje za naklonjenost vsem
odjemalcem ter jim želi mnogo
sreče v novem letu

Poslužujte se samopostrežne trgovine

»JADRANKA«
PIRAN

Vsem cenjenim odjemalcem iskren novoletni pozdrav

Iskrene novoletne čestitke pošilja delovni kolektiv trgovskega podjetja

»Tehnoservis« Koper

V svojih poslovalnicah vam nudi veliko izbiro gospodinjskih potrebščin, električnih aparatov in materiala, pohištva, stekla, barv in lakov, kozmetičnih in toaletnih potrebščin, pralnih in čistilnih sredstev, fotografskih aparatov in potrebščin, ur in izdelkov iz plemenitih kovin in plastičnih mas. — Potrošniki, poslužujte se vedno trgovskega podjetja »TEHNOSERVIS« Koper.

Perutninarski zavod

»Kras«

PIVKA

vošči srečno novo leto
vsem sodelavcem
in poslovnim prijateljem

Splošna trgovska

export - import

K o p e r

pošilja novoletna voščila vsem poslovnim prijateljem,
delovnim kolektivom gospodarskih in družbenih
organizacij z željo, da bi imeli še več uspeha
pri graditvi naše socialistične skupnosti

Najhitreje, najudobneje in najbolj varno potujete z ozvočenimi
in s klimatskimi napravami opremljenimi avtopulmani znamke
»Mercedes«

AVTOTURISTIČNEGA PODJETJA

»Slavnik« KOPER

Podjetje opravlja tovarni promet doma in v inozemstvu, pre-
vzema v generalna popravila vse vrste motornih vozil, posre-
duje vse turistične usluge v svojih poslovalnicah v Kopru,
Izoli, Piranu, Portorožu in Ljubljani.

Vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije iskrene novoletne čestitke.

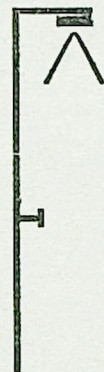
Podjetje

»ELEKTRO KOPER« K O P E R

s svojimi poslovnimi enotami in servisno službo:

Elektroservisna delavnica Koper, Cankarjeva 17, tel. 91
Elektroservisna delavnica Izola, Pittonijeva 20, tel. 42-40
Elektroservisna delavnica Piran, Župančičeva 4, tel. 51-58
Elektrokovinska delavnica Izola, Rossinijeva 9, tel. 41-98
Elektroinstalacijska skupina Koper, Ulica JLA, tel. 91

čestita in želi vsem svojim strankam mnogo uspeha v letu 1961

Iskrene čestitke in novoletna
voščila vsem cenjenim naroč-
nikom, sodelavcem in vsem de-
lovnim kolektivom

Pralnica-kopalnica Koper

**Tovarna
organskih
kislin**

ILIRSKA BISTRICA

proizvaja:

vinsko in mlečno kislino,
tehnične,
prehrambene in citronske kislino,
kalijev bitertrad,
Seignettovo sol,
kalijev laktat za farmac. namene,
kazein,
kazeinsko lepilo znamke ZIP
mlečni albumin,
konjakovo olje
ter vinski destilat.

Obrat »ZADRUŽNIK« izdeluje kakovostno
čajno maslo, jogurt, koncentrat za limonado,
»Lakta«, ima lastne mlekarne v Ilirski Bistrici.

Delovni kolektiv tovarne in obratov
vošči srečno novo leto 1961.

Priporoča svoje proizvode:

ribje konzerve
marmelade
paradižnikov koncentrat
argo juhe
olivno olje IRIS

P o t r o š n i k i, uporabljajte vedno proizvode
»DELAMARIS« Izola

Delovni kolektiv vošči srečno novo leto 1961 vsem potrošnikom ter
vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije

Kolektiv Komunalne uprave Hrpelje želi vsem občinskim ustanovam in podjetjem srečno novo leto Uprava zavoda POSTOJNSKE JAME želi srečno novo leto vsem obiskovalcem jame	Srečno in usrečno novo leto želi svojim cenjenim naročnikom kolektiv Kovaško-kolarskega podjetja Hrpelje Kolektiv Krojaškega podjetja Hrpelje vošči srečno novo leto vsem svojim naročnikom in poslovnim prijateljem	Vsem cenjenim gostom in poslovnim prijateljem želi uspešno novo leto kolektiv gostinskega podjetja JADRAN Kozina
JADRAN kavarna in restavracija Postojna se priporoča cenjenim gostom ter jim vošči srečno novo leto 1961	Vsem cenjenim odjemalcem in poslovnim sodelavcem ter vsem državljanom želi mnogo uspeha v novem letu	kolektiv trgovskega podjetja TIMAV Hrpelje - Kozina
INDUSTRIJSKO PODJETJE RUDA IZOLA	proizvaja raznovrstni gradbeni material prvovrstne kakovosti. Vsem odjemalcem se še nadalje priporoča in jim želi še več gospodarskih uspehov v l. 1961	Vsem svojim gostom želi srečno novo leto in se priporoča Gostilna PRI LOVCU Postojna Srečno novo leto 1961 želi svojim naročnikom kolektiv obrtnega podjetja KOVINAR, Hrpelje Sindikalna podružnica gostinskih in turističnih delavcev Postojna vošči srečno novo leto članom svoje podružnice in jim želi še mnogo nadaljnjih uspehov
Tovarna mesnih izdelkov Postojna se priporoča svojim odjemalcem za nadaljnje zaupanje <i>Delovni kolektiv pošilja iskrena novoletna voščila vsem potrošnikom</i>	Kolektiv podjetja JELKA KOZINA želi vsem poslovnim prijateljem ter delovnemu ljudstvu srečno in uspeha polno novo leto	TRGOVSKO PODJETJE OSKRBA POSTOJNA s svojimi poslovalnicami zagotavlja vsem potrošnikom, da se bo tudi v bodoče trudilo za čim večjo izbiro potrošnega blaga po najnižjih dnevnih cenah. <i>Vsem odjemalcem želi obilo sreče in uspeha v novem letu 1961</i>
<i>Intereuropa</i> Koper mednarodna špedicija in transport Srečno novo leto želi vsemu jugoslovanskemu ljudstvu	opravlja vse posle mednarodne špedicije in Transporte z avtoblaki po državi in inozemstvu. V svojih skladiščih jamči za strokovno vskladiščenje najrazličnejšega blaga, tudi carinskih in konsignacijskih pošilk	SLIKOPLESK SOBO-ČRKOSLIKARSKO PLESKARSKO PODJETJE KOPER Vam opravi vse naročene storitve hitro, strokovno in po reklamno nizkih cenah. Vsem svojim naročnikom ter delovnemu ljudstvu želi obilo sreče v novem letu 1961
IPLAS KOPER INDUSTRIJA PLASTIČNIH MAS IN UMETNIH SMOL proizvaja vse vrste izdelkov iz plastične mase, antikorozivno opremo za laboratorije in kemijsko industrijo, gospodinjske in tehnične predmete, polietilensko embalažo z reklamnim tiskom, IPREN gobasto maso ter polivinilacetatno emulzijo RIVIL Ob novem letu 1961 želi vsem delovnim kolektivom Jugoslavije nadaljnjih delovnih zmag		

VSEM GOSTINSKIM OBRATOM, ODJEMALCEM IN DRUGIM
POTROŠNIKOM POSILJA ISKRENA NOVOLETNA VOŠČILA

delovni kolektiv
podjetja **Sodavica** KOPER

STARA KAVARNA KOPER

se toplo priporoča vsem cenjenim gostom ter jim želi obilo sreče
v novem letu 1961

delovni kolektiv

ELEKTRO - GORICA

NOVA GORICA

Cenjenim odjemalcem električne
energije in poslovnim prijateljem želi
srečno in uspeha polno novo leto 1961

s svojimi servisnimi delavnicami
v NOVI GORICI, ŠEMPETRU, KA-
NALU, DOBROVEM, AJDOVŠČINI
IN VIPAVI, kjer popravlja vse elek-
trične aparate in opravlja elektroinsta-
lacijska dela.

KOLEKTIV
KINEMATOGRAFSKEGA
PODJETJA

GLOBUS KOPER

želi obilo razvedrila pri naših kinopredstavah ter vošči uspeha polno novo leto vsem prijateljem in obiskovalcem kinopredstav

GOZDNO GOSPODARSTVO

POSTOJNA

želi obilo delovnih uspehov v letu 1961
vsemu jugoslovanskemu ljudstvu!

ZADRUŽNO PODJETJE EXPORT - IMPORT

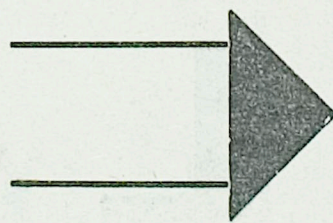
želi obilo gospodarskega
napredka vsem delovnim
ljudem ter jim vošči
srečno novo leto 1961

RUCTUS

K O P E R

LESNA INDUSTRIJA PIVKA

AVOR

z obrati:

Pivka, Prestranek,
Postojna, Belsko,
Bač

izdeluje :

ladijske opreme, kosovno pohištvo,
raznovidno leseno galanterijo, embalažo
ter vse vrste furnirja za domači trg
in inozemstvo

Kolektiv tovarne želi vsem delovnim
ljudem mnogo uspeha in sreče v letu 1961